

UBND TỈNH THANH HÓA   BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH
THANH HÓA

Lương Văn Duyên

XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA TRÊN ĐỊA BÀN
HUYỆN LANG CHÁNH, TỈNH THANH HÓA

LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ VĂN HÓA

Thanh Hóa, 2023

UBND TỈNH THANH HÓA   BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH
THANH HÓA

Lương Văn Duyên

XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA TRÊN ĐỊA BÀN
HUYỆN LANG CHÁNH, TỈNH THANH HÓA

Chuyên ngành: Quản lý văn hóa

Mã số: 8229042

LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ VĂN HÓA

Người hướng dẫn khoa học: TS. Nguyễn Thành Nam

Thanh Hóa, 2023

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan tất cả các nội dung của Luận văn “*Xây dựng đời sống văn hóa trên địa bàn huyện Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa*” hoàn toàn được hình thành và phát triển từ sự nghiên cứu, phân tích, tổng hợp của cá nhân tôi, dưới sự hướng dẫn khoa học của TS. Nguyễn Thành Nam. Mọi tham khảo dùng trong luận văn đều đã được trích dẫn nguồn gốc rõ ràng. Các số liệu và kết quả có được trong Luận văn tốt nghiệp là tường minh và trung thực.

Tác giả luận văn

Lương Văn Duyên

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
MỤC LỤC	ii
DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT	v
DANH MỤC BẢNG	vi
DANH MỤC SƠ ĐỒ	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài.....	1
2. Tổng quan tình hình nghiên cứu	2
3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu	5
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	5
5. Phương pháp nghiên cứu	6
6. Những đóng góp của luận văn	6
7. Bố cục luận văn.....	7
Chương 1. LÝ LUẬN CHUNG VỀ XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA VÀ TỔNG QUAN VỀ HUYỆN LANG CHÁNH	8
1.1. Cơ sở lý luận về xây dựng đời sống văn hóa.....	8
1.1.1. Các khái niệm cơ bản.....	8
1.1.2. Nội dung xây dựng đời sống văn hóa	14
1.1.3. Vai trò của công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở	21
1.2. Tổng quan về huyện Lang Chánh	25
1.2.1. Lịch sử hình thành và phát triển	25
1.2.2. Điều kiện địa lý tự nhiên - dân cư.....	26
1.2.3. Đặc điểm kinh tế - văn hóa - xã hội	29
Tiểu kết chương 1	33

Chương 2. THỰC TRẠNG XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA TRÊN HUYỆN LANG CHÁNH, TỈNH THANH HÓA.....	34
2.1. Công tác lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý.....	34
2.1.1. Phân cấp quản lý	34
2.1.2. Chủ thể trực tiếp xây dựng đời sống văn hóa cơ sở - Cộng đồng dân cư tại huyện Lang Chánh	40
2.1.3. Công tác phối hợp thực hiện	42
2.2. Công tác xây dựng ĐSVH ở huyện Lang Chánh.....	48
2.2.1. Tuyên truyền, giáo dục về đời sống văn hóa	48
2.2.2. Lập kế hoạch xây dựng đời sống văn hóa.....	53
2.2.3. Huy động, tổ chức nguồn lực để thực hiện kế hoạch.....	55
2.2.4. Tổ chức triển khai các hoạt động	64
2.2.5. Kiểm tra, đánh giá và thi đua khen thưởng.....	80
2.3. Đánh giá chung	86
2.3.1. Ưu điểm.....	87
2.3.2. Hạn chế và nguyên nhân	90
Tiểu kết chương 2	94
Chương 3. VĂN HÓA CƠ SỞ Ở HUYỆN LANG CHÁNH, TỈNH THANH HÓA	95
3.1. Định hướng xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở huyện Lang Chánh	95
3.2. Giải pháp nâng cao hiệu quả xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở huyện Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa	98
3.2.1. Tăng cường sự lãnh đạo của cấp ủy Đảng, chính quyền về quản lý và tổ chức xây dựng đời sống văn hoá cơ sở.....	98
3.2.2. Tăng cường, đẩy mạnh công tác thông tin, tuyên truyền và phát huy vai trò của cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân về xây dựng đời sống văn hóa	99

3.2.3. Tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, xây dựng các thiết chế văn hóa ...	101
3.2.4. Đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực thực hiện.....	103
3.2.5. Đẩy mạnh sự phối hợp giữa các ban ngành, đoàn thể trong công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở.....	104
3.2.6. Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, khen thưởng và xử lý vi phạm.....	105
Tiêu kết chương 3	107
KẾT LUẬN	109
TÀI LIỆU THAM KHẢO	112
PHỤ LỤC	116

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Chữ viết đầy đủ
BCĐ	Ban chỉ đạo
CLB	Câu lạc bộ
CNH - HĐH	Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa
ĐSVHCS	Đời sống văn hóa cơ sở
HĐND	Hội đồng nhân dân
NXB	Nhà xuất bản
TDĐKXDĐSVH	Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa
THCS	Trung học cơ sở
THPT	Trung học phổ thông
UBND	Ủy ban nhân dân
UNESCO	United Nations Education Scientific and Cultural Organization
VHTTDL	Văn hoá - Thể thao - Du lịch
XĐĐSVH	Xây dựng đời sống văn hoá

DANH MỤC BẢNG

Bảng 2.1. Tổng hợp ngân sách nhà nước chi thường xuyên cho hoạt động sự nghiệp văn hóa huyện Lang Chánh (giai đoạn 2018 - 2021).....	59
Bảng 2.2. Thống kê thực trạng nhà văn hóa tại Thị trấn Lang Chánh, xã Yên Thắng, xã Yên Khương cập nhật đến tháng 6/20223	63
Bảng 2.3. Tổng hợp gia đình văn hóa huyện Lang Chánh (giai đoạn 2018 - 2023).....	68
Bảng 2.4. Tổng hợp đạt danh hiệu cơ quan, đơn vị, trường học văn hóa huyện Lang Chánh (giai đoạn 2018 - 2023)	71
Bảng 2.5. Tổng hợp làng văn hóa, tổ dân phố văn hóa huyện Lang Chánh (giai đoạn 2018 - 2023).....	73
Bảng 2.6. Tổng hợp câu lạc bộ thể dục, thể thao tại huyện Lang Chánh (giai đoạn 2018 - 2022)	78

DANH MỤC SƠ ĐỒ

Sơ đồ 2.1. Sơ đồ phân cấp quản lý và tổ chức hoạt động xây dựng ĐSVH
cơ sở 34

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Văn hóa ngày càng được khẳng định và có ý nghĩa trở thành một trong những mối quan tâm lớn, là một nhân tố quan trọng góp phần quyết định sự phát triển bền vững của đất nước. Văn hoá đóng một vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy và điều chỉnh các hoạt động xã hội của con người. Nghị quyết TW9 khóa XI đã xác định rằng văn hóa là nền tảng tinh thần của xã hội và là mục tiêu phát triển bền vững của đất nước. Văn hóa phải được coi trọng và xem xét đúng mức với kinh tế, chính trị và xã hội. Sứ mệnh xây dựng và phát triển văn hóa là nhiệm vụ của tất cả mọi người, được lãnh đạo bởi Đảng, quản lý bởi Nhà nước, và được nhân dân tham gia tích cực, đặc biệt là đội ngũ trí thức đóng một vai trò quan trọng.

Xây dựng Đời sống Văn hóa Cơ sở (ĐSVHCS) là một phần quan trọng của cuộc sống xã hội, nhằm đáp ứng nhu cầu sáng tạo và thưởng thức các sản phẩm văn hóa của nhân dân. Thông qua hoạt động này, các chính sách và hướng dẫn về văn hóa của Đảng và Nhà nước được thực sự thực hiện trong cuộc sống hàng ngày của nhân dân ở từng địa phương, nhằm thực hiện mục tiêu chung: Xây dựng nền văn hóa và con người Việt Nam phát triển toàn diện, đặt nhấn mạnh vào các yếu tố chân - thiện - mỹ, thấm nhuần tinh thần dân tộc, nhân văn, dân chủ và khoa học. Văn hóa trở thành nền tảng tinh thần mạnh mẽ của xã hội và là một nguồn lực quan trọng, đảm bảo phát triển bền vững và bảo vệ Tổ quốc, hướng tới mục tiêu: Dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, và văn minh.

Lang Chánh, là một huyện miền núi biên giới, đối mặt với nhiều khó khăn trong đời sống. Trong những năm qua, huyện đã luôn nhận được sự hỗ trợ và chỉ đạo từ các cấp ủy Đảng, chính quyền, và các tổ chức xã hội. Các cấp quản lý đã phối hợp chặt chẽ, đồng bộ trong việc xây dựng đời sống văn

hóa cơ sở, và đã đạt được một số thành tựu quan trọng. Tuy nhiên, trong quá trình này, vẫn còn xuất hiện những mâu thuẫn và khó khăn cần được giải quyết. Đặc biệt, do diện tích rộng lớn, địa hình khó khăn và dân cư thưa thớt, công tác tuyên truyền và tham gia của cộng đồng gặp nhiều khó khăn và nguồn kinh phí còn hạn chế. Do đó, cần tiếp tục nghiên cứu và đề xuất các giải pháp phù hợp để nâng cao hiệu quả của công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở tại huyện Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa.

Với mong muốn đóng góp một phần nhỏ cho quê hương Lang Chánh bằng vốn kiến thức tích lũy được trong thời gian học tập và nghiên cứu tại Trường Đại học Văn hóa Thể thao và Du lịch Thanh Hóa, học viên đã chọn đề tài: ***“Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở huyện Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa”*** làm luận văn Thạc sĩ chuyên ngành Quản lý văn hóa.

2. Tổng quan tình hình nghiên cứu

Vấn đề văn hóa và xây dựng đời sống văn hóa là một trong những vấn đề quan trọng trong đời sống xã hội, đặc biệt là khi nước ta đang trong thời kỳ đổi mới, đẩy mạnh CNH - HĐH và hội nhập. Trong thời gian qua có nhiều nhà văn hóa, các học giả nghiên cứu về vấn đề này, có thể kể đến:

Nhóm các công trình về xây dựng đời sống văn hóa cơ sở:

- Năm 1984, cuốn sách *“Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở”* do Trần Độ chủ biên được Nxb Văn hóa xuất bản trên cơ sở các tham luận của Hội nghị khoa học về xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở. Nội dung cuốn sách đã tập trung làm rõ khái niệm đời sống văn hóa, đời sống văn hóa cơ sở, đơn vị cơ sở, xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở, đồng thời đã nêu và bàn luận những vấn đề thiết yếu trong công tác xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở, nhằm đóng góp ý kiến vào việc giải quyết những khó khăn và lúng túng về lý luận cũng như thực tiễn của công tác văn hóa [25].

- Tác giả Hoàng Vinh trong cuốn sách "Mấy vấn đề lý luận và thực tiễn xây dựng văn hóa ở nước ta hiện nay", xuất bản năm 1999 bởi Nhà xuất bản Văn hóa Thông tin tại Hà Nội, tập trung vào vai trò quan trọng của việc tổ chức xây dựng đời sống văn hóa cơ sở. Tác phẩm này nhấn mạnh rằng việc này là bước khởi đầu quan trọng nhằm định hình nền văn hóa tiên bộ, đậm đà bản sắc dân tộc. Đặc biệt, nó cũng đánh dấu sự cần thiết của việc đưa văn hóa vào cuộc sống hàng ngày của nhân dân, để văn hóa trở thành một phần tất yếu, thâm nhập sâu vào cuộc sống xã hội, góp phần thúc đẩy sự phát triển và bền vững của đất nước [42].

- Trong cuốn "Về cuộc vận động Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa" của tác giả Nguyễn Hữu Thức, xuất bản năm 2009 bởi Nhà xuất bản Văn hóa tại Hà Nội, tác giả đã tổng hợp và trình bày một cái nhìn tổng quan về cuộc vận động Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa tại Việt Nam trong giai đoạn hội nhập quốc tế. Cuốn sách này bao gồm những lý luận cơ bản và đánh giá toàn diện về tầm quan trọng và tác động của cuộc vận động này đối với đời sống văn hóa của người dân Việt Nam. Tác giả cung cấp thông tin và nhận định về những cơ hội và thách thức mà Việt Nam phải đối mặt trong quá trình hội nhập quốc tế, đồng thời nêu rõ vai trò quan trọng của sự đoàn kết của toàn bộ xã hội trong việc thúc đẩy sự phát triển và bảo tồn văn hóa trong bối cảnh hiện đại hóa và đa dạng hóa văn hóa trên thế giới. Cuốn sách của Nguyễn Hữu Thức đã góp phần làm sáng tỏ về mục tiêu và tầm quan trọng của cuộc vận động này trong việc thúc đẩy đời sống văn hóa đa dạng và phong phú của Việt Nam [36].

Cuốn sách "Những vấn đề lý luận và thực tiễn về đời sống văn hóa, môi trường văn hóa" năm 2015, do Đinh Thị Vân Chi chủ biên, tổng hợp các bài viết và bài tham luận từ Hội thảo "Những vấn đề lý luận về thực tiễn đời sống văn hóa, môi trường văn hóa" do Viện Văn hóa thuộc Trường Đại học Văn

hoá Hà Nội tổ chức, nhằm làm rõ những khía cạnh lý luận và thực tiễn trong việc xây dựng đời sống văn hóa và môi trường văn hóa tại Việt Nam ngày nay.

Ngoài cuốn sách này, một số luận văn tốt nghiệp thạc sĩ từ các học viên đã cung cấp thêm thông tin về việc xây dựng đời sống văn hóa cơ sở. Ví dụ như luận văn "Xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư trên địa bàn thành phố Thái Nguyên" của Ngô Thị Ngọc Dao (Trường Đại học Văn hoá Hà Nội, 2009), luận văn "Xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở làng nghề Ninh Xá, xã Yên Ninh, huyện Ý Yên, tỉnh Nam Định" của Hà Minh Tiến (Trường Đại học Văn hoá Hà Nội, 2011), và luận văn thạc sĩ của Vũ Thị Vân Oanh về "Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở tại phường Hồng Hải, thành phố Hạ Long, tỉnh Quảng Ninh" (2018). Tất cả những nghiên cứu này cùng hướng tới việc nâng cao đời sống văn hóa tại cơ sở và đóng góp vào sự phát triển của văn hóa Việt Nam.

Nhóm các công trình xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở Thanh Hóa:

- Luận văn tốt nghiệp thạc sĩ của các học viên như: Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở huyện Triệu Sơn, tỉnh Thanh Hóa, Luận văn thạc sĩ của Lã Thị Thu Thanh (2018); Luận văn thạc sĩ của Lê Thị Ngân về “ Xây dựng đời sống văn hóa gắn với xây dựng nông thôn mới ở huyện Như Xuân, tỉnh Thanh Hóa” (2021).

Các công trình nghiên cứu đã trình bày những khía cạnh lý luận cơ bản liên quan đến văn hóa, đời sống văn hóa và xây dựng Đời sống Văn hóa Cơ sở (ĐSVHCS) tại Việt Nam. Một số nghiên cứu đã tập trung vào việc khảo sát thực trạng đời sống văn hóa tại các địa phương, cơ quan, và đơn vị cụ thể. Có thể thấy rằng đề tài xây dựng ĐSVHCS đã được nhiều tác giả nghiên cứu một cách có hệ thống từ khía cạnh lý luận đến thực tiễn.

Dựa trên sự tiếp thu và kế thừa kiến thức lý luận cũng như kinh nghiệm thực tiễn của các thế hệ trước, tác giả của luận văn đã áp dụng nghiên cứu để xem xét công tác xây dựng ĐSVHCS tại huyện Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa

trong thời kỳ hiện nay. Bằng cách này, luận văn có khả năng đưa ra đánh giá tổng quan và toàn diện về quá trình xây dựng ĐSVHCS tại khu vực này. Từ đó, tác giả sẽ đề xuất những giải pháp cụ thể để cải thiện chất lượng cuộc sống văn hóa của người dân tại huyện Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa.

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích nghiên cứu

Luận văn nghiên cứu thực trạng công tác xây dựng ĐSVHCS trên địa bàn huyện Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa. Qua đó, đề xuất các giải pháp nhằm hoàn thiện các cơ chế chính sách, nâng cao chất lượng quản lý, thực hiện các phong trào và ý thức, trách nhiệm của cộng đồng trong công tác xây dựng ĐSVHCS trong thời gian tiếp theo.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Hệ thống hoá cơ sở lý luận và thực tiễn về vai trò của xây dựng ĐSVHCS đối với sự phát triển kinh tế xã hội của địa phương. Qua đó, giúp các nhà quản lý và nhân dân có cách nhìn toàn diện, cụ thể hơn về công tác xây dựng ĐSVHCS.

- Phân tích, đánh giá thực trạng công tác vận dụng xây dựng ĐSVHCS của Đảng, Nhà nước trên địa bàn huyện Lang Chánh.

- Đề xuất phương hướng, giải pháp hoàn thiện và nâng cao hiệu quả các hoạt động, các phong trào trong xây dựng ĐSVHCS ở huyện Lang Chánh trong thời gian tới, góp phần vào sự phát triển chung của tỉnh, địa phương.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

- *Đối tượng nghiên cứu:* Luận văn nghiên cứu các nội dung của công tác xây dựng ĐSVHCS ở huyện Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa.

- *Phạm vi nghiên cứu:*

+ Về không gian: Trên địa bàn huyện Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa.

+ Về thời gian: Luận văn nghiên cứu hoạt động xây dựng ĐSVHCS ở huyện Lang Chánh từ năm 2018 đến tháng 7/2023.

5. Phương pháp nghiên cứu

- *Phương pháp nghiên cứu:* Trong đề tài này sử dụng phương pháp đa ngành với việc sử dụng các phương pháp cụ thể như sau:

+ Phương pháp điền dã dân tộc học, phương pháp so sánh dữ liệu, từ các nguồn khác nhau ở các thời gian và không gian khác nhau, chỉ ra các mặt ổn định hay không ổn định, phát triển hay không phát triển, hiệu quả hay không hiệu quả để tìm ra giải pháp tối ưu cho mỗi vấn đề. Phương pháp so sánh được sử dụng trong luận văn để đánh giá những thay đổi trong cộng đồng dân cư từ năm 2018 đến năm 2022.

+ Phương pháp thống kê phân loại dựa vào sự tác động của các nhân tố ảnh hưởng đến công tác xây dựng đời sống văn hóa các năm vừa qua và tác động trong những năm tới để có giải pháp hữu hiệu trong công tác xây dựng ĐSVHCS.

+ Phương pháp tổng hợp và phân tích các dữ liệu thu thập được trên cơ sở đó tìm ra bản chất của vấn đề nghiên cứu. Từ đó thấy được sự biến đổi về lượng và chất của vấn đề nghiên cứu để rút ra bản chất, dự báo xu hướng phát triển và đề xuất giải pháp mang tính khoa học.

6. Những đóng góp của luận văn

Luận văn góp phần hệ thống hóa những vấn đề lý luận chung về văn hóa, xây dựng đời sống văn hóa và vai trò của việc xây dựng đời sống văn hóa cơ sở đối với sự nghiệp phát triển kinh tế, xã hội ở nước ta trong thời kỳ CNH -HDH và hội nhập quốc tế hiện nay.

Đánh giá thực trạng công tác triển khai thực hiện xây dựng ĐSVHCS ở huyện Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa trong những năm qua, những ưu điểm và hạn chế.

Đề xuất phương hướng và các giải pháp nhằm nâng cao chất lượng công tác xây dựng ĐSVHCS ở huyện Lang Chánh trong thời gian tới.

Những kết quả mà luận văn đạt được có thể làm tài liệu tham khảo cho việc nghiên cứu, giảng dạy hoặc dùng làm bài học kinh nghiệm trong việc tổ chức, triển khai công tác xây dựng ĐSVHCS ngay cho các đơn vị cơ sở của huyện Lang Chánh và ở những đơn vị, địa bàn đang trong quá trình phát triển công nghiệp hóa, hiện đại hóa.

7. Bố cục luận văn

Ngoài phần mở đầu, kết luận và danh mục các tài liệu tham khảo, nội dung luận văn được trình bày cụ thể 3 chương như sau:

Chương 1: Lý luận chung về xây dựng đời sống văn hóa cơ sở và tổng quan về đời sống văn hóa cơ sở huyện Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa

Chương 2: Thực trạng xây dựng đời sống văn hóa cơ sở trên địa bàn huyện Lang Chánh

Chương 3: Phương hướng và giải pháp nâng cao hiệu quả xây dựng đời sống văn hóa cơ sở huyện Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa

Chương 1

LÝ LUẬN CHUNG VỀ XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA VÀ TỔNG QUAN VỀ HUYỆN LANG CHÁNH

1.1. Cơ sở lý luận về xây dựng đời sống văn hóa

1.1.1. Các khái niệm cơ bản

1.1.1.1. Văn hóa

Hiện nay có nhiều quan niệm khác nhau về văn hóa. Để phục vụ cơ sở lý luận cho luận văn, tác giả xin dẫn ra một số quan niệm về văn hóa như sau:

Theo UNESCO Trong tuyên ngôn của “Hội nghị quốc tế về chính sách văn hóa” năm 1982. Văn hóa được hiểu là tổng thể sống động các hoạt động và sáng tạo trong quá khứ và trong hiện tại. Qua các thế kỷ, hoạt động sáng tạo ấy đã hình thành nên một hệ thống các giá trị, các truyền thống và thị hiếu - những yếu tố xác định đặc tính riêng của mỗi dân tộc. Với cách hiểu này, văn hóa chính là nét bản sắc nhất, đặc trưng nhất của một dân tộc. Định nghĩa này nhấn mạnh vào hoạt động sáng tạo của các cộng đồng người gắn liền với tiến trình phát triển có tính lịch sử.

Trong cuốn *Cơ sở văn hóa Việt Nam* của tác giả Trần Quốc Vượng chủ biên đã dẫn khái niệm văn hóa của Chủ tịch Hồ Chí Minh như sau:

“Vi lễ sinh tồn cũng như mục đích của cuộc sống, loài người mới sáng tạo và phát minh ra ngôn ngữ, chữ viết, đạo đức, pháp luật, khoa học, tôn giáo, văn học, nghệ thuật, những công cụ cho sinh hoạt hàng ngày về mặc, ăn, ở và các phương thức sử dụng. Toàn bộ những sáng tạo và phát minh đó tức là văn hóa” [45; tr. 21]

Theo quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh, văn hóa là toàn bộ những gì do con người sáng tạo ra, là “thiên nhiên thứ hai”. Quan niệm này đã thoát khỏi cái ý nghĩa hạn hẹp mà từ nguyên của thuật ngữ mang lại. Nó không chỉ

có các giá trị tinh thần mà còn cả các giá trị vật chất phục vụ cho quá trình sống, tồn tại của cộng đồng người

Trên cơ sở kế thừa các kết quả của những người đi trước, tác giả Trần Ngọc Thêm đã đưa ra một định nghĩa ngắn gọn, về cơ bản về văn hóa như sau:

“Văn hóa là hệ thống hữu cơ các giá trị vật chất và tinh thần do con người sáng tạo và tích lũy, trong quá trình hoạt động thực tiễn, trong môi trường tác với môi trường tự nhiên và xã hội” [37; tr.32].

Cách hiểu này đã nhấn mạnh được 4 đặc trưng cơ bản của văn hóa là tính nhân sinh, tính lịch sử, tính hệ thống và tính giá trị.

Trong luận văn này, khi nói về văn hóa chúng tôi đồng thuận với quan niệm của GS Trần Ngọc Thêm về văn hóa. Từ đó có thể hiểu: *Văn hóa là hoạt động sáng tạo của con người trong quá khứ và hiện tại, tạo ra những chuẩn mực, giá trị làm thỏa mãn nhu cầu vật chất và tinh thần của con người nhằm vươn tới cái chân - thiện - mỹ.*

1.1.1.2. Đời sống văn hóa

Mặc dù khái niệm “*đời sống văn hóa*” đã được xuất hiện từ lâu nhưng khái niệm này trong những hoàn cảnh khác nhau sẽ sử dụng với mục đích nghiên cứu khác nhau từ đó sẽ có những cách tiếp cận cũng không giống nhau, trong đó vừa có những nội dung tương đồng nhưng cũng có những điểm khác biệt nhất định.

Trong Báo cáo về xây dựng đời sống văn hóa cơ sở của Viện văn hóa và Phát triển, Học viện Chính trị - Hành chính Quốc gia Hồ Chí Minh đã đưa ra một định nghĩa tổng quát về đời sống văn hóa. Được hiểu dưới hai khía cạnh quan trọng, đời sống văn hóa được mô tả như một tổng hợp của các yếu tố vật thể văn hóa trong bối cảnh văn hóa, các hoạt động văn hóa của con người và tác động tương tác giữa chúng trong xã hội để tạo ra các quan hệ văn hóa trong cộng đồng. Thêm vào đó, nó cũng được hiểu là quá trình sản xuất,

phân phối, lưu giữ và tiêu thụ các tác phẩm văn hóa (sản phẩm văn hóa). Quá trình này biến các giá trị văn hóa tiềm tàng thành các giá trị văn hóa hiện thực, hiện diện trong cuộc sống hàng ngày của mọi người và trở thành một phần không thể thiếu của cuộc sống” [40, tr.28].

Trong công trình "Mấy vấn đề về lý luận và thực tiễn xây dựng văn hóa ở nước ta" (1999), tác giả Hoàng Vinh đã mô tả cấu trúc của đời sống văn hóa, bao gồm ba yếu tố cơ bản: sản phẩm văn hóa, thể chế văn hóa, và các hoạt động văn hóa, cùng với vai trò quan trọng của con người trong việc tạo ra và duy trì các giá trị văn hóa [42].

Nguyên tắc này cũng được nhà nghiên cứu Nguyễn Hữu Thức trong cuốn sách "Một số kinh nghiệm quản lý và hoạt động tư tưởng - văn hóa" nhấn mạnh, khi ông định nghĩa đời sống văn hóa như một phần không thể thiếu của cuộc sống xã hội, bao gồm các hoạt động của con người nhằm tạo ra và duy trì các giá trị văn hóa, nhằm đáp ứng nhu cầu đổi mới và cải thiện chất lượng cuộc sống của con người. Điều này thể hiện sự liên quan chặt chẽ giữa đời sống văn hóa và xã hội, nơi mọi hoạt động con người đóng góp vào sự phát triển và đa dạng hóa văn hóa [36, tr.35].

Từ những quan niệm trên chúng ta có thể hiểu đời sống văn hóa là một bộ phận của đời sống xã hội, là tất cả những hoạt động của con người tác động vào đời sống vật chất, đời sống tinh thần, đời sống xã hội bao gồm các điều kiện vật chất, các sản phẩm văn hóa, hoạt động văn hóa, các thiết chế văn hóa... Các hoạt động ấy tạo ra các giá trị văn hóa theo chuẩn mực của chân - thiện - mỹ nhằm đáp ứng nhu cầu tinh thần của con người, góp phần nâng cao chất lượng sống của con người

1.1.1.3. Đời sống văn hóa cơ sở

Thuật ngữ “Đời sống văn hóa cơ sở” được ghép bởi hai cụm từ: “Đời sống văn hóa” và “cơ sở”. Như vậy, sau khi đã tìm hiểu về khái niệm đời sống

văn hoá, cần làm rõ khái niệm “cơ sở” để có thể hiểu thấu đáo thế nào là đời sống văn hoá cơ sở.

Cơ sở thường được hiểu như nền tảng, cơ sở gốc, và căn cứ chính cho một lĩnh vực hoặc một kiến thức cụ thể. Nó có thể được xem như một vị trí, một địa chỉ, hoặc một trung tâm nơi diễn ra các hoạt động liên quan đến chính trị, kinh tế, và văn hoá - xã hội. Cơ sở có thể là một địa bàn, một đơn vị hành chính, hoặc một tổ chức có cấu trúc đầy đủ ở cấp cuối của hệ thống.

Tác giả chia sẻ quan điểm tương tự với nhà nghiên cứu Hoàng Vinh, khi ông nhấn mạnh rằng "Đơn vị cơ sở là hình thức tổ chức cơ bản của văn hoá. Đó là các cộng đồng dân cư liên kết với nhau trong các hoạt động vật chất và tinh thần diễn ra trong cuộc sống hàng ngày." Thực tế, đơn vị cơ sở là hình thức tổ chức cơ bản của đời sống văn hoá, là những cộng đồng dân cư với địa bàn sinh sống ổn định, có mối quan hệ mật thiết về mặt kinh tế, văn hoá, xã hội, và thậm chí quan hệ huyết thống (đối với gia đình và một phần làng xóm ở nông thôn). Những cộng đồng này kết nối với nhau thông qua các hoạt động vật chất và tinh thần diễn ra hàng ngày [42, tr.269].

Vì vậy, đời sống văn hóa ở cơ sở là những hoạt động văn hóa liên quan chặt chẽ đến cuộc sống cả về mặt vật chất và tinh thần của cá nhân và cộng đồng trong một đơn vị tổ chức hành chính (như xã, phường, thị trấn...) hoặc trong các cộng đồng nhỏ hơn (như gia đình, tổ dân phố, khu dân cư, làng, bản...). Những hoạt động văn hóa này thường xuyên và liên tục diễn ra với sự tham gia trực tiếp của con người, từ đó tạo ra các mối quan hệ mật thiết giữa con người trong một không gian địa lý cụ thể, trong hệ thống cơ sở vật chất kỹ thuật và các thiết chế văn hóa cụ thể [42, tr 255].

Như vậy có thể hiểu đời sống văn hóa ở cơ sở là *các hoạt động văn hóa diễn ra gắn liền với sinh hoạt vật chất, tinh thần của cá nhân và cộng đồng trong một đơn vị tổ chức hành chính (xã, phường, thị trấn...) hay một cộng*

đồng nhỏ hơn (gia đình, tổ dân phố, khu dân cư, làng, bản...). Những hoạt động văn hóa này được diễn ra thường xuyên, liên tục với sự tham gia trực tiếp của con người, từ đó, hình thành các mối liên hệ gắn bó chặt chẽ giữa con người với con người trong một không gian địa lý, hệ thống cơ sở vật chất kỹ thuật và các thiết chế văn hóa nhất định.

1.1.1.4. Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở

Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở là một bước khởi đầu quan trọng trong việc xây dựng nền văn hoá tiên bộ, phản ánh đậm đà bản sắc dân tộc và hướng tới chủ nghĩa xã hội. Công việc này tương đương việc xây dựng cơ sở văn hoá để thực hiện các hoạt động giáo dục xã hội đối với nhân dân lao động và tạo điều kiện cho việc giao lưu văn hoá giữa họ. Mục tiêu chính của giáo dục xã hội chủ nghĩa là phát triển một nhân cách hài hoà và toàn diện, trong đó, việc xây dựng nhân cách công dân có ý thức về nghĩa vụ và quyền công dân, tôn trọng Hiến pháp và Pháp luật được ưu tiên. Đồng thời, nhân cách này sẽ có ý thức về xã hội chủ nghĩa, tuân theo đạo lý "mỗi người vì mọi người, mọi người vì mỗi người," và có ý thức lao động tự giác cùng với phẩm chất đạo đức và tình cảm lành mạnh trong các mối quan hệ xã hội, từ gia đình đến xã hội. Ngoài ra, xây dựng đời sống văn hoá ở cơ sở còn liên quan đến việc tạo điều kiện cho các hoạt động giải trí và vui chơi lành mạnh trong thời gian rảnh rỗi của nhân dân.

Văn kiện Đại hội IX của Đảng đã đặc biệt nhấn mạnh việc tiếp tục đẩy mạnh các hoạt động văn hoá thông tin ở các khu vực sâu, xa, và trong các cộng đồng dân tộc, đồng thời kêu gọi mọi người tham gia vào việc duy trì nếp sống văn minh, gia đình, bản làng văn hoá. Họ cũng nhấn mạnh việc hoàn thiện hệ thống thiết chế văn hoá bằng cách sử dụng nguồn lực từ nhà nước và mở rộng sự tham gia của xã hội, nhằm đảm bảo rằng văn hoá sẽ ảnh hưởng sâu sắc vào từng khu dân cư, từng gia đình và từng cá nhân [22].

Văn kiện Đại hội XI của Đảng tiếp tục khẳng định mục tiêu xây dựng nền văn hoá tiên tiến, phản ánh đậm đà bản sắc dân tộc và kế thừa, phát huy những giá trị văn hoá truyền thống của cộng đồng các dân tộc Việt Nam. Họ cũng nhấn mạnh sự cần thiết của việc củng cố và xây dựng môi trường văn hoá lành mạnh, đồng thời thúc đẩy phong trào toàn dân tham gia vào việc xây dựng đời sống văn hoá một cách chi tiết, thiết thực và hiệu quả [23].

Từ những quan điểm chủ trương đã nêu và thực tiễn hoạt động của ngành văn hoá có thể thấy xây dựng đời sống văn hoá cơ sở là *hoạt động chuyên môn của ngành văn hoá, được tiến hành trên cơ sở sự chỉ đạo của các cấp uỷ đảng, chính quyền, sự phối hợp của các tổ chức đoàn thể và sự tham gia trực tiếp của cộng đồng cư dân vì sự phát triển của con người với đời sống văn hoá - tinh thần lành mạnh, văn minh, đời sống kinh tế, chính trị, xã hội ổn định, góp phần tích cực vào việc xây dựng và phát triển bền vững đất nước.*

1.1.1.5. Đặc điểm xây dựng đời sống văn hóa

Xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở thực chất là việc xây dựng con người mang nét văn hóa, tạo dựng gia đình văn hóa, và thúc đẩy cuộc sống với nét văn hóa đậm đà. Đây cũng là việc xây dựng cơ sở văn hóa thể thao, đồng thời khuyến khích tất cả các hoạt động sáng tạo và trách nhiệm công dân, đồng lòng xây dựng và bảo vệ Tổ quốc theo lý tưởng xã hội chủ nghĩa.

Nhiệm vụ xây dựng đời sống văn hóa nằm trong trách nhiệm của Đảng, toàn dân, và hệ thống chính trị. Nó phải được thực hiện một cách liên tục, thường xuyên và trải qua nhiều giai đoạn. Các phong trào như "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở" được gắn kết chặt chẽ với việc thực hiện chương trình mục tiêu quốc gia về xây dựng nông thôn mới. Như vậy, văn hóa trở thành nền tảng tinh thần vững chắc và sức mạnh nội sinh quan trọng trong việc phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, mang bản sắc dân tộc.

Xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở không chỉ là bước đầu tiên trong việc xây dựng nền văn hóa tiên bộ của Việt Nam mà còn đóng góp cho việc dân ta tiếp thu và hòa nhập các giá trị văn hóa, văn minh của thế giới, đồng thời áp dụng những công nghệ mới trong quá trình hiện đại hóa và công nghiệp hóa đất nước.

Hơn nữa, xây dựng văn hóa là một phần quan trọng trong việc thúc đẩy tinh thần đoàn kết dân tộc, bảo vệ ổn định chính trị và trật tự an toàn xã hội. Điều này cũng liên quan đến việc tạo ra mạng lưới thiết chế văn hóa, tạo nên một bức tranh văn hóa đặc trưng của thời đại mới, phản ánh bản sắc văn hóa dân tộc và hiện đại hóa, đóng góp cho việc nâng cao mức sống văn hóa của nhân dân và đạt được các mục tiêu phát triển kinh tế chung của cả quốc gia và địa phương.

1.1.2. Nội dung xây dựng đời sống văn hóa

1.1.2.1. Tuyên truyền giáo dục về đời sống văn hóa

Tuyên truyền giáo dục về đời sống văn hoá là một trong những nội dung quan trọng của hoạt động xây dựng đời sống văn hoá. Thông qua công tác tuyên truyền của cơ quan chuyên môn, các cơ quan, ban, ngành, đơn vị và các tầng lớp nhân dân trên địa bàn cơ sở nắm bắt được quan điểm đường lối chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước về vai trò vị trí của văn hoá trong phát triển bền vững đất nước nói chung và xây dựng đời sống văn hoá nói riêng. Tăng cường giáo dục truyền thống yêu nước, cách mạng, nhân văn đối với nhân dân ở địa phương, hướng dẫn các tầng lớp nhân dân tham gia xã hội hóa hoạt động văn hoá, không ngừng nâng cao chất lượng các hoạt động văn hoá, các dịch vụ văn hóa, đáp ứng nhu cầu sáng tạo, phổ biến và hưởng thụ văn hoá của nhân dân lao động.

Công tác tuyên truyền giáo dục về đời sống văn hóa được tiến hành bằng nhiều biện pháp và hình thức khác nhau thông qua các phương tiện

thông tin đại chúng, báo, đài, các phương thức cổ động trực quan bằng pano, áp phích, hội nghị, hội thảo, hệ thống truyền thanh của xã, phường, khu phố. Từ đó tạo sự chuyển biến từ nhận thức đến hành động, để mỗi một người dân tự giác góp phần xây dựng giá trị đích thực của nếp sống văn minh, đời sống văn hóa trên mỗi địa bàn.

1.1.2.2. Lập kế hoạch xây dựng đời sống văn hóa

Lập kế hoạch là quá trình xây dựng các mục tiêu và xác định các nguồn lực, quyết định cách tốt nhất để thực hiện các mục tiêu đã đề ra. Đây là bước đi vô cùng quan trọng trong hoạt động của các nhà quản lý. Bởi lẽ, kế hoạch gắn liền với việc lựa chọn và tiến hành các chương trình hoạt động trong tương lai của một cơ quan, đơn vị, đồng thời là cơ sở cho việc kiểm tra, đánh giá hoạt động của cơ quan, đơn vị đó. Nếu không có kế hoạch thì nhà quản lý sẽ không thể tổ chức triển khai công tác của cơ quan, đơn vị một cách hệ thống và khoa học, không phát huy được tối đa các nguồn lực trong xây dựng đời sống văn hóa, như vậy sẽ ảnh hưởng lớn đến việc hoàn thành các nhiệm vụ được giao.

Việc lập kế hoạch được xây dựng trên cơ sở chức năng, nhiệm vụ của từng ngành, từng cấp. Trên từng địa bàn cụ thể, cấp ủy, chính quyền phải xây dựng các đề án, chương trình, kế hoạch cụ thể hóa mục đích cần thực hiện bằng những nội dung cụ thể. Kế hoạch xây dựng đời sống văn hóa từng cấp phải xác định rõ mục đích yêu cầu, nội dung các công việc cần thực hiện, cách thức tổ chức, thời gian triển khai và kết thúc, đồng thời đề xuất phối hợp, phân công giữa các ngành, thành viên liên quan. Bản kế hoạch cũng cần phải xác định rõ nguồn kinh phí để thực hiện kế hoạch được lấy từ đâu, việc tổ chức thực hiện như thế nào. Những nội dung trong kế hoạch sẽ là cơ sở để tổng kết, đánh giá, rút ra bài học kinh nghiệm và đề xuất các giải pháp giúp cho việc triển khai công tác xây dựng đời sống văn hoá cơ sở ở các giai đoạn tiếp theo ngày càng đạt hiệu quả.

1.1.2.3. Huy động, tổ chức nguồn lực để thực hiện kế hoạch

Huy động, tổ chức các nguồn lực đóng vai trò hết sức quan trọng trong việc thực hiện kế hoạch xây dựng đời sống văn hoá cơ sở tại một địa bàn cụ thể. Hoạt động này cần bám sát các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước, có sự phối hợp chặt chẽ giữa các cơ quan, đoàn thể, nhằm tạo điều kiện thuận lợi trong việc huy động các nguồn lực. Nguồn lực để xây dựng đời sống văn hóa gồm: Nguồn lực cơ sở vật chất, nguồn lực tài chính và nguồn nhân lực.

** Nguồn lực cơ sở vật chất*

Cơ sở vật chất phục vụ trong quá trình xây dựng ĐSVHCS chính là hệ thống các thiết chế văn hóa. Hệ thống thiết chế văn hóa cung ứng nhu cầu của người dân trong việc sáng tạo, học tập, trao đổi, thưởng thức, bảo tồn văn hóa, và thể dục thể thao. Cơ sở vật chất của hệ thống này tạo điều kiện thuận lợi để người dân có thể thường xuyên gặp gỡ, trao đổi thông tin, rèn luyện sức khỏe, làm việc, học hỏi, và tạo sự đoàn kết mạnh mẽ hơn. Điều này trở thành khó khăn nếu hệ thống thiết chế văn hóa không đủ mạnh, thiếu thiết yếu, hoặc bị lạc hậu.

Thực tế đã chứng minh rằng nhiều giá trị văn hóa quý báu của dân tộc, chẳng hạn như hát xoan, hát bội, đờn ca tài tử, quan họ, đã được bảo tồn và phát triển từ thế hệ này sang thế hệ khác nhờ sự nỗ lực của các nhà văn hóa và trung tâm văn hóa tại các khu vực đơn giản, chẳng cần phải tổ chức tại các sân khấu lớn với trang thiết bị hiện đại.

Xuất phát từ vai trò thực tế của các thiết chế văn hóa tại các địa phương, và để tận dụng tối đa tiềm năng của chúng, chúng ta cần tuân theo các quyết định của Thủ tướng Chính phủ về phát triển văn hóa tại các khu dân cư. Quy hoạch tổng thể phát triển hệ thống thiết chế văn hóa, do Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đưa ra, cung cấp các quy định cụ thể về xây dựng các thiết chế văn hóa tại từng khu vực, bao gồm diện tích đất, cơ sở vật chất, và trang thiết bị theo quy mô cụ thể.

* Nguồn lực tài chính

Thực tiễn đã chứng minh, nguồn lực tài chính luôn là một yếu tố hết sức quan trọng góp phần quyết định đến sự vận hành của một bộ máy và hiệu quả hoạt động của bộ máy đó. Chính vì vậy trong công tác xây dựng đời sống văn hoá ở cơ sở, muốn xây dựng các thiết chế văn hóa, tổ chức các hoạt động tuyên truyền phổ biến văn bản qui phạm pháp luật, tổ chức các hoạt động văn hóa văn nghệ thể thao... thì cần phải có nguồn lực tài chính đủ mạnh. Nguồn lực tài chính đó có thể đến từ nguồn ngân sách nhà nước hoặc nguồn xã hội hóa:

Thứ nhất về nguồn ngân sách nhà nước bao gồm ngân sách Trung ương và ngân sách địa phương được cấp dựa trên kế hoạch hàng năm theo quy định của pháp luật.

Thứ hai về nguồn xã hội hóa không có quy định hạn mức cụ thể mà tùy vào khả năng huy động, kêu gọi tài trợ từ các doanh nghiệp, tổ chức đoàn thể, tổ chức xã hội, đóng góp cá nhân...

Việc sử dụng ngân sách cần được tiến hành công khai, minh bạch, thực hiện đúng theo kế hoạch, mục đích và quy định của pháp luật liên quan.

* Nguồn nhân lực

Con người luôn là nguồn lực quan trọng trong việc tổ chức xây dựng đời sống văn hóa cơ sở. Có thể hiểu đó là đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức, người lao động... đang công tác trong các cơ quan văn hóa hoặc các tổ chức xã hội khác có liên quan đến lĩnh vực văn hoá. Bên cạnh đó là nguồn nhân lực dồi dào đến từ cộng đồng dân cư, họ chính là người sáng tạo, thực hiện, truyền bá, hưởng thụ... các giá trị văn hóa. Đây chính là yếu tố quan trọng không thể tách rời trong hoạt động xây dựng đời sống văn hóa cơ sở.

1.1.2.4. Triển khai các hoạt động (theo Quyết định số 01/2000/QĐ-BCĐ)

Xây dựng đời sống văn hoá ở cơ sở là quá trình đảm bảo cho đơn vị cơ sở phát triển toàn diện, đảm bảo đủ điều kiện cho đời sống kinh tế vật chất

thịnh vượng, đời sống văn hoá lành mạnh và phát triển văn minh. Công tác xây dựng đời sống văn hoá cơ sở được hiện thực hóa thông qua 05 nội dung và 07 phong trào hoạt động, như được ghi rõ trong quyết định số 01/2000/QĐ-BCĐ, do Trưởng Ban chỉ đạo phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa" của Trung ương ban hành vào ngày 12/04/2000.

Các nội dung chính bao gồm (5 nội dung)

Một là, Phát triển kinh tế và xóa đói giảm nghèo: Khuyến khích tinh thần lao động sản xuất, khơi dậy lòng tương thân, tương ái, và khuyến khích trao đổi kinh nghiệm kinh tế. Sử dụng kiến thức khoa học và công nghệ để tối ưu hóa sản xuất và đạt được hiệu suất cao trong kinh tế.

Hai là, Xây dựng tị tởng ch nh trị lành m nh: Tăng cường tình yêu nước, lòng tự hào dân tộc, và kết hợp với phong trào thi đua yêu nước. Tuân thủ chặt chẽ lối điều hành chính trị của Đảng, thực hiện pháp luật Nhà nước, và thực hiện các nhiệm vụ chính trị được giao. Đối mặt với các quan điểm sai lệch và bảo vệ bí mật quốc gia.

Ba là, Xây dựng nếp sống văn minh và kỷ cương xã hội: Thực hiện công việc có kỷ luật, tuân thủ nội quy của đơn vị, và thực hiện quy định xã hội. Sống và làm việc theo pháp luật, giao tiếp một cách lịch sự và có trách nhiệm. Khuyến khích nếp sống văn minh, tiết kiệm trong các hoạt động xã hội như cưới, tang, giỗ tết, và lễ hội. Giữ và phát triển truyền thống tốt đẹp của dân tộc.

Bốn là, Xây dựng môi trường văn hoá sạch, đẹp, và an toàn: Duy trì sự sạch sẽ ở nơi ở và các nơi công cộng, không gây rối và duy trì trật tự xã hội. Không vi phạm vỉa hè, lề đường, và đất công, không treo dán quảng cáo không phù hợp. Sử dụng trang phục sạch sẽ và lịch sự khi ra đường. Bảo vệ cây xanh và các di tích lịch sử, đồng thời ngăn chặn các hành vi xâm phạm trật tự xã hội.

Năm là, Xây dựng các thiết chế văn hóa - thể thao và nâng cao chất lượng hoạt động văn hóa - thể thao cơ sở: Bao gồm việc xây dựng và duy trì các thiết chế văn hoá và thể thao như nhà văn hoá, trung tâm thể dục thể thao, câu lạc bộ văn hoá nghệ thuật, và nhiều hoạt động văn hóa khác. Điều này giúp đáp ứng nhu cầu sáng tạo và thưởng thức văn hoá,

đồng thời nâng cao chất lượng cuộc sống và giáo dục tư tưởng, đạo đức và lối sống của mọi người.

* 7 phong trào:

1 - Xây dựng phong trào người tốt, việc tốt, các điển hình tiên tiến; 2 - Xây dựng gia đình văn hóa;

3 - Xây dựng làng văn hóa, khu phố văn hóa;

4 - Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư;

5 - Xây dựng công sở, doanh nghiệp, đơn vị, lực lượng vũ trang có nếp sống văn hóa;

6 - Toàn dân rèn luyện thể thao theo gương Bác Hồ vĩ đại; 7 - Đẩy mạnh học tập, lao động sáng tạo.

Từ năm 2000 trở đi, Đảng ta đã thay đổi và bổ sung nhiều phong trào mới, điều này phù hợp hơn với tình hình thực tế. Cụ thể, chúng ta đã tích hợp phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa" với Cuộc vận động "Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh". Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam đã khởi xướng phong trào "Xây dựng nông thôn mới và văn minh đô thị", cùng với Cuộc vận động "Vì người nghèo". Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam đã đề xuất phong trào xây dựng gia đình "Năm không, ba sạch"...

Các bộ, ban ngành, đoàn thể, tổ chức xã hội, và cả địa phương đã tự căn cứ vào nội dung cơ bản của từng phong trào, theo chỉ đạo của các cấp lãnh đạo, để tổ chức và triển khai hiệu quả. Trong quá trình triển khai, chúng ta đã

tôn trọng và đánh giá cao sự sáng tạo và khám phá của quần chúng tại cơ sở, nhằm đảm bảo rằng các phong trào này có thể tồn tại và thịnh hành trong cuộc sống hàng ngày. Ví dụ, hoạt động xây dựng Đời sống Văn hóa và Cộng đồng ở huyện Lang Chánh đã tuân theo Quyết định số 2621/2006/QĐ-UBND của Ủy ban nhân tỉnh Thanh Hóa về việc đề ra tiêu chuẩn và quy trình công nhận các danh hiệu văn hóa. Ngoài ra, đã tuân thủ các hướng dẫn của BCĐ về phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa" của tỉnh Thanh Hóa qua Hướng dẫn số 516/HD-BCĐ ngày 3 tháng 12 năm 2002 và Hướng dẫn số 2048/HD-BCĐ ngày 6 tháng 12 năm 2006. Tất cả những điều này đã được thực hiện dưới sự hướng dẫn của Quyết định số 1610/QĐ-TTg ngày 16 tháng 9 năm 2011 của Thủ tướng Chính phủ về việc phê duyệt chương trình thực hiện phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa" giai đoạn 2011 - 2015, và hướng tới năm 2020.

Tuy nhiên để làm rõ một số nội dung chính, trong phạm vi luận văn này tác giả sẽ chỉ tập trung đi sâu khảo sát, nghiên cứu một số phong trào chính trong công tác xây dựng ĐSVHCS ở huyện Lang Chánh như sau:

- 1 - Xây dựng “Người tốt, việc tốt” và các điển hình tiên tiến; 2 - Xây dựng gia đình văn hoá;
- 3 - Xây dựng công sở, đơn vị, trường học có nếp sống văn hóa; 4 - Xây dựng làng văn hóa, khu phố văn hóa;
- 5 - Thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang và lễ hội; 6 - Phong trào “Toàn dân rèn luyện thân thể theo gương Bác Hồ vĩ đại”;

1.1.2.5. Kiểm tra, đánh giá và thi đua khen thưởng

Kiểm tra và đánh giá là một quy trình quan trọng của cơ quan quản lý để xác định tình hình thực tế dựa trên các kế hoạch và mục tiêu đã được đề ra. Qua quy trình này, chúng ta có thể tổng hợp, ghi chép các thành tựu đã đạt được và các khía cạnh còn chưa hoàn hảo, cùng với việc xác định các yếu tố

ảnh hưởng và điều khiển. Từ đó, chúng ta có cơ sở để xác định biện pháp khắc phục nhằm đảm bảo mục tiêu được đề ra.

Qua quá trình kiểm tra và đánh giá, người quản lý có cái nhìn rõ hơn về tiến trình thực hiện nhiệm vụ, cũng như nhận thức được ưu điểm và nhược điểm của đối tượng kiểm tra trong quá trình thực hiện chức năng nhiệm vụ.

Đồng thời, thông qua đánh giá, họ cũng có cái nhìn về hiệu quả quản lý và có cơ hội sửa đổi, điều chỉnh hoặc áp dụng các biện pháp cần thiết để cải thiện chức năng nhiệm vụ của họ. Nếu không có sự giám sát và đánh giá, người quản lý sẽ khó có cơ hội để thích nghi và đưa ra những hành động cần thiết để đạt được mục tiêu của họ.

Bên cạnh việc kiểm tra và đánh giá, công tác thi đua và khen thưởng cũng đóng một vai trò quan trọng trong động viên mọi người tham gia vào việc thực hiện nhiệm vụ và mục tiêu chính trị của cơ quan quản lý. Mục tiêu của công tác thi đua và khen thưởng là khuyến khích và động viên cá nhân, tổ chức, và gia đình tham gia tích cực trong việc thực hiện nhiệm vụ. Nó cũng ghi nhận công lao và thành tích của họ trong quá trình xây dựng. Điều này không chỉ tạo động lực cho những người được khen thưởng, mà còn thúc đẩy những người chưa được khen thưởng nỗ lực hơn để được công nhận trong tương lai và hoàn thành mục tiêu của họ.

1.1.3. Vai trò của công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở

1.1.3.1. Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở góp phần ổn định chính trị - xã hội

Trong bối cảnh hiện nay, phát triển kinh tế luôn là ưu tiên hàng đầu của Đảng và Nhà nước, điều này được xem như trung tâm của sự phát triển. Song song với việc này, chúng ta cũng không quên nâng cao chất lượng cuộc sống vật chất và tinh thần cho người dân, đảm bảo sự ổn định trong cuộc sống xã hội, mục tiêu cuối cùng là mang lại sự ấm no và hạnh phúc cho mọi người.

Xây dựng Đời sống Văn hóa Cơ sở (ĐSVHCS) không chỉ góp phần thúc đẩy sự sáng tạo và tiên bộ của con người, tăng cường kiến thức và văn hóa, mà còn đóng một vai trò không thể coi thường trong việc khắc phục những khía cạnh tiêu cực của kinh tế thị trường.

Xây dựng ĐSVHCS giúp định hình ổn định chính trị và xác định hướng đi cho các mục tiêu cụ thể, đồng thời giúp bảo đảm sự ổn định trong quá trình đổi mới. Đặc biệt, trong bối cảnh mở cửa, hội nhập toàn cầu và phát triển kinh tế thị trường, việc tập trung vào việc xây dựng ĐSVHCS là cần thiết hơn bao giờ hết. Điều này giúp tăng cường các yếu tố tích cực và hạn chế những hiện tượng tiêu cực như tinh thần thực dụng, cá nhân chủ nghĩa, và các vấn đề xã hội như tham nhũng, lạm quyền và tệ nạn.

Việc thực hiện và nâng cao dân chủ ở cơ sở, bảo vệ và phát triển văn hóa dân tộc, và xây dựng hệ thống chính trị vững mạnh là mục tiêu cốt lõi. Chúng ta cần tận dụng và phát huy tốt các phương tiện và công cụ tư duy như báo chí, truyền hình, hoạt động văn hóa và thông tin tuyên truyền. Để đảm bảo sự thịnh vượng và tăng cường công việc chính trị, việc nêu gương những hành động và giá trị tích cực là cần thiết, đồng thời phải xem xét và chỉ trích những hành vi tiêu cực và sai trái.

Chúng ta cũng cần đặc biệt coi trọng công tác thi đua và khen thưởng như một công cụ để động viên mọi người tham gia tích cực trong việc thực hiện nhiệm vụ và mục tiêu của cơ quan quản lý. Công việc này không chỉ khuyến khích mọi người thi đua để đạt thành tích, mà còn đảm bảo rằng những người đã được khen thưởng tiếp tục phấn đấu để duy trì và vươn lên. Ngoài ra, công việc khen thưởng cũng phải giúp người chưa được khen thưởng nhận thức rõ trách nhiệm và nhiệm vụ của họ, khuyến khích họ phấn đấu hơn để được công nhận trong tương lai và hoàn thành mục tiêu của họ.

Mặt khác, chính sự tham gia và lãnh đạo của Đảng cùng với hệ thống chính trị là nhân tố quan trọng định hình xây dựng ĐSVHCS. Các tổ chức Đảng phải liên tục tăng cường vai trò của họ trong việc thực hiện các chương trình phát triển kinh tế, văn hóa và xã hội ở địa phương để đảm bảo chất lượng của công việc xây dựng ĐSVHCS.

1.1.3.2. Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở góp phần thúc đẩy sự phát triển kinh tế - xã hội

Việc xây dựng Đời sống Văn hóa Cơ sở (ĐSVHCS) nhằm đạt được mục tiêu tối cao - sự tiến bộ, công bằng xã hội, sự phồn thịnh của quốc gia và hạnh phúc của nhân dân. ĐSVHCS không chỉ tạo ra môi trường thuận lợi, mà còn thúc đẩy sức sáng tạo của từng cá nhân, góp phần cho sự phát triển kinh tế - xã hội.

Cuộc sống văn hóa lành mạnh có vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy sự phát triển kinh tế, giảm nghèo, và làm giàu bền vững. Nó cung cấp cơ sở cho việc xây dựng tư tưởng chính trị lành mạnh, thúc đẩy nếp sống văn minh, thực hành kỷ cương xã hội và tuân theo pháp luật. Các thủ tục lạc hậu dần dần biến mất trong cuộc sống xã hội và ý thức tuân theo pháp luật của đa số người dân được nâng cao một cách đáng kể.

Hiện nay, phong trào "Toàn dân xây dựng đời sống văn hóa" đang trở nên mạnh mẽ tại các địa phương trên khắp cả nước. Đặc biệt, các địa phương quan tâm đến phát triển kinh tế gia đình và cộng đồng, cũng như cải thiện cơ sở hạ tầng. Họ đã áp dụng nhiều hình thức hỗ trợ, từ vốn vay đến hỗ trợ giống cây trồng, đào tạo nghề, chuyển giao công nghệ và sử dụng lao động địa phương. Tất cả những biện pháp này đã tạo điều kiện thuận lợi cho người dân phát triển kinh tế, giảm nghèo và nâng cao chất lượng cuộc sống. Các thay đổi này đã có tác động mạnh mẽ đến sự phát triển toàn diện của kinh tế - xã hội tại địa phương và đã nâng cao đáng kể cuộc sống vật chất và tinh thần của người dân.

Trong quá trình phát triển kinh tế - xã hội, công tác xây dựng đời sống văn hóa có ý nghĩa rất quan trọng: làm thay đổi những quan niệm, những nhận thức của người dân từ truyền thống sang hiện đại, các phong trào, hoạt động văn hóa xã hội đã thể hiện phẩm chất tốt đẹp lá lành đùm lá rách, tương thân tương ái, giúp nhau phát triển kinh tế, làm giàu chính đáng, xóa đói giảm nghèo, đền ơn đáp nghĩa, nhân đạo từ thiện, đấu tranh chống các tệ nạn xã hội, giữ gìn an ninh trật tự an toàn xã hội, xây dựng tư tưởng, đạo đức, lối sống, nếp sống và môi trường văn hóa lành mạnh hướng đến mục tiêu vì sự tiến bộ, phồn vinh của xã hội.

1.1.3.3. Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở góp phần xây dựng con người và môi trường văn hóa

Xây dựng Đời sống Văn hóa Cơ sở (ĐSVHCS) có ảnh hưởng sâu rộng đối với việc phát triển con người và môi trường văn hóa ở mức địa phương. Mục tiêu của mọi hoạt động liên quan đến ĐSVHCS là tạo ra môi trường thúc đẩy sự phát triển toàn diện của con người, bao gồm khía cạnh chính trị tư tưởng, đạo đức lối sống, sự phong phú về văn hóa, sự phát triển về thể chất, khả năng sáng tạo, và ý thức cộng đồng. Việc phát triển ĐSVHCS có tác động tích cực đến con người, loại bỏ các tệ nạn xã hội, và góp phần làm cho môi trường văn hóa trở nên "sạch, lành mạnh." Thông qua việc này, môi trường tự nhiên cũng được cải thiện, đạo đức được thúc đẩy, và giá trị văn hóa truyền thống được bảo tồn và truyền đạt.

Cách tiếp cận này cũng thể hiện trong việc xây dựng các mô hình tích cực, như việc xây dựng gương người tốt, việc làm thiện, và các điển hình tiên tiến trong các phong trào thi đua như "Học tập, lao động, sáng tạo," "Kỷ cương, tình thương, trách nhiệm," "Giỏi việc nước, đảm việc nhà," và "Day tốt, học tốt."

Mọi hoạt động liên quan đến việc xây dựng ĐSVHCS đều nhằm mục tiêu xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện, bao gồm khía cạnh chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống có văn hóa, thể chất, khả năng sáng tạo, ý thức cộng đồng, lòng nhân ái, sự khoan dung và tôn trọng nghĩa tình. Công việc này phải bắt đầu từ gia đình, cộng đồng dân cư, làng, xóm, khu phố, cơ quan, đơn vị và trường học. Các hoạt động xây dựng ĐSVHCS cũng có tác động mạnh mẽ đối với việc chống lại các tệ nạn và vấn đề xã hội tiêu cực ở mức địa phương. Việc này đã thu hút sự quan tâm của nhiều địa phương và được xem là bước đột phá quan trọng trong việc phòng chống các tệ nạn xã hội. Phòng chống các tệ nạn xã hội bắt đầu từ thôn, bản, khu phố; nhiều khu dân cư có thành tựu trong việc giảm tệ nạn xã hội, góp phần làm cho môi trường thôn, làng, và xã hội trở nên lành mạnh. Phòng chống các tệ nạn xã hội cũng được thực hiện thông qua nhiều mô hình, đặc biệt là mô hình câu lạc bộ do các tổ chức và đoàn thể thực hiện. Điều quan trọng là phải đảm bảo sự hợp tác và liên ngành, kiểm tra, và hướng dẫn trong việc thực hiện các chương trình và xử lý các chính sách không hợp lý. Điều này có vai trò quan trọng trong việc xây dựng ĐSVHCS và giúp cải thiện chất lượng cuộc sống xã hội.

1.2. Tổng quan về huyện Lang Chánh

1.2.1. Lịch sử hình thành và phát triển

Sau năm 1945, huyện Lang Chánh ban đầu bao gồm 11 xã là Đồng Lạc, Giao An, Hợp Phúc, Lâm Dương, Lương Chính, Tam Kỳ, Tân Lập, Trí Năng, Văn Hiến, Vinh Quang và Yên Khương. Nhưng sau một loạt các sáp nhập và điều chỉnh, bức tranh địa phương đã thay đổi theo thời gian. Năm 1948, hai xã Lâm Dương và Tam Kỳ đã hợp nhất thành xã Lê Lai, trong khi hai xã Tân Lập và Hợp Phúc đã hợp nhất thành xã Tân Phúc vào năm 1949. Trong năm 1951, ba xã Đồng Lạc, Lương Chính và Tam Kỳ đã hợp nhất thành xã Đồng Lương. Xã Quyết Thắng ra đời năm 1951 sau khi hợp nhất ba xã Trí Năng, Vinh Quang và Văn Hiến.

Sự thay đổi tiếp tục khi vào ngày 25 tháng 6 năm 1963, xã Lê Lai đã chia thành hai xã riêng biệt là Lâm Phú và Tam Văn. Sau đó, vào ngày 13 tháng 4 năm 1966, xã Quyết Thắng đã phải chia thành hai xã là Trí Nang và Quang Hiến.

Cuối cùng, vào ngày 5 tháng 7 năm 1977, huyện Lang Chánh đã hợp nhất với huyện Ngọc Lặc để thành lập huyện Lương Ngọc. Nhưng vào ngày 2 tháng 10 năm 1981, các xã Giao An và Yên Khương đã bị chia thành các xã riêng biệt là Giao An, Giao Thiện, Yên Khương và Yên Thắng.

Ngày 30 tháng 8 năm 1982, huyện Lương Ngọc đã chia thành hai huyện riêng biệt như trước. Sau đó, vào ngày 13 tháng 4 năm 1991, thị trấn Lang Chánh đã được thành lập trên cơ sở một phần diện tích và dân số từ các xã Quang Hiến và Đồng Lương.

Cuối cùng, vào ngày 1 tháng 12 năm 2019, xã Quang Hiến đã được sáp nhập vào thị trấn Lang Chánh. Từ đó, huyện Lang Chánh hiện có 1 thị trấn và 9 xã, và tình hình địa phương đã ổn định và không có thay đổi đáng kể cho đến nay.

1.2.2. Điều kiện địa lý tự nhiên - dân cư

Huyện Lang Chánh nằm tại phía Tây của tỉnh Thanh Hóa, giáp huyện Ngọc Lặc về phía Đông, huyện Quan Sơn và biên giới với nước Lào về phía Tây, huyện Thường Xuân về phía Nam, và huyện Bá Thước về phía Bắc. Diện tích của huyện là 585,92km², và dân số trung bình vào năm 2018 là

50.120 người. Tỷ lệ sinh là 17,3‰, tỷ lệ chết là 4,9‰, và tỉ suất tăng tự nhiên là 12,4‰, trong đó tỷ lệ phụ nữ sinh con thứ 3 là 1,32‰. Mật độ dân số trung bình đạt 85 người/km².

Dân cư ở Lang Chánh đa dạng về dân tộc, với người Thái chiếm 53%, người Mường 33%, và người Kinh 14%. Nhân dân của huyện có truyền thống đoàn kết và yêu nước, và họ luôn cần cù trong lao động. Tuy nhiên, trình độ

văn hoá, khoa học và kỹ thuật tại đây còn thấp. Chỉ có 14% trong tổng số lao động đã qua đào tạo từ sơ cấp trở lên.

Về địa hình, Lang Chánh thể hiện sự đa dạng và phức tạp, với độ cao gia tăng từ 400-500 mét ở phía Đông lên tới 700-900 mét ở phía Tây. Đỉnh cao nhất là núi Bù Rinh, đạt đến 1.291 mét (đây cũng là nơi mà Lê Lợi đã liều mình cứu chúa khi bị bao vây). Độ dốc trung bình dao động từ 20-30°, và có những khu vực có độ dốc lên đến 40-50°. Đất đai ở Lang Chánh rất đa dạng, bao gồm đất feralit phát triển trên đá macma base và trung tính, đất feralit phát triển trên đá macma chua, và đất feralit phát triển trên đá trầm tích và biến chất. Ngoài ra, còn có đất dốc tụ và đất lầy thụt, chủ yếu tập trung ở vùng thấp bị ngập nước. Tuy nhiên, thông qua việc thủy lợi hoá, có thể trồng trọt lúa và phát triển nông nghiệp ổn định tại đây.

Về khí hậu, tại Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa, khí hậu không thuộc loại quá nóng. Có mưa nhiều và sương mù phổ biến, với khoảng 70-80 ngày sương mù mỗi năm. Mùa đông ở đây khá lạnh và có độ ẩm tương đối thấp, biên độ nhiệt độ khá lớn. Thiên tai cần đề phòng bao gồm lạnh đậm, lũ, sương muối và sương giá.

Sự khác biệt về khí hậu tồn tại giữa phía đông và phía tây của vùng này. Ở phía đông, tổng nhiệt độ năm trung bình khoảng từ 7.500-8.000°C, với lượng mưa trung bình hàng năm là 2.200 mm (có nơi có lượng mưa lên tới

2.500 mm). Mùa mưa kéo dài từ 6 đến 7 tháng, bắt đầu từ giữa tháng tư và kết thúc vào cuối tháng mười. Mỗi năm có khoảng 20-25 ngày có thời tiết khô nóng từ phía Tây.

Về tài nguyên thiên nhiên, Lang Chánh có nguồn nước rất phong phú, với sự hiện diện của ba dòng sông lớn, bao gồm Sông Cây, Sông Sạo, và Sông Âm. Thác Ma Hao, thuộc Sông Cây, là thác lớn nhất và có tiềm năng phát triển trong lĩnh vực thủy điện và du lịch sinh thái. Rừng cây ở địa

phương cung cấp nước ngọt và thực phẩm cho cư dân, đồng thời đóng vai trò quan trọng trong việc vận chuyển sản phẩm lâm nghiệp về đồng bằng. Ngoài ra, Lang Chánh còn có nguồn nước ngầm dồi dào, cung cấp một nguồn tài nguyên quý báu cho vùng này.

Tài nguyên rừng tại vùng Lang Chánh hiện nay có tổng diện tích là 11.632 ha cho rừng tự nhiên và 9.732 ha cho rừng trồng, tỷ lệ phủ kín là 72%. Trong khu rừng Lang Chánh, có sự đa dạng về các loài cây quý như lim, lát hoa, pơ mu, dổi, vàng tâm, luồng, tre nứa, và nhiều loại dược liệu quý như quế, xa nhân, nấm hương, trâm hương, cùng với một số loài động vật quý hiếm như lợn rừng và khỉ.

Về tài nguyên khoáng sản, khu vực này có mỏ đất sét được sử dụng cho sản xuất gạch chịu lửa tại Làng En ở xã Trí Nang. Ngoài ra, còn có mỏ đồng ở xã Trí Nang và mỏ đá granit chất lượng cao có trữ lượng lớn nằm ở rặng núi Bù Rinh. Các nhà khoa học đã tiến hành xác định và ước tính mỏ đá này có diện tích khoảng 0,5km² và trữ lượng khoảng 660.000m³. Đây là loại đá có độ bền và độ liên kết tốt, mang lại giá trị kinh tế cao. Nếu được khai thác với sản lượng hàng năm khoảng 100.000m³ sản phẩm, mỏ đá này có thể cung cấp nguyên liệu trong hơn 80 năm.

Có thể khẳng định rằng điều kiện địa lý tự nhiên và dân cư tại huyện Lang Chánh có tác động trực tiếp đến công tác phát triển đời sống văn hóa. Vùng địa bàn rộng lớn của huyện này được chia cắt phức tạp, có sự đa dạng về dân tộc sinh sống cùng nhau. Tuy nhiên, trình độ dân trí và nhận thức của cư dân không đồng đều. Mật độ dân số thưa thớt và phân bố rải rác, gây ra khó khăn trong việc vận động và tuyên truyền về xây dựng đời sống văn hóa.

Dân cư ở huyện Lang Chánh chủ yếu là người tham gia vào nông nghiệp, do đó, đời sống văn hóa của các dân tộc thiểu số còn gặp nhiều khó khăn. Nhu cầu hưởng thụ văn hóa ở mức thấp, và người dân chưa thể hiện

quan tâm lớn đối với văn hóa. Tình hình này đặt ra nhiều thách thức và khó khăn trong quá trình phát triển đời sống văn hóa tại huyện Lang Chánh.

Tuy nhiên, đặc điểm đa dạng về dân tộc trên địa bàn huyện làm cho văn hóa của khu vực trở nên phong phú và đa dạng. Sự hiện diện của nhiều cộng đồng dân tộc khác nhau đã tạo nên một bản sắc văn hóa độc đáo cho địa phương này. Điều này cũng đồng nghĩa với việc công tác xây dựng đời sống văn hóa tại huyện Lang Chánh có những đặc trưng riêng, làm nổi bật nó so với các địa phương khác.

1.2.3. Đặc điểm kinh tế - văn hóa - xã hội

Lang Chánh là huyện vùng cao biên giới phía Tây tỉnh Thanh Hóa, có tuyến quốc lộ 15A chạy qua, là huyện có vị trí quan trọng trong chiến lược phát triển kinh tế - xã hội và bảo đảm quốc phòng, an ninh khu vực miền tây Thanh Hóa. Trong những năm qua, huyện Lang Chánh luôn chú trọng đến phát triển kinh tế gắn với an sinh xã hội, đảm bảo ổn định đời sống nhân dân trên địa bàn huyện

Thứ nhất về kinh tế: Thực hiện hiệu quả nhiệm vụ khôi phục và phát triển kinh tế sau đại dịch Covid 19 với tốc độ tăng giá trị sản xuất bình quân đạt 12,1%. Tăng 0,6% so với kế hoạch, tăng 18,8% so với cùng kỳ. Tổng thu ngân sách trên địa bàn huyện ước đạt trên 578 tỷ đồng, đạt 157,24% dự toán tỉnh giao. Thu nhập bình quân đầu người ước đạt 25,2 triệu đồng, đạt 100,6% kế hoạch và 105,1% so với cùng kỳ.

Thứ hai về văn hóa - xã hội: Tỷ lệ hộ nghèo giảm 5,38% (từ 30,62% xuống còn 25,24%). Các chính sách hỗ trợ giảm nghèo cho người dân được triển khai phù hợp, đúng đối tượng, đảm bảo an sinh xã hội trên địa bàn. Toàn huyện có 25/31 trường học đạt chuẩn quốc gia, đạt 80,6%; cơ sở vật chất, hệ thống trường, lớp được đầu tư đáp ứng yêu cầu nâng cao chất lượng giáo dục trên địa bàn. Có 2/13 xã đạt chuẩn xây dựng nông thôn mới [24]. Văn hóa,

thông tin và thể dục thể thao: huyện đã triển khai tốt công tác tuyên truyền, tổ chức các hoạt động văn hóa văn nghệ, thể dục thể thao chào mừng các ngày lễ lớn; duy trì tốt công tác truyền thanh nhằm phản ánh kịp thời tình hình kinh tế - xã hội, chính trị, phục vụ nhu cầu người dân.

Về công tác đảm bảo an sinh xã hội được quan tâm; thực hiện tốt các chính sách bảo trợ xã hội, chăm lo gia đình chính sách, hộ nghèo, gia đình khó khăn, người có công cách mạng... Tổ chức thăm, tặng quà cho các gia đình chính sách nhân dịp Tết nguyên đán; lập thủ tục chi trả trợ cấp, cấp thẻ bảo hiểm y tế cho các đối tượng đúng quy định; công tác bảo trợ xã hội được đảm bảo. Công tác bảo vệ, chăm sóc trẻ em và bình đẳng giới với nhiều hoạt động thiết thực; tổ chức các hoạt động Tháng hành động vì trẻ em; trao các suất học bổng cho các em học sinh có hoàn cảnh khó khăn có thành tích trong học tập. Các phong trào từ thiện, nhân đạo, hiến máu tình nguyện được quan tâm và đạt kết quả tích cực.

Bên cạnh đó công tác dân tộc và thực hiện các chính sách dân tộc trên địa bàn huyện Lang Chánh cũng được chú trọng và thực hiện tương đối tốt. Đồng bào các dân tộc huyện Lang Chánh rất phấn khởi trước sự quan tâm của Đảng và Nhà nước, cấp ủy và chính quyền địa phương trong việc thường xuyên quan tâm, chăm lo cả về vật chất và tinh thần cho nhân dân, đặc biệt những trường hợp có hoàn cảnh khó khăn đã tạo điều kiện, huy động mọi nguồn lực, thực hiện tốt các chính sách kinh tế của Nhà nước để phát triển, nhờ đó cuộc sống của đồng bào các dân tộc từng bước được cải thiện và nâng cao. Mặt khác, đồng bào các dân tộc sinh sống trên địa bàn cũng luôn đoàn kết, sống hòa thuận, tương trợ giúp đỡ nhau cùng phát triển trong cộng đồng các khu dân cư; Chấp hành tốt các chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước; Công tác dân tộc và thực hiện các chính sách dân tộc trên địa bàn đã góp phần hoàn thành nhiệm vụ chính trị của địa phương, củng cố khối đại đoàn kết các dân tộc.

Thực trạng phát triển các ngành kinh tế:

Công nghiệp: Trong năm 2022 Huyện huy động vốn đầu tư ước đạt trên 1.050 tỷ đồng. Ngoài các dự án lớn từ các năm trước, năm 2022 huyện đã kêu gọi và thu hút được các dự án lớn như: Nhà máy may xuất khẩu HQVN (vốn 80 tỷ đồng), trang trại chăn nuôi lợn nái sinh sản chất lượng cao (vốn trên 121 tỷ đồng), nhà máy sản xuất giầy và nguyên phụ liệu ngành may mặc tại Thị trấn Lang Chánh (vốn 300 tỷ đồng)... Tổng mức đầu tư các dự án dự kiến trên 500 tỷ đồng.

Xây dựng cơ bản: Nhiều công trình, dự án được đầu tư xây dựng, hoàn thành và đưa vào sử dụng góp phần thực hiện có hiệu quả nhiệm vụ phát triển kinh tế xã hội trên địa bàn. Nổi bật hoàn thành nâng cấp tuyến quốc lộ 15A - Tiểu dự án 3 nâng cấp Quốc lộ 15 đoạn Km53+00 - Km 109+00, đi qua các huyện Quan Hóa, Bá Thước, Lang Chánh, Ngọc Lặc. Tiến hành rải thảm, lát đá vỉa hè, lắp điện chiếu sáng tại một số tuyến đường đảm bảo an toàn và tạo cảnh quan sáng - xanh - sạch - đẹp.

Thương mại dịch vụ: Hoạt động thương mại dịch vụ phát triển trở thành lĩnh vực mũi nhọn trong thúc đẩy tăng trưởng và chuyển dịch kinh tế của huyện. Toàn huyện có 05 chợ xã, 01 chợ trung tâm huyện và 1 siêu thị; có 09 cơ sở kinh doanh ăn uống; 10 khách sạn, nhà nghỉ. Hiện nay huyện có 30 doanh nghiệp, tư nhân, cấp mới 156 hộ cá thể, 5 hợp tác xã sản xuất kinh doanh dịch vụ. Hoạt động xuất nhập khẩu qua địa bàn có những đóng góp đáng kể cho ngân sách nhà nước.

Du lịch: Những năm qua, huyện đã và đang triển khai nhiều giải pháp nhằm khơi dậy tiềm năng phát triển du lịch, nhất là du lịch sinh thái, du lịch cộng đồng. Nhiều điểm đến hấp dẫn đang dần được định hình và triển khai như: Du lịch nông nghiệp, khám phá tại làng Thung, xã Đồng Lương; du lịch nghỉ dưỡng với hệ thống homestay tại bản Ngày và khu trải nghiệm, khám

phá, cắm trại ở bản Nà Đang, xã Lâm Phú, du lịch trải nghiệm, khám phá ruộng bậc thang các bản Ngâm Pốc, Peo, xã Yên Thắng; khu du lịch trải nghiệm Thác Ma Hao, Chùa Mèo hay Thác Hón Lôi... Hiện nay, trên địa bàn huyện Lang Chánh có 8 cơ sở lưu trú dạng nhà nghỉ; công suất đón trên 150 lượt khách/ngày/đêm; 14 cơ sở lưu trú dạng homestay nghỉ dưỡng tại khu du lịch bản Năng Cát, thác Ma Hao, công suất đón khoảng trên 200 lượt khách/ngày/đêm. Trong giai đoạn 2018 - 2022, do tình hình dịch Covid-19 diễn biến phức tạp nên lượng khách du lịch giảm mạnh; tổng lượt khách được đón ước đạt khoảng 13.500 lượt khách, chủ yếu là du khách trong nước, khách địa phương các vùng lân cận, thăm thân; doanh thu từ các hoạt động du lịch ước đạt 3,8 tỷ đồng

Nông - Lâm - Thủy sản: Đến nay, huyện đã thu hút được 15 DN, cơ sở sản xuất, chế biến lâm sản đầu tư, hoạt động tại địa bàn. Ngoài ra, năm 2022 còn có hàng loạt dự án mới quy mô lớn được triển khai như: Dự án nhà máy chế biến tre, luồng của Công ty King Bamboo Vina, diện tích xây dựng 15 ha, tổng đầu tư 289 tỷ đồng, công suất chế biến 80 triệu cây tre, luồng/năm, hiện nay nhà máy đã đi vào hoạt động; Dự án trồng 2.000 ha xoài keo và 1.000 ha chanh leo đã được ký biên bản ghi nhớ với chủ đầu tư; Dự án trồng 2.000 ha cây dược liệu; Dự án trồng 1.000 ha rừng sặt đang được xúc tiến... Ngoài ra, đến nay đã thu hút được 6 dự án chăn nuôi tập trung quy mô lớn; trong đó có 4 dự án chăn nuôi lợn hàng hóa chất lượng cao tại Giao An và Trí Nang, quy mô 12.000 lợn nái, 40.000 lợn thịt/năm đã đi vào hoạt động, góp phần đáng kể về tạo việc làm, tăng thu nhập cho lao động địa phương và thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội địa phương.

Tiểu kết chương 1

Xây dựng đời sống văn hoá đã trở thành một mục tiêu quan trọng của Đảng và được triển khai rộng rãi trên toàn quốc. Trong những thập kỷ qua, phong trào này đã thu hút sự quan tâm và chú trọng của các cấp ủy Đảng và chính quyền từ Trung ương đến địa phương. Nó đã được xác định là một giải pháp quan trọng để thực hiện Nghị quyết Trung ương 5 (khoá VIII) về xây dựng và phát triển nền văn hoá Việt Nam tiên tiến, ven nguyên bản sắc dân tộc và thực hiện Nghị quyết Trung ương 9 (khoá XI) về xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam để đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững của đất nước.

Huyện Lang Chánh, nằm ở miền núi phía Tây của tỉnh Thanh Hóa, tỏ ra đặc biệt quan trọng trong việc thể hiện và bảo tồn truyền thống cách mạng. Vùng này đã ghi dấu những trang sử lịch sử quan trọng và được tôn vinh qua các di tích nổi tiếng, cùng với những di sản văn hóa độc đáo. Đời sống văn hóa đặc biệt của huyện Lang Chánh được hình thành dựa trên nền tự nhiên độc đáo và đa dạng, cộng với sự đa dạng về dân cư, điều kiện kinh tế và văn hóa - xã hội đặc thù của vùng miền này.

Chương tiếp theo sẽ đi vào chi tiết về nội dung cụ thể của công tác xây dựng đời sống văn hóa tại huyện Lang Chánh.

Chương 2

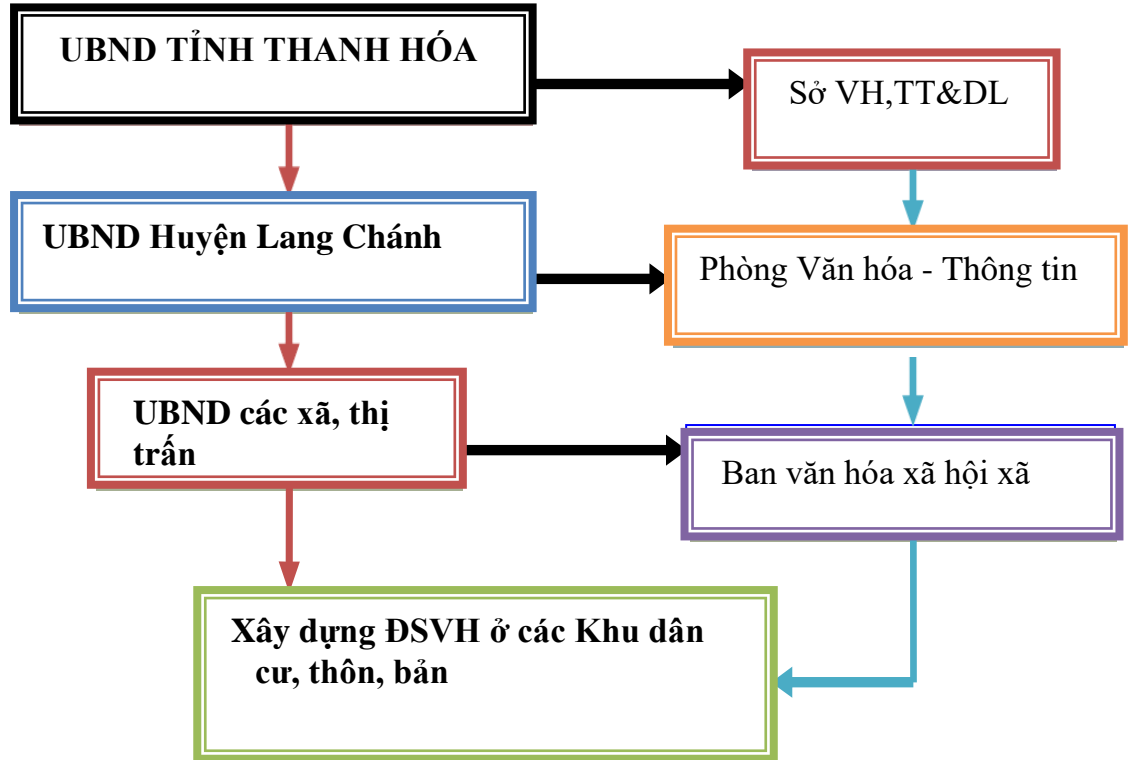
**THỰC TRẠNG XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA
TRÊN HUYỆN LANG CHÁNH, TỈNH THANH HÓA**

2.1. Công tác lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý

2.1.1. Phân cấp quản lý

Thứ nhất là phòng Văn hóa và Thông tin huyện Lang Chánh

Chủ thể tổ chức xây dựng đời sống văn hóa ở huyện Lang Chánh là Phòng VH&TT huyện, dưới sự chỉ đạo của UBND huyện Lang Chánh. Tại các xã, thị trấn, công tác này do UBND các xã, thị trấn chỉ đạo, giao cho công chức văn hóa - xã hội chịu trách nhiệm thực thi và kiểm tra giám sát. Phòng VH&TT huyện Lang Chánh có địa chỉ tại thị trấn Lang Chánh, huyện Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa. Đây là cơ quan chuyên môn thuộc UBND huyện Lang Chánh, với các chức năng nhiệm vụ cụ thể như sau:

Sơ đồ 2.1. Sơ đồ phân cấp quản lý và tổ chức hoạt động xây dựng ĐSVH cơ sở

Phòng Văn hóa và Thông tin của huyện Lang Chánh được thành lập như một cơ quan chuyên môn thuộc UBND huyện, có nhiệm vụ cung cấp sự tham mưu và hỗ trợ cho UBND huyện trong việc quản lý nhà nước liên quan đến nhiều lĩnh vực, bao gồm văn hoá, gia đình, thể dục, thể thao, du lịch, quảng cáo, bưu chính, viễn thông, công nghệ thông tin, phát thanh truyền hình, báo chí, xuất bản, thông tin cơ sở, thông tin đối ngoại, và nhiều nhiệm vụ khác được ủy quyền bởi UBND huyện và được quy định bởi luật pháp.

Phòng này chịu trách nhiệm tổ chức thực hiện các văn bản quy phạm pháp luật, quy hoạch, kế hoạch, đề án, chương trình đã được phê duyệt; hướng dẫn, thông tin, tuyên truyền, giáo dục về pháp luật, cũng như theo dõi thi hành pháp luật liên quan đến quản lý và phát triển các lĩnh vực văn hoá, gia đình, thể dục, thể thao, du lịch, và quảng cáo. Ngoài ra, họ tham gia vào việc thực hiện chính sách và chương trình xã hội hóa hoạt động văn hoá, thể dục, thể thao, cũng như công tác phòng chống bạo lực trong gia đình.

Phòng VH&TT tham mưu các văn bản chỉ đạo, hướng dẫn, kiểm tra, đôn đốc, tổ chức triển khai thực hiện công tác xây dựng đời sống văn hóa trên địa bàn huyện. Phối hợp với các ngành, cơ quan liên quan hướng dẫn các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể thao nhằm tuyên truyền, cổ động các tầng lớp nhân dân tích cực thực hiện các phong trào tại các địa phương, đơn vị, trường học.

Phòng Văn hóa và Thông tin huyện Lang Chánh đảm nhận vai trò hướng dẫn và kiểm tra các hoạt động văn hóa, nghệ thuật, thể thao và du lịch trên địa bàn huyện. Các tổ chức, đơn vị, và cư dân trên địa bàn được hướng dẫn và khuyến khích tham gia vào các phong trào văn hoá và nghệ thuật, cũng như thực hiện các hoạt động thể thao và luyện tập. Đồng thời, họ được định hướng để xây dựng môi trường cưới, tang, và tổ chức lễ hội một cách văn minh và truyền thống.

Ngoài ra, hướng dẫn về việc xây dựng phong trào "Tôi yêu đời sống văn hóa," khuyến khích xây dựng gia đình và cộng đồng văn hoá, cùng với sự tham gia của cơ quan, tổ chức, và doanh nghiệp văn hoá. Đặc biệt, đảm bảo bảo vệ các di tích lịch sử - văn hoá và danh lam thắng cảnh, cũng như quản lý và sử dụng bền vững tài nguyên du lịch và môi trường du lịch trên địa bàn. Phòng cũng chịu trách nhiệm kiểm tra hoạt động của các cơ sở văn hoá cơ sở, cùng với các cơ sở cung cấp dịch vụ văn hoá, thể dục, thể thao, du lịch và quảng cáo, bao gồm điểm vui chơi công cộng nằm trong phạm vi quản lý của họ.

Hiện nay phòng VH&TT có 04 cán bộ, gồm 01 Quyền Trưởng phòng và 03 chuyên viên. Trong đó:

Quyền Trưởng phòng phụ trách chung, chỉ đạo, điều hành các hoạt động của phòng VH&TT huyện theo chức năng, nhiệm vụ được giao; chịu trách nhiệm trước UBND huyện; Sở Văn hoá, Thể thao và Du lịch; Sở Thông tin và Truyền thông về các hoạt động của Phòng.

Các chuyên viên được phân công nhiệm vụ cụ thể như sau:

01 chuyên viên phụ trách xây dựng ĐSVHCS, quản lý các di tích lịch sử - văn hoá, xây dựng nếp sống văn hóa và gia đình; Tham mưu, phối hợp với thực hiện công tác kiểm tra, cấp giấy các hoạt động văn hoá, dịch vụ; Thực hiện nhiệm vụ khác theo sự phân công của lãnh đạo Phòng; Tham mưu cho đội kiểm tra liên ngành 814/TTg xử lý các vi phạm thuộc lĩnh vực thể dục, thể thao của các tổ chức, cá nhân; lĩnh vực gia đình trên địa bàn huyện; Hướng dẫn nghiệp vụ kiểm tra, xử lý vi phạm thuộc lĩnh vực phụ trách cho Đội kiểm tra liên ngành 814/TTg và UBND các xã, thị trấn;

01 chuyên viên phụ trách quản lý nhà nước về các hoạt động Truyền thanh - Truyền hình, Báo chí, Xuất bản; Thể thao; Du Lịch; Quảng cáo - Truyền thông; Karaoke; Dịch vụ lưu trú. Thực hiện các nhiệm vụ khác theo sự phân công của lãnh đạo Phòng; Tham mưu, phối hợp với thực hiện công tác kiểm tra, cấp giấy các hoạt động văn hoá, dịch vụ.

01 huyên viên phụ trách quản lý nhà nước về các hoạt động Bưu chính - Viễn thông, quản lý văn hóa; các hoạt động biểu diễn nghệ thuật; Công tác văn thư có trách nhiệm thực hiện nhiệm vụ gửi và nhận công văn vào sổ đăng ký chuyển cho Trưởng phòng. Thực hiện các nhiệm vụ khác theo sự phân công của lãnh đạo Phòng; Phụ trách công tác xây dựng, quản lý các thiết chế văn hoá; Tiếp nhận, cấp phát ấn phẩm, tài liệu tuyên truyền cơ sở;

Thứ hai là Trung tâm Văn hóa, Thông tin, Thể thao và Du lịch

Trung tâm Văn hóa, Thông tin, Thể thao và Du lịch là đơn vị sự nghiệp công lập trực thuộc UBND huyện Lang Chánh, chịu sự quản lý trực tiếp của UBND huyện; hướng dẫn về chuyên môn, nghiệp vụ của Đài Truyền thanh - Truyền hình tỉnh, các đơn vị sự nghiệp thuộc Sở Thông tin và Truyền thông, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch theo quy định của pháp luật. Đây là đơn vị được thành lập trên cơ sở chuyển giao nhiệm vụ sự nghiệp văn hóa hiện nay đang thực hiện tại Phòng VH&TT về Đài Truyền thanh - Truyền hình tọa lạc tại: Phố 3, thị trấn Lang Chánh, huyện Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa.

Trung tâm Văn hóa và Truyền thông huyện Lang Chánh có chức năng: Tham mưu, giúp UBND huyện tuyên truyền của Đảng bộ, chính quyền huyện; phát triển sự nghiệp truyền thanh, sự nghiệp văn hóa thể thao và du lịch; Tổ chức tuyên truyền, phổ biến chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, thực hiện các nhiệm vụ chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội của địa phương; Tổ chức các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục - thể thao chào mừng các sự kiện chính trị trên địa bàn huyện; hướng dẫn về chuyên môn, nghiệp vụ cho cán bộ làm công tác văn hóa, thể thao và du lịch ở cơ sở; Tổ chức cung ứng dịch vụ công, đáp ứng nhu cầu hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục, thể thao, du lịch; tiếp nhận thông tin, nâng cao dân trí, nhu cầu sáng tạo và hưởng thụ văn hóa của nhân dân trên địa bàn huyện.

Trung tâm Truyền thông và Văn hóa huyện Lang Chánh có số lượng cán bộ, viên chức là 11 người, cụ thể như sau: 01 Giám đốc, 01 Phó Giám đốc và chuyên viên: Gồm huấn luyện viên, tuyên truyền viên chính, hướng dẫn viên chính, chuyên viên phụ trách thư viện, biên tập viên, phát thanh viên, kỹ thuật viên trực truyền dẫn phát sóng, kỹ thuật viên sản xuất chương trình truyền thanh - truyền hình, phóng viên, nhân viên kế toán và lái xe theo hợp đồng lao động theo Nghị định số 68/2000/NĐ-CP.

Thứ ba là Công chức văn hóa các xã, thị trấn

Toàn bộ huyện bao gồm 10 xã và thị trấn, và mỗi đơn vị này đều có các cán bộ chuyên trách hoạt động trong lĩnh vực văn hóa - xã hội. Các công chức văn hóa xã hội tại các xã và thị trấn có nhiệm vụ trọng yếu là tư vấn và hỗ trợ UBND địa phương trong việc truyền thông, giáo dục về đường lối, chính sách của Đảng và pháp luật của nhà nước, cũng như thông tin về tình hình kinh tế - chính trị tại địa phương.

Họ tổ chức các hoạt động thể dục, thể thao, văn hoá văn nghệ dành cho cộng đồng, khuyến khích sự tham gia vào các câu lạc bộ, lễ hội truyền thống và bảo vệ các di tích lịch sử văn hoá, danh lam thắng cảnh tại địa phương. Ngoài ra, họ cũng đảm nhận trách nhiệm tổ chức các sự kiện quan trọng như các lễ hội truyền thống, và xây dựng môi trường văn minh và gia đình văn hoá.

Công chức văn hóa xã hội còn tham gia vào việc đẩy mạnh quá trình xã hội hoá của các nguồn lực để phát triển các hoạt động văn hoá, văn nghệ, thể dục thể thao, và bảo tồn di tích lịch sử, danh lam thắng cảnh, cũng như các điểm giải trí trong địa phương. Họ cũng có trách nhiệm hướng dẫn và kiểm tra việc tuân thủ pháp luật trong lĩnh vực văn hoá, thông tin, thể dục thể thao của các tổ chức và công dân, và lập kế hoạch và chương trình công tác cụ thể.

Các nhiệm vụ của Phòng VH&TT tại địa phương bao gồm:

Thực hiện các hoạt động thông tin và truyền thông liên quan đến tình hình kinh tế - xã hội tại địa phương.

Tiến hành việc thống kê dân số, lao động, việc làm, và các ngành nghề khác trên địa bàn.

Theo dõi, tổng hợp và báo cáo về số lượng và biến động của các đối tượng chính sách xã hội, người có công, các tín ngưỡng, tôn giáo, dân tộc và thanh niên.

Giám sát, đôn đốc việc thực hiện và chi trả các chế độ ưu đãi đối với người hưởng chính sách xã hội và người có công.

Quản lý nghĩa trang liệt sĩ và các công trình tưởng nhớ liệt sĩ.

Thực hiện các hoạt động bảo trợ xã hội và tham gia vào chương trình xóa đói, giảm nghèo trên địa bàn.

Ngoài ra, họ còn chịu trách nhiệm chủ trì và phối hợp với các công chức và lãnh đạo cơ sở dân cư để xây dựng hương ước và quy ước tại cấp thôn, tổ dân phố, và thực hiện công tác giáo dục tại cấp xã. Họ cũng thực hiện theo dõi công tác an toàn thực phẩm và tham gia vào công tác bảo vệ và chăm sóc trẻ em trên địa bàn.

Ngoài những nhiệm vụ nêu trên, Phòng VH&TT còn phải thực hiện các nhiệm vụ khác theo quy định của pháp luật chuyên ngành và theo sự giao của Chủ tịch UBND cấp xã.

Đối với hoạt động xây dựng ĐSVHCS ở huyện Lang Chánh, cùng với nguồn nhân lực của phòng VH&TT huyện, Trung tâm Văn hóa và Truyền thông thì lực lượng cán bộ văn hóa - xã hội ở các xã, thị trấn đóng vai trò rất quan trọng trong việc triển khai hoạt động xây dựng đời sống văn hóa trên địa bàn huyện.

Thứ tư là BCD phong trào “TDXDĐSVH” huyện Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa

Dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo của Huyện ủy, HĐND, UBND huyện, BCD phong trào “TDXDĐSVH” huyện Lang Chánh đã triển khai nhiều nội dung

hoạt động làm cho phong trào phát triển ngày càng sâu rộng, thu hút đông đảo cán bộ và các tầng lớp nhân dân trong quận tham gia. Để chủ động trong các hoạt động xây dựng ĐSVHCS, Đảng ủy, UBND, HĐND huyện Lang Chánh đã triển khai theo đúng vai trò và trách nhiệm của từng đơn vị.

Cụ thể, năm 2022, UBND huyện Lang Chánh đã ban hành Quyết định số 2143/QĐ-UBND ngày 11/7/2022 về việc kiện toàn BCĐ phong trào “TDXDĐSVH” huyện Lang Chánh (gọi tắt là BCĐ). Theo đó, đồng chí Phó Chủ tịch UBND huyện phụ trách lĩnh vực văn hóa, xã hội làm Trưởng ban. Phó Trưởng ban bao gồm: Chủ tịch UB MTTQ huyện, Phó Trưởng ban Tuyên giáo Huyện ủy, Trưởng phòng VH&TT, các ủy viên gồm 29 thành viên là đại diện UBND, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể chính trị - xã hội huyện.

Ban chỉ đạo đảm nhiệm trọng trách quan trọng bao gồm việc xây dựng kế hoạch và chương trình để thúc đẩy phong trào "TDXDĐSVH" trên lãnh thổ của huyện. Họ chịu trách nhiệm chỉ đạo tổ chức thực hiện và kiểm tra, đôn đốc việc thực hiện các kế hoạch và chương trình liên quan đến phong trào này.

Ban chỉ đạo phải xác định các chủ trương và giải pháp cụ thể để huy động nguồn lực và nâng cao chất lượng thực hiện phong trào. Họ cũng phải đảm bảo đội ngũ cán bộ tham gia công tác chỉ đạo được bồi dưỡng về nghiệp vụ.

Hơn nữa, Ban chỉ đạo có trách nhiệm điều hành hoạt động và cải thiện tổ chức của các Ban Chỉ đạo cấp dưới. Họ phải tổ chức sơ kết, tổng kết, và rút ra kinh nghiệm từ các hoạt động của phong trào. Cuối cùng, Ban chỉ đạo cũng đề xuất việc khen thưởng cho các cá nhân, gia đình, tập thể và khu dân cư có thành tích xuất sắc trong việc thúc đẩy phong trào này.

2.1.2. Chủ thể trực tiếp xây dựng đời sống văn hóa cơ sở - Cộng đồng dân cư tại huyện Lang Chánh

Chủ thể thực hiện công tác xây dựng ĐSVHCS ở huyện Lang Chánh chính là cộng đồng các dân tộc đang sinh sống trên địa bàn huyện như Thái,

Mường, Kinh,... Đồng bào các dân tộc tại huyện Lang Chánh với đặc điểm là sinh sống rải rác, không tập trung, chủ yếu làm nghề sản xuất nông nghiệp, đời sống còn gặp nhiều khó khăn đặc biệt là còn tồn tại một số phong tục tập quán cũ, lạc hậu, trình độ dân trí còn khá thấp, nhận thức chưa đồng đều nên nhiều hủ tục, tệ nạn xã hội thường xuyên xảy ra, đời sống văn hóa của người dân còn hạn chế.

Với mục đích nâng cao ý thức và trách nhiệm của người dân, các hộ gia đình nhằm góp phần xây dựng đời sống xã hội ngày một cải thiện. Qua đó, vai trò của cộng đồng đóng vai trò quyết định đối với sự phát triển toàn diện, họ là những người trực tiếp tham gia vào quá trình sáng tạo hoạt động văn hóa và cũng là người trực tiếp hưởng thụ giá trị văn hóa đó. Cần tạo ra sự chuyển biến về nhận thức không chỉ trong cấp ủy Đảng, chính quyền các cấp, các ngành, cán bộ, đảng viên mà còn thay đổi nhận thức của đông đảo các tầng lớp nhân dân về vai trò và vị trí của văn hóa. Nhân dân tham gia vào việc thực hiện chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng và nhà nước, kế hoạch của cơ quan quản lý được phổ biến thông qua các nhiều hình thức khác nhau; Nhân dân trực tiếp tổ chức các hoạt động, đóng góp công sức, tiền của cho các hoạt động xây dựng đời sống văn hoá.

Đại diện cộng đồng dân cư căn cứ theo quy định của pháp luật thực hiện các nhiệm vụ đôn đốc các hộ gia đình, các cá nhân tuân thủ các quy định giữ gìn và phát triển kinh tế - xã hội tại địa phương. Tại các thôn xóm, thị trấn trên địa bàn huyện đều thành lập Ban vận động xây dựng ĐSVHCS, do Trưởng thôn và các Ban vận động tham gia thực hiện: Ban Mặt trận; Hội Thanh niên; Phụ nữ, Cựu chiến binh; Hội Người cao tuổi...

Đặc biệt, nổi bật trong các phong trào nhằm xây dựng gia đình văn hóa, tổ dân phố văn hóa và tuân thủ nếp sống văn minh trong các sự kiện cưới, tang, và lễ hội theo quy định của luật pháp, nhân dân ở huyện Lang Chánh đã

niệt tình tham gia và tự nguyện thực hiện. Nhờ vào sự đóng góp này, công tác xây dựng ĐSVHCS tại huyện Lang Chánh đã đạt được một số thành tựu quan trọng trong những năm qua.

Mỗi năm, các hộ gia đình trên toàn lãnh thổ của 10 xã và thị trấn tại huyện Lang Chánh đã tuân thủ tốt về tiêu chí của gia đình văn hóa, và họ đã tuân thủ một cách nghiêm ngặt chủ trương và chính sách của Đảng, luật pháp của Nhà nước, cũng như tích cực tham gia vào các cuộc thi đua của địa phương. Trong phong trào xây dựng gia đình văn hóa, việc thực hiện đầy đủ các vai trò của mỗi thành viên trong gia đình được coi là cực kỳ quan trọng.

2.1.3. Công tác phối hợp thực hiện

Trong công tác xây dựng ĐSVHCS, ngoài các phòng ban chuyên môn và một số đơn vị thuộc UBND huyện có chức năng quản lý nhà nước thì các tổ chức đoàn thể có vai trò vô cùng quan trọng để thúc đẩy các hoạt động của phong trào bám sát Nghị quyết TW 5 khóa VIII của Đảng. Xây dựng ĐSVHCS không chỉ là nhiệm vụ của các phòng ban chuyên môn có chức năng quản lý nhà nước thuộc UBND huyện, mà nó còn là sự phối hợp nhịp nhàng của các phòng, ban, các tổ chức hội, đoàn thể và của cộng đồng dân cư trong toàn huyện, cụ thể:

**** Ủy ban Mặt trận Tổ quốc huyện Lang Chánh***

Làm đầu mối liên kết các đoàn thể, các hội trong việc xây dựng và thực hiện Phong trào từ cấp cơ sở đến cấp huyện; Chủ trì, hướng dẫn thực hiện Cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh”; Cuộc vận động “Ngày vì người nghèo”; xây dựng “Quỹ vì người nghèo”, “Quỹ đền ơn đáp nghĩa”; chỉ đạo tổ chức “Ngày hội Đại đoàn kết toàn dân tộc” ở thôn, xóm, khu dân cư (18/11). Động viên các tầng lớp nhân dân hăng hái tham gia các phong trào thi đua yêu nước, sản xuất kinh doanh “Xóa đói giảm nghèo”, phong trào “Chung sức xây dựng nông thôn mới”, xây

dựng xã hội học tập, nếp sống văn minh, gia đình văn hóa gắn với cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh”.

Phối hợp tổ chức triển khai các phong trào thi đua rộng khắp đến mọi tầng lớp nhân dân như: phong trào thi đua “Lang Chánh chung sức xây dựng nông thôn mới”; phong trào “Lang Chánh chung tay vì người nghèo - không để ai bị bỏ lại phía sau”; phong trào “Năm không, ba sạch”; làm đường Thanh niên tự quản... qua đó cổ vũ, động viên cán bộ, công chức, viên chức, người lao động và nhân dân các dân tộc tham gia sôi nổi phong trào thi đua yêu nước trên địa bàn huyện.

* Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh

Huyện đoàn Lang Chánh là một trong những nhân tố quan trọng, đóng góp một phần không nhỏ trong công tác xây dựng ĐSVHCS tại huyện. Trong nhiều năm qua, công tác tuyên truyền vận động hội viên, thanh niên “Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh” tiếp tục được đẩy mạnh. Tập trung đẩy mạnh thực hiện tốt công tác giáo dục chính trị, tư tưởng cho đoàn viên thanh niên. Thực hiện phong trào “Tuổi trẻ chung tay xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh”, các cấp đoàn đã tu sửa, làm mới đường bê tông, đường giao thông nông thôn; vệ sinh các trường học, trụ sở cơ quan; tổ chức thăm hỏi và tặng quà cho các gia đình thương binh liệt sĩ, gia đình chính sách, hộ nghèo. Toàn huyện phối hợp tổ chức tư vấn định hướng nghề nghiệp việc làm cho thanh niên.

* Hội Nông dân huyện Lang Chánh

Hàng năm, Hội Nông dân huyện đã phối hợp với các cơ quan lý nhà nước trong công tác tuyên truyền, giáo dục, nhằm nâng cao nhận thức và thực hiện tốt các chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Trong đó tập trung những nội dung liên quan thiết thực đến đời sống của nông dân. Thường xuyên đẩy mạnh công tác tuyên truyền nâng cao nhận thức cho cán

bộ, hội viên nông dân về công tác xây dựng gia đình văn hóa. “Đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”; lồng ghép các buổi sinh hoạt chi, tổ hội, các CLB của hội viên nông dân trong huyện, cùng với đó đẩy mạnh công tác tuyên truyền, bằng nhiều hình thức phong phú, sinh động: Tuyên truyền các biện pháp hay, các cách làm mới, sáng tạo trong tổ chức và thực hiện học tập và làm theo Bác, tập trung tuyên truyền gương “Người tốt, việc tốt”, gương tập thể, cá nhân điển hình tiêu biểu, để tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh được thấm nhuần đến mỗi cán bộ, hội viên nông dân. Cùng với đó tiếp tục xây dựng mô hình cán bộ, hội viên, nông dân thực hành tiết kiệm, giúp đỡ những hội viên, nông dân nghèo, tạo sức lan tỏa sâu rộng trong các cấp hội, giúp cho hộ hội viên nông dân nghèo giảm bớt khó khăn như hỗ trợ việc làm cho hội viên, mở rộng các hoạt động dịch vụ tư vấn dạy nghề, phối hợp với ngân hàng chính sách xã hội giúp nông dân vay vốn phát triển kinh tế, hỗ trợ phân lân, đạm, giống các loại... cho các hộ gia đình có hoàn cảnh khó khăn trên địa bàn huyện...

Hội Nông dân huyện phát động các phong trào “Gia đình nông dân sản xuất kinh doanh giỏi giúp nhau làm giàu chính đáng”, phong trào “Nông dân sản xuất giỏi, đoàn kết giúp nhau xóa đói giảm nghèo”, phong trào “Nông dân sản xuất giỏi”...

* Hội Liên hiệp Phụ nữ huyện Lang Chánh

Hàng năm Hội chủ động xây dựng kế hoạch tuyên truyền truyền nâng cao kiến thức, trách nhiệm, kỹ năng của cán bộ, hội viên, phụ nữ, các thành viên trong gia đình về xây dựng gia đình hạnh phúc, nếp sống văn hoá lành mạnh; tổ chức giáo dục, học tập cho bà mẹ, trẻ em; phòng chống tệ nạn xã hội, bảo vệ trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt. thi đua, tạo nhiều hoạt động sôi nổi, rộng khắp, thu hút đông đảo cán bộ, hội viên phụ nữ tham gia. Phát động các phong trào “Phụ nữ giỏi việc nước, đảm việc nhà”, phong trào thi đua “Phụ

nữ tích cực học tập, lao động, sáng tạo”, phong trào “Phụ nữ tích cực học tập lao động sáng tạo, xây dựng gia đình hạnh phúc”, cuộc vận động “Xây dựng gia đình năm không, ba sạch”,...

* Liên đoàn Lao động huyện Lang Chánh

Tiếp tục phát động toàn thể cán bộ, đoàn viên, người lao động thi đua lập thành tích chào mừng các ngày lễ lớn của đất nước; tăng cường các hoạt động chăm lo đời sống cán bộ, đoàn viên có hoàn cảnh khó khăn. Tăng cường công tác kiểm tra giám sát; làm tốt công tác tuyên truyền giáo dục; tiếp tục quan tâm làm tốt công tác đại diện bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp chính đáng cho đoàn viên, người lao động; quan tâm phát triển đoàn viên, xây dựng tổ chức Công đoàn vững mạnh, hoàn thiện việc cập nhật danh sách đoàn viên công đoàn; nâng cao chất lượng hoạt động của tổ chức công đoàn; thực hiện tốt công tác thu chi tài chính công đoàn; tiếp tục nhân rộng các mô hình điển hình tiên tiến tạo sức lan tỏa trong công nhân viên chức lao động. Tiếp tục đẩy mạnh phong trào thi đua “Giỏi việc nước, đảm việc nhà”; phong trào học tập nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ

* Hội Cựu chiến binh huyện Lang Chánh:

Trong những năm qua, Hội CCB huyện đã phối hợp với UB MTTQ huyện, các đoàn thể, các ngành tuyên truyền vận động nhân dân chấp hành đường lối, chủ trương, chính sách pháp luật của Đảng, Nhà nước, các cuộc vận động, các phong trào cách của địa phương. Quan tâm đời sống vật chất tinh thần, công tác nghĩa tình đồng đội có hiệu quả. Hội cũng đã tích cực tham gia xây dựng, bảo vệ Đảng, chính quyền, đấu tranh chống các quan điểm và hoạt động sai trái của các phần tử cơ hội chính trị, tham gia nhiệm vụ quốc phòng, an ninh, góp phần gìn giữ an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội. Phát huy truyền thống “Bộ đội Cụ Hồ”. Tích cực tham gia xây dựng và bảo vệ Đảng, bảo vệ chính quyền, bảo vệ chế độ xã hội chủ nghĩa, bảo vệ nhân dân

và khôi đại đoàn kết dân tộc. Các cấp hội đã xác định đây là nhiệm vụ trọng tâm, hàng đầu, xuyên suốt, đã chú trọng nắm vững tình hình tư tưởng trong Hội, kịp thời giải quyết tư tưởng, định hướng tư tưởng, gương mẫu vận động cán bộ, hội viên và nhân dân tích cực tham gia xây dựng Đảng, bảo vệ đảng, chính quyền, chế độ xã hội chủ nghĩa, không để kẻ xấu kích động lôi kéo. Cán bộ, hội viên tích cực, gương mẫu tham gia thực hiện các quy định pháp luật về thực hiện dân chủ ở cơ sở; đấu tranh chống quan liêu, tham nhũng, lãng phí, tiêu cực xã hội; tham gia ý kiến vào các văn bản pháp luật, quy ước, hương ước của thôn bản, tổ dân phố. Vận động cán bộ, hội viên tham gia xây dựng quỹ “Nghĩa tình đồng đội”; phát động và hưởng ứng phong trào “Hội CCB chung tay xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh”. Toàn Hội đã đóng góp hàng ngàn ngày công lao động, nạo vét mương phai, nội đồng, đóng góp tiền, vật liệu, hiến đất làm đường liên thôn...

Hội CCB phối hợp Công an huyện tuyên truyền phòng chống tội phạm, phòng chống ma túy. Phối hợp tổ chức Lễ thấp hương tri ân các anh hùng liệt sĩ vào ngày 27/7 hàng năm; phối hợp tham gia các hoạt động về nguồn, chăm sóc mộ liệt sĩ ở các nghĩa trang, bia ghi danh liệt sĩ; thăm tặng quà cho các đối tượng chính sách, người có công với cách mạng, phát động phong trào “CCB gương mẫu”,...

* Phòng Tài chính - Kế hoạch huyện Lang Chánh

Phòng có nhiệm vụ tham mưu cho UBND huyện bố trí kinh phí cho hoạt động xây dựng đời sống văn hoá cơ sở nói chung và Ban Chỉ đạo phong trào “TDXDĐSVH” huyện nói riêng; cấp kinh phí, hướng dẫn quản lý và thanh quyết toán kinh phí xây dựng các thiết chế văn hóa theo quy định.

* Ngành Giáo dục và Đào tạo huyện Lang Chánh

Chỉ đạo xây dựng trường học đạt chuẩn văn hóa, tiếp tục thực hiện các phong trào thi đua của ngành; gắn việc xét danh hiệu “Đơn vị đạt chuẩn văn

hóa” vào các tiêu chí thi đua của ngành nhằm phát động phong trào rộng rãi trong các nhà trường, làm tốt công tác phòng chống tệ nạn xã hội, bài trừ sản phẩm văn hoá, đồ chơi độc hại, ngăn chặn không để học sinh mắc nghiện ma tuý.

Bên cạnh đó còn phối hợp với các ngành đầu tư cơ sở vật chất, thiết chế văn hoá trong nhà trường, giúp công tác xây dựng trường đạt chuẩn quốc gia tiếp tục được thực hiện có hiệu quả, đáp ứng nhu cầu học tập của con em trên địa bàn. Phát động phong trào “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực” và công tác phổ cập giáo dục đạt kết quả cao.

* *Ngành Lao động, Thương binh và Xã hội*: Chăm lo chính sách cho người có công, bảo vệ quyền bình đẳng giới, bảo vệ trẻ em... đảm bảo an sinh xã hội, góp phần nâng cao chất lượng phong trào “TDĐKXDĐSVH”, phát động phong trào “Uống nước nhớ nguồn”, “Đền ơn đáp nghĩa”,...

* *Trung tâm Y tế dự phòng huyện Lang Chánh*: Trung tâm Y tế huyện đã phối hợp đẩy mạnh chăm sóc và bảo vệ sức khoẻ nhân dân trong việc thực hiện phong trào “TDĐKXDĐSVH”. Thực hiện hiệu quả các chương trình quốc gia về y tế; triển khai công tác kiểm tra an toàn vệ sinh thực phẩm nhằm kịp thời phát hiện, xử lý nghiêm các trường hợp vi phạm. Chỉ đạo công tác tuyên truyền và vệ sinh phòng chống dịch bệnh, nhất là trong giai đoạn dịch bệnh Covid-19 đang lây lan nhanh chóng và có những diễn biến phức tạp. Trung tâm y tế huyện đã phối hợp với các đơn vị để thực hiện khai báo y tế, điều tra thông tin cá nhân lập hồ sơ khám, quản lý sức khỏe người dân trên địa bàn theo kế hoạch.

* *Trung tâm Dân số - Kế hoạch hóa gia đình huyện Lang Chánh*: Trung tâm Dân số - Kế hoạch hóa gia đình đã vận động những hộ “Gia đình văn hoá” thực hiện chiến lược quốc gia về kế hoạch hóa gia đình; hoàn thành các chỉ tiêu, mục tiêu về công tác Dân số - Kế hoạch hóa gia đình; tuyên truyền vận động chăm sóc sức khỏe sinh sản vị thành niên, phòng chống AIDS, nâng cao chất lượng cuộc sống...

2.2. Công tác xây dựng ĐSVH ở huyện Lang Chánh

2.2.1. Tuyên truyền, giáo dục về đời sống văn hóa

Trước yêu cầu về nhiệm vụ xây dựng đời sống văn hóa trong tình hình mới, những nhiệm vụ về công tác xây dựng văn hóa cơ sở đã được huyện Lang Chánh phổ biến, tuyên truyền và xác định là nhiệm vụ quan trọng, cần quan tâm thực hiện.

Từ năm 2018 đến nay, công tác tuyên truyền, vận động luôn được các cấp uỷ Đảng, chính quyền, các sở, ban, ngành, tổ chức chính trị - xã hội của huyện Lang Chánh quan tâm và triển khai, thực hiện với mục tiêu làm cho cán bộ, nhân dân hiểu rõ về chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước, vai trò chủ thể của người dân trong xây dựng đời sống văn hóa cơ sở, đưa những chủ trương, đường lối của Đảng và Nhà nước lan tỏa, thấm sâu vào đời sống nhân dân.

Để thực hiện hiệu quả công tác tuyên truyền, các nhiệm vụ cụ thể sẽ được xác định theo từng giai đoạn, dựa trên tình hình thực tiễn của địa phương. Qua quá trình khảo sát, từ năm 2018 - tháng 10/2022 công tác này đã được huyện Lang Chánh triển khai cụ thể qua chủ đề hoạt động từng năm, nội dung tuyên truyền chủ yếu là chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước. Ví dụ như tại xã Đồng Lương, cán bộ thường xuyên tuyên truyền về giáo dục đời sống gia đình, giáo dục đạo đức lối sống trong gia đình, phòng chống bạo lực gia đình, xây dựng gia đình ấm no, tiến bộ, hạnh phúc, thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang và lễ hội... thông qua các hình thức treo băng zôn khẩu hiệu các ngày lễ lớn trong năm, tuyên truyền qua loa phát thanh tại nhà văn hóa thôn đưa các nội dung về xây dựng đời sống văn hóa, nâng cao ý thức của người dân trong thực hiện nếp sống văn minh lồng ghép vào các nội dung sinh hoạt của hội phụ nữ, hội người cao tuổi thôn,... Với nội dung và hình thức tuyên truyền phù hợp, nhờ

đó số lượng gia đình đạt tiêu chuẩn gia đình văn hóa xã Đồng Lương ngày càng cao, hiện tại toàn xã có 500/780 hộ đạt gia đình văn hóa (đạt 64%), số thôn đạt thôn 10/16 thôn (62,5%) đạt chỉ tiêu kế hoạch. Tuy nhiên theo ông Lê Minh Phương - Chủ tịch xã Đồng Lương: *“Công tác tuyên truyền xây dựng đời sống văn hóa trên địa bàn xã gặp một số khó khăn nhất định do đời sống kinh tế của một bộ phận người dân trên địa bàn chưa ổn định, họ chủ yếu tập trung vào các hoạt động lao động sản xuất để đảm bảo đời sống, chưa thật sự dành nhiều thời gian quan tâm và tham gia các hoạt động văn hóa và đặc điểm cư dân phân bố không tập trung nên việc triển khai công tác tuyên truyền còn gặp nhiều hạn chế”* (Nguồn: Tác giả phỏng vấn, tháng 5/2023, huyện Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa).

Cũng nói về công tác tuyên truyền, ông Phạm Khánh Đạt, Phó Chủ tịch UBND xã - Trưởng Ban BCD phong trào “TĐĐKXDĐSVH” xã Đồng Lương cho biết: *“Công tác tuyên truyền còn gặp khó khăn và hiệu quả chưa cao do có một số cán bộ của thôn, xóm chưa thật sự nhiệt tình trong việc phối hợp triển khai nội dung các phong trào. Ví dụ như công tác tuyên truyền phòng, chống bạo lực gia đình đã được triển khai thường xuyên, liên tục nhưng tình trạng bạo lực trong gia đình vẫn còn xảy ra ở một số gia đình”* (Nguồn: Tác giả phỏng vấn, tháng 5/2023, huyện Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa).

Ngoài ra, huyện Lang Chánh tập trung tuyên truyền về các văn bản pháp luật liên quan mật thiết đến đời sống người dân như Bộ luật Dân sự, Luật An toàn giao thông, Luật Phòng, chống ma túy, các tiêu chí xây dựng đô thị văn minh, tiêu chuẩn công nhận gia đình văn hóa, phòng chống bạo lực gia đình, xây dựng khu dân cư văn hóa; thực hành tiết kiệm trong việc cưới, việc tang và lễ hội đến từng gia đình, khu dân cư, phòng, chống dịch bệnh Covid-19,... Cụ thể tại thị trấn Lang Chánh, đội ngũ cán bộ thường xuyên tuyên truyền về tầm quan trọng của việc xây dựng và nâng cao chất lượng đời sống

văn hóa, biểu dương người tốt việc tốt, khen thưởng những tập thể và cá nhân có thành tích xuất sắc trong hoạt động văn hóa, giữ gìn các di sản văn hóa truyền thống; công tác dân số, kế hoạch hóa gia đình; tuyên truyền vệ sinh an toàn thực phẩm; các nội dung về phòng, chống dịch bệnh Covid-19... bằng các hình thức như treo băng rôn, khẩu hiệu, phát tờ rơi, phát xe loa, tuyên truyền trên hệ thống loa truyền thanh của thị trấn và tuyên truyền lưu động, gần đây người dân trong địa bàn cũng thường xuyên tiếp cận các nội dung tuyên truyền thông qua mạng xã hội như zalo, facebook,... những năm qua nhờ cấp ủy, chính quyền cùng các đoàn thể thị trấn đẩy mạnh tuyên truyền, tập huấn về vai trò của công tác xây dựng ĐSVHCS, từ đó phong trào “TĐĐKXDĐSVH” ở thị trấn đạt những kết quả nhất định. Hiện tại số hộ gia đình đạt tiêu chuẩn văn hóa là: 1012/1240 hộ (đạt 81,6%); số xóm, tổ dân phố đạt chuẩn văn hóa là: 15/18 xóm, đạt 83,3% đạt chỉ tiêu kế hoạch.

Trong nhiều năm qua, công tác thông tin và tuyên truyền tại xã Yên Khương đã ghi nhận những kết quả khả quan. Hệ thống các thiết bị phục vụ cho công tác thông tin và tuyên truyền, như đài truyền thanh, đã nhận được sự quan tâm và đầu tư đáng kể. Việc duy trì và cập nhật nội dung tuyên truyền trên các bảng pano cộng đồng và các bảng tin trong xã đã được thực hiện một cách đều đặn. Đồng thời, việc bổ sung băng rôn, khẩu hiệu, và đăng tin bài tuyên truyền trên các trang thông tin điện tử cũng được thực hiện để tạo sự lan tỏa thông tin hiệu quả hơn.. Là xã biên giới đặc biệt khó khăn nên hàng tháng xã Yên Khương được cấp thường xuyên một số báo và tạp chí chuyên đề về miền núi, dân tộc thiểu số. Đặc biệt, xã thường xuyên xây dựng kế hoạch phối hợp với bộ đội biên phòng vận động, tuyên truyền các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước đến với người dân vùng sâu, vùng xa cụ thể như: vận động người dân định cư xây dựng bản mới, từ năm 2020 đến nay, Đoàn biên phòng cử cán bộ chiến sỹ kết hợp với cán bộ huyện,

xã tổ chức tuyên truyền 20 buổi/7.560 lượt người, cấp phát trên 3.000 tờ rơi tuyên truyền phòng, chống dịch Covid-19 cho nhân dân, vận động quần chúng nhân dân tham gia tuần tra, bảo vệ biên giới 30 lần/211 lượt người tham gia... Nhờ những nỗ lực trong công tác tuyên truyền, vận động của đội ngũ cán bộ mà đời sống người dân vùng biên giới ngày càng được nâng cao. Bên cạnh đó, người dân trên địa bàn xã đa phần là đồng bào dân tộc thiểu số sinh sống, đa ngôn ngữ dân tộc, còn các hình thức tuyên truyền hiện nay chủ yếu là ngôn ngữ phổ thông nên mức độ tiếp cận nội dung tuyên truyền của người dân ở đây còn nhiều hạn chế, công tác tuyên truyền vì thế chưa đạt hiệu quả như mong muốn.

Phòng VH&TT huyện Lang Chánh cũng tham mưu mở các lớp tập huấn, bồi dưỡng nghiệp vụ chuyên môn cho đội ngũ cán bộ văn hóa xã, thị trấn, trưởng thôn, tổ trưởng dân phố với các nội dung như tuyên truyền phổ biến các văn bản pháp luật của Đảng và Nhà nước về xây dựng ĐSVHCS. Mở và tham gia một số lớp tập huấn như: Phối hợp với VNPT triển khai tập huấn xây dựng và vận hành trang thông tin điện tử của chính quyền cấp xã, thị trấn; tập huấn nghiệp vụ dành cho cán bộ, công chức, cộng tác viên thể dục thể thao cơ sở theo “Chương trình mục tiêu Quốc gia về xây dựng nông thôn mới”... Do vậy, đội ngũ cán bộ quản lý từ xã, thị trấn tới các thôn, tổ dân phố đều được trang bị những kiến thức nghiệp vụ chuyên môn cơ bản trong công tác quản lý và tổ chức các hoạt động văn hóa nhằm xây dựng ĐSVHCS ngày một hiệu quả và chặt chẽ đáp ứng xu thế phát triển trong giai đoạn mới. Đồng thời thông qua các đợt tập huấn, bồi dưỡng nghiệp vụ, những cán bộ văn hóa tại cơ sở sẽ có trách nhiệm tuyên truyền sâu rộng hơn trong cộng đồng dân cư và vận động mọi người dân chấp hành nghiêm các quy định của Đảng, Nhà nước và địa phương trong xây dựng đời sống văn hóa.

Các hoạt động tuyên truyền, tập huấn, và các hình thức truyền đạt đã tạo ra một tác động tích cực trong việc chỉ đạo và thực hiện công việc xây dựng Đời sống văn hóa gia đình và xã hội (ĐSVHCS) tại huyện Lang Chánh. Chúng đã góp phần cải thiện nhận thức của cán bộ, đảng viên và nhân dân địa phương về mục tiêu, ý nghĩa, và tầm quan trọng của các phong trào xây dựng ĐSVHCS tại từng gia đình, cộng đồng, và xã hội. Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả tích cực, việc tuyên truyền tại huyện Lang Chánh vẫn đối mặt với nhiều thách thức và hạn chế, đặc biệt là tại các khu vực sâu, xa, và khu vực biên giới.

Một số cán bộ tham gia công tác văn hóa tại các khu vực này không phải là người bản địa, họ có thể không thật sự hiểu rõ về địa phương, văn hóa, và ngôn ngữ của người dân tại đó. Ngoài ra, diện tích lớn của huyện và sự phân tán của cư dân làm cho việc tuyên truyền trở nên khó khăn hơn. Do đó, đội ngũ cán bộ văn hóa cần tiếp tục nghiên cứu, tìm hiểu và cải tiến nội dung và phương pháp tuyên truyền, cách tiếp cận người dân sao cho phù hợp với từng địa bàn cụ thể, nhằm nâng cao hiệu quả của công việc tuyên truyền trong xây dựng ĐSVHCS tại huyện Lang Chánh.

Nói về công tác tuyên truyền, giáo dục về đời sống văn hóa tại huyện Lang Chánh, ông Hoàng Văn Hà - Quyền Trưởng phòng VH&TT huyện Lang Chánh cho biết: *“Được sự quan tâm, chỉ đạo của Huyện ủy, UBND và sự chỉ đạo về chuyên môn nghiệp vụ của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch, Sở Thông tin và Truyền thông với sự phối hợp chặt chẽ của các ngành, đơn vị, địa phương, phòng Văn hóa và Thông tin tập trung xây dựng nội dung tuyên truyền, chỉ đạo, hướng dẫn tốt các hoạt động tuyên truyền, đảm bảo công tác tuyên truyền được triển khai liên tục và xuyên suốt qua các năm với nhiều nội dung, chủ đề và phương pháp phong phú, đa dạng. Tuy nhiên mức hưởng thụ văn hóa của đông bào dân tộc ở vùng sâu, vùng xa còn hạn chế và công tác*

tuyên truyền tại các vùng này còn gặp nhiều khó khăn như xa trung tâm, thiếu phương tiện tuyên truyền, nhiều đồng bào không biết chữ... dẫn đến hiệu quả của công tác tuyên truyền còn hạn chế”. (Nguồn: Tác giả phỏng vấn, tháng 5/2023, huyện Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa).

2.2.2. Lập kế hoạch xây dựng đời sống văn hóa

Trên cơ sở các văn bản chỉ đạo của Trung ương, tỉnh và huyện, cấp ủy, các ngành, đoàn thể đã chủ động xây dựng kế hoạch, chương trình triển khai thực hiện phù hợp với chức năng, nhiệm vụ của từng cơ quan, đơn vị. Các kế hoạch được xây dựng căn cứ trên tình hình thực tiễn của địa phương, theo từng giai đoạn phát triển và từng hoạt động cụ thể và hướng dẫn bằng văn bản về thực hiện các phong trào cụ thể. Công tác lập kế hoạch xây dựng đời sống văn hóa được phòng VH&TT tham mưu, xây dựng theo tháng, quý, năm, thể hiện qua một số văn bản cụ thể như sau:

Kế hoạch số 31/KH-VHTT ngày 26/4/2019 của phòng Văn hóa và Thông tin về thực hiện các nhiệm vụ trọng tâm về công tác gia đình năm 2019; Kế hoạch số 01/KH-BCĐ ngày 06/3/2019 về việc thực hiện phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” năm 2019; Kế hoạch số 22/KH-VHTT ngày 17/3/2019 của Phòng Văn hóa và Thông tin về việc chỉ đạo thực hiện nhiệm vụ trọng tâm về công tác gia đình năm 2019;

Năm 2021, Xây dựng kế hoạch thực hiện phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” năm 2021; Hướng dẫn BCD phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” các xã, thị trấn, các cơ quan, đơn vị, trường học, doanh nghiệp trên địa bàn đăng ký các danh hiệu văn hóa năm 2021; Ban hành kế hoạch tuyên truyền công tác văn hóa văn nghệ năm 2021; Tham mưu UBND huyện ban hành kế hoạch triển khai thực hiện Đề án “Bảo tồn, phát huy trang phục truyền thống các dân tộc thiểu số Việt Nam trong giai đoạn hiện nay” trên địa bàn huyện Lang Chánh năm 2021; Tham

muu UBND huyện ban hành Kế hoạch Triển khai thực hiện Cuộc vận động “Toàn dân rèn luyện thân thể theo gương Bác Hồ vĩ đại” giai đoạn 2021 - 2030 trên địa bàn huyện Lang Chánh,...

Mỗi bản kế hoạch đề cập đến các yếu tố quan trọng, bao gồm căn cứ hoạt động, mục tiêu đặt ra, yêu cầu cụ thể, nhiệm vụ chi tiết, thời gian xác định, đơn vị thực hiện, người chịu trách nhiệm, các biện pháp thi hành, cơ chế hợp tác, và cuối cùng là quá trình kiểm tra và giám sát. Kế hoạch sau đó sẽ được trình lên các cơ quan cấp cao hơn, các ban, và các ngành liên quan để được phê duyệt và bắt đầu quá trình triển khai.

Các kế hoạch này dựa trên nội dung chính của phong trào TĐĐKXDĐSVH, bao gồm 5 lĩnh vực và 7 phong trào như đã được trình bày trước đó. Tuy nhiên, chúng đã được tùy chỉnh để phù hợp với đặc điểm cụ thể của từng thôn, tổ dân phố. BCD phong trào "TĐĐKXDĐSVH" đã đề ra hướng dẫn cụ thể về tiêu chuẩn xây dựng đời sống văn hóa trong từng lĩnh vực và tại từng cơ sở. Phòng VH&TT đã ban hành các hướng dẫn về quy trình triển khai, đăng ký, bình xét, và thẩm định chuẩn văn hóa, cũng như hướng dẫn sửa đổi quy ước thôn, làng, và khu phố văn hóa.

Đồng thời, BCD đã xác định các công việc cụ thể cho từng xã và thị trấn, hướng dẫn thực hiện các mô hình xây dựng nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang, và tổ chức lễ hội. Họ đã cũng thường xuyên tổ chức kiểm tra và đánh giá tiến độ thực hiện các tiêu chí về văn hóa trên địa bàn, và công nhận những đơn vị, gia đình, doanh nghiệp, và cơ quan đạt được danh hiệu văn hóa.

Ở xã Yên Thắng, hằng năm, UBND xã đã cùng BCD phong trào "TĐĐKXDĐSVH" kiểm tra và điều chỉnh kế hoạch hoạt động, chú trọng vào việc thực hiện các nhiệm vụ liên quan đến việc học tập và lấy tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh, phát triển văn hóa nông thôn, và xây dựng nông thôn mới.

Điều này liên quan đến việc tăng cường sự hợp tác với các cơ quan có liên quan để tuyên truyền và thúc đẩy việc thực hiện các tiêu chí đã được đăng ký. Sau đó, BCD tiến hành kiểm tra, bình xét, và thẩm định theo quy định.

Công tác lập kế hoạch xây dựng ĐSVHCS tại huyện Lang Chánh trong thời gian qua đã được ngành Văn hóa - Thông tin và các ban, ngành liên quan thực hiện bám sát theo hướng dẫn của ngành dọc cấp trên và dựa trên tinh thần chỉ đạo của UBND huyện Lang Chánh. Nhờ có kế hoạch phân công nhiệm vụ rõ ràng, cụ thể mà các tổ chức, cá nhân có liên quan đến công tác xây dựng ĐSVHCS có thể nắm bắt thông tin, phối hợp với nhau một cách nhịp nhàng, thuận lợi trong quá trình thực hiện các mục tiêu, nhiệm vụ, tiến hành kiểm tra và có biện pháp giải quyết những vướng mắc, hạn chế trong quá trình triển khai thực hiện. Nói về công tác lập kế hoạch xây dựng ĐSVHCS ở huyện Lang Chánh, ông Hoàng Văn Hà - Quyền Trưởng phòng Văn hóa và Thông tin, Phó BCD phong trào “TĐĐKXDĐSVH” huyện Lang Chánh cho biết: *“Phòng VH&TT với vai trò là cơ quan thường trực của BCD đã tham mưu giúp UBND huyện, BCD phong trào TĐĐKXDĐSVH huyện xây dựng kế hoạch thực hiện phong trào xây dựng gia đình, thôn, tổ dân phố văn hoá, xã đạt chuẩn văn hoá nông thôn mới, nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang và lễ hội...”* (Nguồn: Tác giả phỏng vấn, tháng 5/2023, huyện Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa).

2.2.3. Huy động, tổ chức nguồn lực để thực hiện kế hoạch

2.2.3.1. Nguồn nhân lực

Thực tế cho thấy, con người luôn đóng một vai trò không thể thiếu trong quá trình xây dựng Đời Sống Văn Hóa - Công đoàn Xã hội (ĐSVHCS). Vì vậy, sự nâng cao năng lực và trình độ của đội ngũ cán bộ là điều vô cùng quan trọng và thiết yếu trong việc quản lý nhà nước về văn hóa tại nước ta. Huyện Lang Chánh đã thực hiện công tác này thông qua những biện pháp sau đây:

Vào năm 2019, dưới tinh thần của Nghị quyết số 39-NQ TW ngày 17/4/2015 về việc tinh giản biên chế và cơ cấu lại đội ngũ cán bộ, công chức, và viên chức cùng với Nghị quyết số 19-NQ/TW về việc tiếp tục đổi mới hệ thống tổ chức và quản lý, huyện đã tiến hành tái cơ cấu đội ngũ cán bộ. Chính vì vậy, hiện nay phòng VH&TT huyện Lang Chánh còn lại 04 cán bộ (01 lãnh đạo, 03 chuyên viên). Về trình độ chuyên môn hiện có 3 cán bộ có trình độ đại học, 01 cán bộ trình độ cao đẳng. Cụ thể: 01 Đại học chuyên ngành Thể dục thể thao; 01 Đại học chuyên ngành Quản Lý Văn Hóa; 01 Đại học chuyên ngành Lưu trữ và quản trị văn phòng; 01 Cao đẳng các chuyên ngành Thanh nhạc. Các cán bộ được bố trí phụ trách các mảng công việc đúng với chuyên ngành được đào tạo. Tuy nhiên khối lượng công việc khá lớn trong khi chỉ có 03 chuyên viên, mỗi chuyên viên phụ trách nhiều mảng công việc nên việc thông tin, tổng hợp đôi lúc còn chậm trễ, một số công việc chưa được giải quyết nhanh chóng, hiệu quả, chất lượng công việc chưa cao và chưa đạt được kết quả như mong muốn.

Trung tâm Văn hóa và Truyền Thông hiện có 11 biên chế (01 Giám đốc, 01 Phó Giám đốc, 09 chuyên viên). Về trình độ chuyên môn, có 7 người có trình độ Đại học, 03 người có trình độ Cao đẳng, còn lại là trình độ Trung cấp đều được đào tạo đúng chuyên ngành như văn hóa, thể dục thể thao, truyền thanh - truyền hình,... đảm bảo đáp ứng được yêu cầu công việc.

Công chức văn hóa xã, thị trấn phần lớn là người bản địa am hiểu văn hóa địa phương, số cán bộ được đào tạo đúng chuyên môn (về văn hóa, khoa học và xã hội nhân văn) là 6 người chiếm 52%, được tập huấn đầy đủ về công tác xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở tạo điều kiện thuận lợi trong quá trình làm công tác chuyên môn tại địa bàn. Tuy nhiên tại một số nơi cán bộ kiêm nhiệm, thiếu kinh nghiệm, thiếu tính ổn định, đặc biệt lại không phải là người bản địa, chưa nắm chắc địa bàn và hiểu sâu về phong tục tập quán của người dân nên đôi khi chưa đáp ứng được nhiệm vụ đề ra.

Những thành viên trong BCD phong trào “TĐĐKXDĐSVH” tại các xã, thị trấn trên địa bàn huyện Lang Chánh là các cán bộ, công chức thuộc huyện, bao gồm các công chức có liên quan, đại diện lãnh đạo UBND, đại diện các đoàn thể chính trị, BCD về cơ bản đã đáp ứng được yêu cầu trong công tác quản lý. Tuy nhiên, vì sự biến động trong đội ngũ cán bộ và thiếu nguồn lực, đã ảnh hưởng đến quá trình thực hiện chỉ đạo và chưa đảm bảo vai trò quan trọng cũng như sự theo dõi, hướng dẫn và đôn đốc các khu dân cư thực hiện các hoạt động xây dựng đời sống văn hóa. Từ kinh nghiệm này, chất lượng của đội ngũ cán bộ cần được nâng cao thông qua việc thực hiện các phong trào và sáng kiến cũng như qua việc tổ chức tái cơ cấu các thành viên theo yêu cầu của Ban Chỉ đạo Cấp xã (BCĐ) - một yêu cầu cần thiết. Đồng thời, việc xây dựng quy chế, phân công nhiệm vụ rõ ràng và thường xuyên kiểm tra vai trò của các thành viên BCD cũng là một phần quan trọng và định kỳ cần được thực hiện.

Không chỉ được đào tạo nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, lý luận chính trị, hàng năm cán bộ, công chức phụ trách văn hoá, cán bộ các ban ngành, đoàn thể, cán bộ thôn, tổ dân phố đều được tham gia các khoá tập huấn, bồi dưỡng kiến thức quản lý văn hoá, xây dựng ĐSVHCS do ngành văn hoá và UBND huyện tổ chức. Nói về các chương trình bồi dưỡng đào tạo đội ngũ cán bộ, ông Phạm Văn Phương - chuyên viên Trung tâm Văn hóa và Truyền thông huyện Lang Chánh cho biết: *“UBND huyện có tổ chức các lớp tập huấn để trang bị kiến thức, kỹ năng cho cán bộ, công chức. Chúng tôi được tạo điều kiện để tham gia các lớp bồi dưỡng chuyên ngành; lớp bồi dưỡng cập nhật nội dung các văn kiện, nghị quyết, đường lối của Đảng; lớp cập nhật nâng cao trình độ lý luận chính trị theo quy định. Tuy nhiên để đáp ứng nhu cầu thực tế của công việc, tôi nhận thấy cần có thêm những buổi trao đổi kinh nghiệm với các địa phương khác, bên cạnh đó là bổ sung thêm các*

lớp về kỹ năng mềm như kỹ năng giao tiếp ứng xử, làm việc nhóm...” (Nguồn: Tác giả phỏng vấn, tháng 5/2023, huyện Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa).

Có thể thấy, mặc dù được đào tạo đúng chuyên ngành nhưng trước đòi hỏi của thực tiễn và yêu cầu của công tác, các cán bộ văn hoá huyện Lang Chánh vẫn cần được đào tạo bổ sung thêm các kỹ năng cần thiết khác phù hợp với điều kiện công tác ở một huyện miền núi để nâng cao chất lượng của bộ máy nhân sự, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của công việc trong tình hình mới.

2.2.3.2. Nguồn lực tài chính

Trong những năm vừa qua, huyện Lang Chánh đã có nhiều nỗ lực trong công tác xây dựng đời sống văn hóa trên địa bàn huyện, đặc biệt là công tác huy động nguồn lực tài chính. Thực tiễn đã chứng minh, muốn đầu tư các thiết chế văn hóa, muốn tổ chức các hoạt động văn hóa văn nghệ thể thao, muốn đào tạo cán bộ quản lý, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực... thì cần phải có nguồn lực về tài chính đủ mạnh để thực hiện. Tuy nhiên hiện nay tại huyện Lang Chánh, nguồn kinh phí huy động từ xã hội hóa còn hạn hẹp, chưa đáp ứng được yêu cầu của công tác xây dựng ĐSVHCS.

Thứ nhất về nguồn ngân sách nhà nước:

Những năm qua, các cấp chính quyền đoàn thể trên địa bàn huyện Lang Chánh đã quan tâm hơn đến công tác xây dựng ĐSVHCS, kinh phí đầu tư xây dựng thiết chế văn hóa được quan tâm chỉ đạo thực hiện, nguồn kinh phí chi cho hoạt động văn hóa thể thao không ngừng tăng theo từng năm. Huyện Lang Chánh luôn tranh thủ các nguồn vốn của Trung ương, của Tỉnh và bố trí kinh phí của huyện cho hoạt động xây dựng ĐSVHCS. Kinh phí hoạt động của lĩnh vực văn hóa, thông tin và thể thao tại các xã, thị trấn chủ yếu chi từ nguồn ngân sách (bao gồm từ định mức chi sự nghiệp văn hóa - thông tin, định mức chi sự nghiệp TDTT).

Nói về quá trình duyệt cấp kinh phí dành cho các hoạt động xây dựng đời sống văn hóa hàng năm, ông Hoàng Văn Hà - Quyền Trưởng phòng VH&TT huyện Lang Chánh cho biết: “*Căn cứ vào các nhiệm vụ được giao, Phòng VH&TT sẽ dự kiến kinh phí chi thường xuyên và chi cho hoạt động hàng năm. Sau khi thống nhất, tập hợp chứng từ và báo cáo về Trưởng phòng duyệt sẽ tiến hành đề nghị cơ quan có thẩm quyền quyết định chi. Cụ thể là kinh phí sẽ do UBND huyện duyệt cấp hàng năm theo dự toán thực tế của Phòng. Nhìn chung, đây là mức kinh phí giúp duy trì và triển khai một số hoạt động cơ bản, nhưng so với nhu cầu thực tế thì mức kinh phí này còn khá hạn hẹp. Ngoài nguồn kinh phí ngân sách nhà nước, các cơ quan, đơn vị căn cứ vào khả năng ngân sách của mình và các nguồn lực xã hội hoá văn hóa để tăng nguồn chi cho các phong trào theo quy định*” (Nguồn: Tác giả phỏng vấn, tháng 7/2023, huyện Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa).

Như vậy, dự toán kinh phí hàng năm sẽ do phòng VH&TT huyện đề xuất và UBND huyện sẽ duyệt cấp theo dự toán của phòng.

Kinh phí Nhà nước chi thường xuyên cho hoạt động văn hóa thông tin và thể dục thể thao cấp huyện giai đoạn 2018 - 2021 như sau:

Bảng 2.1. Tổng hợp ngân sách nhà nước chi thường xuyên cho hoạt động sự nghiệp văn hóa huyện Lang Chánh (giai đoạn 2018 - 2021)

STT	Năm	ĐVT (đồng)
1	2018	2.406.470.020
2	2019	2.620.766.313
3	2020	3.181.650.334
4	2021	4.997.079.135

Nguồn: Ủy ban nhân dân huyện Lang Chánh

Từ bảng số liệu trên có thể thấy, trong 04 năm (từ năm 2018 đến năm 2021) nguồn ngân sách Nhà nước chi thường xuyên cho sự nghiệp văn hóa

thông tin và thể dục thể thao tại huyện Lang Chánh tăng khoảng 2,2 tỷ đồng. Cụ thể vào năm 2021, nguồn ngân sách Nhà nước chi thường xuyên cho hoạt động văn hóa thông tin và thể dục thể thao đạt gần 5 tỷ đồng. Bà Trịnh Thị Thủy - Thành viên BCD phong trào “TĐĐKXDĐSVH” huyện Lang Chánh cho biết: *“Nguồn ngân sách Nhà nước chi thường xuyên cho sự nghiệp văn hóa thông tin và thể dục thể thao năm 2021 tăng mạnh là do*

nguồn vốn Nhà nước của Trung ương và Tỉnh ưu tiên phân bổ cho huyện tập trung thực hiện đẩy nhanh tiến độ hoàn thành các chỉ tiêu Chương trình mục tiêu Quốc gia xây dựng nông thôn mới lĩnh vực văn hóa. Trong đó, tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, thiết chế văn hóa theo tiêu chí số 06 về cơ sở vật chất văn hóa (xây dựng nhà văn hóa cấp xóm, cấp tăng âm, loa đài...) và tiêu chí về thông tin - truyền thông tại một số xã gần về đích nông thôn mới” (Nguồn: tác giả phỏng vấn tháng 5/2022).

Thực tế các hoạt động văn hóa văn nghệ, thể dục thể thao tổ chức tốn kém nhiều kinh phí do đó rất cần xã hội hóa để các tổ chức, cá nhân chung tay xây dựng; tuy nhiên việc xã hội hóa là rất khó khăn do điều kiện kinh tế trên địa bàn và đời sống người dân còn nhiều khó khăn. Chính vì vậy, hoạt động văn hoá nói chung và công tác xây dựng đời sống văn hoá cơ sở ở Lang Chánh nói riêng rất cần sự quan tâm đầu tư thêm của Nhà nước để thúc đẩy văn hóa phát triển, nhất là đối với các xã miền núi, biên giới như Yên Khương và Yên Thắng.

Thứ hai về nguồn xã hội hóa:

Để tăng cường nguồn kinh phí phục vụ cho hoạt động xây dựng ĐSVHCS, huyện đã chủ động, tích cực huy động tài chính từ nguồn xã hội hóa.

Từ năm 2018 đến 2019, có 06 nhà văn hóa được xây dựng từ nguồn xã hội hóa; hỗ trợ 80 bộ thiết bị cho nhà văn hóa các xóm và đội thông tin lưu động; trên 1000 ấn phẩm, tài liệu tuyên truyền được cấp phát cho ban văn hóa các xã, thị trấn.

Trong giai đoạn 2018 - 2022: Nhân dân trên địa bàn huyện đóng góp trên 1 tỷ đồng và các doanh nghiệp và cơ quan trên địa bàn huyện hỗ trợ 867 triệu đồng đã xây dựng được 22 nhà văn hóa xóm và cấp 73 bộ tăng âm loa đài cho nhà văn hóa thôn, xóm. Phòng VH&TT huyện đã tham mưu UBND huyện huy động xã hội hóa được trên 70 triệu đồng; sửa chữa, làm mới 15 panô khổ lớn, 13 pano khổ nhỏ, treo trên 25 băng rôn tại các trục đường chính và UBND các xã, thị trấn. Phối hợp với đội chiếu phim Trung tâm Văn hóa tỉnh chiếu phim phục vụ đồng bào vùng cao tại các xã, thị trấn các xóm trên địa bàn.

Trên cơ sở văn bản hướng dẫn của nhà nước về công tác xã hội hóa, vận động các tổ chức, doanh nghiệp, các cá nhân đầu tư, nâng cấp các cơ sở, thiết chế TDTT để thu hút ngày càng nhiều người luyện tập. Tăng cường công tác vận động xã hội hóa hoạt động TDTT phấn đấu tạo nguồn tài trợ từ các đơn vị, doanh nghiệp, mạnh thường quân cho hoạt động TDTT trong việc tổ chức các giải đấu hàng năm, cũng như tham gia các giải đấu do huyện tổ chức. Cuộc vận động “Toàn dân rèn luyện thân thể theo gương Bác Hồ vĩ đại” đạt được mục tiêu đề ra, ngoài ngân sách của địa phương chi cho hoạt động thể dục thể thao hàng năm còn có sự quan tâm đóng góp kinh phí của các tổ chức, cá nhân, các nhà mạnh thường quân để tổ chức hoạt động và mua sắm trang thiết bị phục vụ cho hoạt động TDTT của địa phương. UBND huyện huy động các nguồn lực xã hội hóa từ các tổ chức, cá nhân xây dựng sân bóng đá nhân tạo huyện; hàng năm tổ chức Lễ hội các lễ Chùa Mèo thị trấn Lang Chánh, lễ hội Chá Mùn xã Yên Thắng và lễ hội Đền Lê Phúc Hoạch xã Đồng Lương, tổ chức các giải Bóng chuyền da, bóng chuyền hơi, giải bóng đá nam, nữ toàn huyện. Thường xuyên vận động nhân dân tự nguyện đóng góp kinh phí để duy trì hoạt động thường xuyên của các câu lạc bộ, sân thể thao các tổ dân phố, xóm. Tại thị trấn Lang Chánh: Xã hội hóa cho hoạt động TDTT hàng năm được huy động từ các doanh nghiệp (Viettel,

Vinaphone,...), hợp tác xã, cá nhân, hộ gia đình kinh doanh bán hàng trên địa bàn, nguồn kinh phí huy động được sử dụng để tổ chức các giải lớn như: Đại hội TDTT, mua sắm trang thiết bị thể dục, thể thao. Đối với các khu vực vùng sâu, vùng xa như xã Yên Thắng và xã biên giới Yên Khương có nhiều đồng bào dân tộc thiểu số sinh sống, do đời sống người dân trên địa bàn còn gặp nhiều khó khăn nên công tác xã hội hóa kêu gọi sự hỗ trợ đóng góp kinh phí cho các hoạt động văn hóa là hạn chế, chủ yếu huy động người dân góp công sức, hiến đất để xây dựng các thiết chế văn hóa, thể thao.

2.2.3.3. Nguồn lực cơ sở vật chất

Khẳng định tầm quan trọng của hệ thống thiết chế văn hóa cơ sở, trong những năm qua, địa phương đã quan tâm đầu tư xây dựng hệ thống này nhằm phục vụ đời sống văn hóa tinh thần của nhân dân. Hiện nay trên địa bàn huyện có 01 thư viện, 01 sân vận động, 01 sân cỏ nhân tạo, 01 sân tennis, và nhiều sân bóng chuyền, cầu lông, 140 nhà văn hóa thôn, xóm. Sau khi sát nhập các xóm, tổ dân phố, trên địa bàn huyện có 95/95 xóm, tổ dân phố có nhà văn hóa. Có 7/10 xã, thị trấn có nhà văn hóa cấp xã; 10/10 xã, thị trấn có sân vận động; các sân bóng chuyền hơi, cầu lông cũng được bố trí tại các xóm, tổ dân phố, sân trường.

Bên cạnh đó nhiều cơ quan, đơn vị như UBND huyện, Công an huyện, Ban Chỉ huy Quân sự huyện, Chi cục Thuế huyện,... đã đầu tư xây dựng sân quần vợt, sân cầu lông, bàn bóng bàn,... phục vụ cho việc tập luyện TDTT của cán bộ, công nhân viên chức trong đơn vị.

Tuy nhiên, nhiều thiết chế văn hóa, đặc biệt là NVH chưa được bảo dưỡng, bảo trì đầy đủ dẫn đến tình trạng các trang thiết bị hư hỏng, xuống cấp... thiếu trang thiết bị, gây khó khăn trong quá trình thực hiện công tác xây dựng đời sống văn hóa tại địa phương. Qua thống kê thực trạng nhà văn hóa tại một số xã, thị trấn trên địa bàn huyện Lang Chánh:

Bảng 2.2. Thống kê thực trạng nhà văn hóa tại Thị trấn Lang Chánh, xã Yên Thắng, xã Yên Khương cập nhật đến tháng 6/20223

STT	Xã/Thị trấn	Số NVH	Thực trạng NVH			
			Tốt, đủ chỗ ngồi	Nhỏ hẹp	Không sử dụng	Xuống cấp
1	Thị trấn Lang Chánh	14	7/14	11/14		
2	Xã Yên Khương	11		8/10	2/10	1/10
3	Xã Yên Thắng	9			1/9	

Nguồn: Phòng Văn hóa và Thông tin huyện Lang Chánh

Từ bảng số liệu trên, có thể thấy thực trạng nhà văn hóa trên địa bàn huyện có diện tích nhỏ hẹp và xuống cấp, không đảm bảo cho việc sinh hoạt nên hiện nay các xã, thị trấn đang rà soát nhu cầu sửa chữa, nâng cấp xây dựng lại các nhà văn hóa. Nhìn chung, việc xây dựng nhà văn hóa thôn, xóm, tổ dân phố đã được các cấp ủy đảng, chính quyền và nhân dân các địa phương quan tâm, tổ chức thực hiện và phát huy hiệu quả các hoạt động. Thời gian tới, phòng VH&TT cần thiết đề xuất lên UBND phê duyệt, xin cấp trên cấp kinh phí để đầu tư nguồn lực cơ sở vật chất cho các NVH thôn, xã. Có được những nguồn lực tốt mới có thể ngày một nâng cao chất lượng của công tác XDĐSVH ở huyện Lang Chánh.

Bên cạnh các thiết chế văn hoá, mạng lưới giao thông nông thôn ở huyện Lang Chánh cũng được cấp uỷ và chính quyền địa phương quan tâm đầu tư, cải tạo, nâng cấp, tạo điều kiện thuận lợi cho người dân trong việc đi lại và vận chuyển, tiêu thụ nông sản, góp phần thúc đẩy kinh tế-xã hội phát triển, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần của người dân. Ở xã Yên Thắng với phương châm “Nhà nước và nhân dân cùng làm” hiện có 9/9 thôn, bản có đường giao thông đến trung tâm thôn bản, trong đó 7 thôn bản đường đã được

bê tông hoá trên cơ sở nhà nước hỗ trợ xi măng, người dân đóng góp nguyên vật liệu và ngày công.

2.2.4. Tổ chức triển khai các hoạt động

2.2.4.1. Xây dựng “Người tốt, việc tốt” và các điển hình tiên tiến

Theo Chỉ thị 39-CT/TW ngày 21/5/2014 của Bộ Chính trị về việc tiếp tục đổi mới và đẩy mạnh phong trào thi đua yêu nước, cùng với sự phát hiện, bồi dưỡng và nhân rộng các điển hình tiên tiến, UBND huyện đã quyết định ban hành Kế hoạch số 350/KH-UBND ngày 22/6/2018. Mục tiêu của kế hoạch này là tạo ra một sức mạnh toàn diện từ sự đoàn kết của tất cả các tầng lớp dân tộc, để hỗ trợ chúng ta trong việc thực hiện hiệu quả các mục tiêu kinh tế, xã hội, cũng như nhiệm vụ về quốc phòng và an ninh tại địa phương.

Hàng năm, huyện chúng ta đề ra một kế hoạch cụ thể để thúc đẩy việc xây dựng và lan tỏa các mô hình tiên tiến trên khắp địa bàn. Điều này bao gồm việc các tổ chức và cơ quan chọn lựa và xây dựng những mô hình phù hợp với nhiệm vụ và lĩnh vực làm việc của họ.

Phong trào tạo dựng các gương người tốt và việc làm tốt cũng được đẩy mạnh tại các cơ quan, tổ chức, và đoàn thể xã hội. Chẳng hạn, Ban Tuyên giáo Huyện ủy đang chủ trì việc lựa chọn và xây dựng các mô hình tiên tiến trong việc học tập và thực hiện tư tưởng và đạo đức theo lời Hồ Chí Minh. Phòng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn huyện đang chủ trì việc lựa chọn và xây dựng các mô hình tiên tiến trong phong trào thi đua "Lang Chánh chung sức xây dựng nông thôn mới." Phòng Văn hóa và Thông tin đang chủ trì việc lựa chọn và xây dựng các mô hình tiên tiến trong phong trào "TĐĐKXDĐSVH," và Công an huyện đang chủ trì việc lựa chọn và xây dựng các mô hình tiên tiến trong phong trào thi đua "Vì an ninh Tổ quốc" và "Toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc."

Ngoài ra, Hội Nông dân huyện, Liên đoàn lao động huyện, Phòng Giáo dục - Đào tạo huyện, Phòng Y tế huyện, Ban Tổ chức Huyện ủy và các tổ chức Hội đoàn thể cũng đang chủ trì việc chọn lựa và xây dựng các mô hình tiên tiến trong các lĩnh vực và phong trào cụ thể. Điều này đang giúp tạo nên một tinh thần đoàn kết và động viên mạnh mẽ để hoàn thành các mục tiêu về kinh tế, xã hội, quốc phòng, và an ninh tại địa phương.

Thực hiện các chỉ đạo từ tỉnh nhằm thúc đẩy mạnh hoạt động tuyên truyền về những cá nhân và hành vi xuất sắc trong xã hội thông qua chương trình "Gương người tốt, việc tốt." Những hành động và việc làm xuất sắc này sẽ trở thành mẫu gương tiên tiến, đáng được mọi người biết đến và học tập, và từ đó khuyến khích sự nhân rộng và tôn vinh.. UBND huyện đã ban hành văn bản chỉ đạo các cơ quan, đơn vị tiến hành đăng ký các mô hình, điển hình cá nhân gương người tốt, việc tốt gắn với các phong trào thi đua yêu nước. Giới thiệu những cá nhân tiên tiến, là mẫu gương xuất sắc trong việc thúc đẩy sự phát triển kinh tế ổn định, đảm bảo an sinh xã hội, cải thiện đời sống vật chất và tinh thần của cộng đồng. Đồng thời, họ đã góp phần cải thiện chất lượng giáo dục và đào tạo, tăng cường nguồn nhân lực, thúc đẩy sự phát triển trong lĩnh vực khoa học và công nghệ, và cải thiện sức khỏe và cuộc sống của nhân dân. Kết quả, đã có 32 tập thể, 58 cá nhân đăng ký mô hình điển hình tiên tiến, gương người tốt, việc tốt; lựa chọn đăng ký các mô hình với cấp tỉnh là 03 tập thể, 04 cá nhân.

Phong trào xây dựng "Người tốt, việc tốt" đã được triển khai và lan tỏa trên toàn huyện thông qua sự hợp tác của các cấp và các ngành. Đây đã trở thành mục tiêu quan trọng và được thúc đẩy ở mọi tầng lớp xã hội, từ các cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp cho đến từng gia đình, thôn, bản, và khu phố, nhận được sự ủng hộ nhiệt tình từ cộng đồng dân cư.

Dưới tác động của phong trào này, nhiều cá nhân và tổ chức đã trở thành những bước mốc tiên tiến trong nhiều lĩnh vực, bao gồm cả sản xuất kinh tế và hoạt động xã hội. Những người này đã đóng góp đáng kể vào sự phát triển của huyện, và nhận được sự công nhận và khen ngợi từ các cấp tỉnh, huyện, và ngành. Họ đã không chỉ động viên và tạo động lực cho các tập thể và cá nhân khác để theo đuổi sự xuất sắc, mà còn góp phần quan trọng vào việc nâng cao chất lượng và hiệu quả của phong trào này.

Điển hình tại xã Yên Khương có bà Lương Thị Tươi, Hiệu trưởng trường Mầm non Yên Khương đã có nhiều sáng kiến kinh nghiệm áp dụng trên địa bàn và đạt danh hiệu Chiến sĩ thi đua cấp tỉnh năm học 2018 - 2019.

Kịp thời đánh giá kết quả phát hiện, khen thưởng các gương điển hình tiên tiến đối với những con người cụ thể, hành động cụ thể, đó là những gương “Người tốt, việc tốt” trong lao động, học tập và sinh hoạt hằng ngày, tại thị trấn Lang Chánh có ông Lò Thế Dân phát triển từ dịch vụ kinh doanh máy móc nông nghiệp như các loại máy cày, bừa, dụng cụ sản xuất và các đồ linh kiện điện tử. Các nhân tố mới trong cơ quan, đơn vị đạt được nhiều danh hiệu thi đua như “Chiến sĩ thi đua cơ sở”. Từ năm 2018 đến nay trên địa bàn huyện đã xuất hiện nhiều gương điển hình tiên tiến đạt được nhiều danh hiệu thi đua như: Danh hiệu “Chiến sĩ thi đua cơ sở” có hơn 205 cá nhân, trong đó có cá nhân đạt danh hiệu “Chiến sĩ thi đua cấp tỉnh” như ông Lữ Đức Chung, Phó Bí thư Thường trực Huyện ủy; ông Hoàng Văn Thanh, Chủ tịch UBND huyện; ông Nguyễn Xuân Hồng, Bí thư Huyện ủy; ngoài ra còn có một số gương điển hình tiên tiến trong nhiều lĩnh vực công tác như: tác giả Lương Trung Hiếu, phòng Nông nghiệp và Phát triển Nông nghiệp huyện đạt giải ba cấp tỉnh với đề án “Ý tưởng và giải pháp phát triển cây lâm sản, keo, luồng.

2.2.4.2. Xây dựng gia đình văn hoá

Gia đình, như một cộng đồng xã hội đặc biệt, hình thành và phát triển từ các quan hệ hôn nhân, huyết thống và nuôi dưỡng. Đồng thời, nó còn được xác định bởi sự kết nối kinh tế và vật chất, tạo ra những nghĩa vụ và quyền lợi giữa các thành viên trong gia đình. Việc xây dựng gia đình mới không chỉ bám vào việc kế thừa và bảo tồn các giá trị truyền thống đẹp của gia đình Việt Nam, mà còn liên quan mật thiết đến việc xây dựng và thúc đẩy những giá trị tiên tiến trong gia đình trong bối cảnh xã hội ngày càng phát triển.

Do vậy, xây dựng gia đình văn hóa là một trong những nội dung trọng tâm của phong trào TĐKXDĐSVH và đã thực sự trở thành phong trào sâu rộng trong quần chúng, thu hút các tầng lớp nhân dân tham gia hưởng ứng và được các cấp các ngành, đoàn thể từ thành phố tới phường, xã quan tâm chỉ đạo gắn với việc tổ chức các hoạt động phong trào thi đua của từng ngành, lĩnh vực.

Huyện Lang Chánh, tuân thủ chỉ đạo từ Trung ương và tỉnh, đã nỗ lực mạnh mẽ trong việc tuyên truyền và phổ biến các nội dung liên quan đến phong trào xây dựng gia đình văn hóa. UBND Huyện đã sử dụng nhiều hình thức tuyên truyền phong phú và thực tế, bao gồm việc thông tin về Luật Hôn nhân và Gia đình, Luật phòng, chống bạo lực gia đình, và Luật Bình đẳng giới. Công tác này đã đạt được những kết quả đáng kể, góp phần quan trọng vào việc xây dựng và phát triển kinh tế - xã hội của huyện. Hiện nay, phong trào xây dựng gia đình văn hóa ở huyện Lang Chánh đã trở thành một phần không thể thiếu của cuộc sống cộng đồng, với sự gia tăng về cả số lượng và chất lượng của các gia đình văn hóa.

**Bảng 2.3. Tổng hợp gia đình văn hóa huyện Lang Chánh
(giai đoạn 2018 - 2023)**

STT	Năm	Tổng số hộ	Số hộ đăng ký	Tỷ lệ %	Số hộ đạt danh hiệu VH	Tỷ lệ %
1	2018	7.519	7.278	96.79	5.647	78.00
2	2019	7.734	7.037	90.98	6.127	79.22
3	2020	7.712	7.473	96.90	6.322	81.98
4	2021	7.809	7.541	96.07	6.405	82.02
5	2022	7.849	7.727	98.44	6.754	86.05
6	2023	7.935	7.769	97.90	Chưa bình xét	

Nguồn: Phòng Văn hóa và Thông tin huyện Lang Chánh

Bảng thống kê số liệu trên cho thấy, kết quả bình xét danh hiệu Gia đình văn hóa không ngừng tăng lên theo từng năm. Đặc biệt là vào năm 2022, sau khi áp dụng Nghị định 122/2018/NĐ-CP của Chính phủ, toàn huyện đạt tỷ lệ 86.05% gia đình đạt tiêu chuẩn gia đình văn hóa.

Để đạt được những thành tựu này, UBND xã đã tiến hành triển khai theo hướng dẫn từ các cấp trên và sử dụng văn bản hướng dẫn tương ứng. Họ đã hợp tác chặt chẽ với các tổ chức và đoàn thể để khơi gợi các phong trào thi đua trong cộng đồng, bao gồm cả các thôn, xóm và trong từng gia đình để tạo nên môi trường văn hóa tích cực và lành mạnh. Quá trình triển khai đã bắt đầu từ công việc tuyên truyền, đến việc phát động, tổ chức đăng ký, bình xét và công nhận các "gia đình văn hóa" theo đúng quy định được đề ra. Ngay từ đầu các thành viên của Ban vận động (Trưởng thôn/khu) sẽ phát động phong trào bằng cách đến từng hộ gia đình hoặc thông qua các cuộc họp thôn/khu để vận động các hộ gia đình đăng ký phân đấu danh hiệu "Gia đình văn hóa" với BCD phong trào "TĐĐKXDĐSVH" xã/thị trấn và ký cam kết thực hiện các tiêu chí theo quy định. Phong trào xây dựng gia đình văn hóa sẽ được tích hợp vào các hoạt động của các tổ chức và đoàn thể, bao gồm Đoàn Thanh niên,

Hội Cựu chiến binh, Hội Người cao tuổi, và Mặt trận Tổ quốc. Chú trọng đến những phong trào như "Ông bà mẫu mực, con trung hiếu, cháu thảo hiền," "Tương thân tương ái," "Hội Cựu chiến binh gương mẫu - Gia đình cựu chiến binh tiên bộ," và nhiều phong trào khác. Hàng năm, Ban Chỉ đạo (BCĐ) ở cấp xã/thị trấn phát đi văn bản hướng dẫn các thôn/khu phố về việc tổ chức công tác bình xét danh hiệu "Gia đình văn hóa." Quá trình bình xét này có sự tham gia của các thành viên của Ban Vận động cùng với đại diện từ các tổ dân. Công tác bình xét, công nhận, và khen thưởng danh hiệu "Gia đình văn hóa" tuân thủ các văn bản hướng dẫn và chỉ đạo từ BCĐ cấp trên. BCĐ xã/thị trấn sẽ ban hành quyết định công nhận danh hiệu "Gia đình văn hóa" của năm và danh hiệu "Gia đình văn hóa" 03 năm liên tiếp. Quyết định này sẽ được UBND xã/thị trấn công bố và trao giấy chứng nhận công nhận danh hiệu "Gia đình văn hóa" 03 năm liên tiếp tại Ngày Hội "Đại đoàn kết toàn dân" hàng năm vào ngày 18/11.

Ông Lương Ngọc Toàn - Trưởng thôn Ngàm Póc, xã Yên Thắng, huyện Lang Chánh cho biết: *"Hàng năm, gia đình tôi đăng ký phấn đấu danh hiệu gia đình văn hóa, bản thân tôi nắm rõ các tiêu chí bình xét và cảm thấy các tiêu chí cơ bản hợp lý"* (Nguồn: Tác giả phỏng vấn, tháng 7/2023, huyện Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa).

Qua thực hiện các tiêu chuẩn xây dựng gia đình văn hoá, hầu hết nhân dân đều đồng tình và tự giác thực hiện tốt các tiêu chuẩn của gia đình văn hoá, sống gương mẫu, hoà thuận, đầm ấm và hạnh phúc, thực hiện tốt nghĩa vụ công dân và các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách và pháp luật của nhà nước, tích cực và chủ động tham gia có hiệu quả các phong trào thi đua yêu nước của địa phương, thường xuyên có kế hoạch phát triển kinh tế, xoá đói giảm nghèo vươn lên làm giàu chính đáng. Như vậy, việc xây dựng gia đình văn hoá đúng chuẩn, chất lượng sẽ phát huy hiệu quả và thật sự là chủ thể tạo ra môi trường văn hóa thực tiễn sinh động, để mỗi cá nhân, mỗi gia đình hưởng thụ chính thành quả do mình thực hiện và sáng tạo ra góp

phần nâng cao đời sống vật chất, tinh thần và phát triển kinh tế - xã hội và xây dựng đời sống văn hóa ngày một vững chắc.

2.2.4.3. *Xây dựng cơ quan, đơn vị, trường học có nếp sống văn hóa*

Trong thời gian gần đây, Ban Chỉ đạo (BCĐ) của phong trào "TĐĐKXDĐSVH" ở huyện Lang Chánh đã đẩy mạnh công tác chỉ đạo và tăng cường hiệu quả của phong trào xây dựng nếp sống văn hóa tại các cơ quan, đơn vị, và trường học trên lãnh thổ của huyện. Các cơ quan và đơn vị đã tích cực tham gia vào phong trào xây dựng nếp sống văn hóa, tuân thủ các tiêu chuẩn được quy định trong Thông tư số 08/2014/TT-BVHTTDL, ngày 24/09/2014, của Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch. Thông tư này cung cấp hướng dẫn chi tiết về quy trình, thủ tục, và tiêu chuẩn để xác định và công nhận "Cơ quan đạt chuẩn văn hoá," "Đơn vị đạt chuẩn văn hoá," và "Doanh nghiệp đạt chuẩn văn hoá."

Các tổ chức, cơ quan, và trường học trên địa bàn huyện đã tham gia tích cực và cam kết thực hiện mạnh mẽ phong trào xây dựng nếp sống văn hóa. Các đơn vị đã tuân thủ quy chế dân chủ cơ sở, quy chế văn hóa công sở, và quy chế về nếp sống văn minh công cộng. Đáng chú ý, nhiều đơn vị đã tạo sự sáng tạo bằng cách kết hợp nội dung của phong trào thi đua với nhiệm vụ và chức năng của họ. Điều này đã tạo ra những thay đổi tích cực trong việc xây dựng và thực hiện nếp sống văn hóa, văn minh, và đạt chuẩn nếp sống văn hóa.

Ví dụ, tại thị trấn Lang Chánh, Trường Trung học phổ thông Lang Chánh đã duy trì danh hiệu "Trường đạt Chuẩn quốc gia" trong nhiều năm với nhiều cấp độ khác nhau. Trạm y tế thị trấn Lang Chánh cũng đã liên tục giữ danh hiệu "Trạm đạt chuẩn về y tế" trong nhiều năm qua.

Tập trung vào việc thúc đẩy vai trò mẫu mực của lãnh đạo cấp cao, cũng như mỗi cá nhân trong tổ chức và cộng đồng, bao gồm cán bộ, đảng viên, công chức, và lực lượng vũ trang, để thúc đẩy thực hiện một nếp sống văn hóa đúng nghĩa. Phong trào nhận được sự các cán bộ, công chức, viên

chức và người lao động tự giác thực hiện, công tác xây dựng cơ quan đơn vị, trường học, trường học văn hóa góp phần thực hiện nếp sống văn minh nơi công sở, xây dựng tác phong lễ lối làm việc, cổ vũ cán bộ, công nhân viên chức lao động phấn đấu hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao, xây dựng tổ chức công đoàn vững mạnh, tăng cường các hoạt động văn hóa văn nghệ, thể dục thể thao, đoàn kết thống nhất, kỷ luật kỷ cương được giữ vững, dân chủ được phát huy, góp phần phòng chống tham nhũng, lãng phí, nâng cao tính tự chủ trong hoạt động của các cơ quan đơn vị. Phong trào thúc đẩy việc xây dựng nếp sống văn hóa tại các cơ quan và đơn vị trong huyện Lang Chánh đã lan tỏa và tích cực tham gia trong ngành công nghiệp, công chức, và lực lượng lao động, tạo ra sự cạnh tranh và đam mê thi đua, đồng thời đóng góp vào việc hoàn thành nhiệm vụ chính trị và sản xuất kinh doanh của mỗi cơ quan và đơn vị. Chất lượng cơ quan, đơn vị lực lượng vũ trang, trường học văn hóa ngày càng được nâng lên, gắn liền với việc thực hiện các nhiệm vụ chính trị của ngành, đơn vị. Kết quả cụ thể như sau:

Bảng 2.4. Tổng hợp đạt danh hiệu cơ quan, đơn vị, trường học văn hóa huyện Lang Chánh (giai đoạn 2018 - 2023)

TT	Năm	Tổng số cơ quan, đơn vị, trường học	Số đăng ký	Tỷ lệ %	Số cơ quan, đơn vị, trường học đạt danh hiệu VH	Tỷ lệ %
1	2018	125	120	96.00	110	91.66
2	2019	125	121	96.86	102	84.29
3	2020	125	123	98.84	108	87.80
4	2021	115	114	99.13	109	95.61
5	2022	110	109	99.00	105	96.33
6	2023	111	110	99.09	Chưa bình xét	

Nguồn: Phòng Văn hóa và Thông tin huyện Lang Chánh

2.2.4.4. Xây dựng làng văn hóa, khu phố văn hóa

Việc xây dựng thôn, làng, và tổ dân phố văn hóa, cùng với xã đạt chuẩn văn hóa nông thôn mới, đòi hỏi tạo nên một cộng đồng dân cư ổn định kinh tế và phát triển bước tiến. Đây là cộng đồng có cuộc sống tinh thần và văn hóa đa dạng, sức khỏe, cảnh quan môi trường sạch sẽ và thuận lợi, tuân theo nguyên tắc và hướng dẫn của Đảng, Nhà nước, và pháp luật. Cộng đồng này còn thể hiện tinh thần đoàn kết và sẵn sàng hỗ trợ lẫn nhau.

Nhận thấy sự quan trọng của phong trào xây dựng thôn, tổ dân phố văn hóa, Phòng Văn hóa và Thông tin đã tận dụng tầm quan trọng của chúng trong việc phát triển nông thôn mới và thúc đẩy giáo dục về tư tưởng, đạo đức, và lối sống. Ngoài ra, việc bảo tồn và tôn vinh những giá trị văn hóa truyền thống của từng dân tộc cũng được thúc đẩy. Tất cả những công việc này được thực hiện thông qua việc hướng dẫn và phối hợp với các xã và thị trấn để xây dựng, điều chỉnh, và bổ sung quy định thôn, tổ dân phố, tuân theo quy luật pháp luật và thích ứng với tình hình kinh tế - xã hội cũng như phong cách văn hóa cụ thể của từng khu vực.

Phòng VH&TT huyện đã tham mưu UBND huyện củng cố, kiện toàn BCD phong trào “TĐĐKXĐSVH” các cấp, triển khai kịp thời các văn bản hướng dẫn của BCD Trung ương, tỉnh và huyện về thực hiện phong trào đến tất cả các xã, thị trấn; thôn, tổ dân phố để tổ chức thực hiện. Các thôn, tổ dân phố đã lựa chọn nội dung cụ thể trong tiêu chí để phấn đấu thực hiện. Động viên nhân dân trong thôn, tổ dân phố đoàn kết thực hiện tốt phong trào. BCD các xã, thị trấn tích cực tuyên truyền đến toàn thể nhân dân từng tiêu chí xây dựng thôn, làng, tổ dân phố văn hóa để nhân dân nắm vững và phấn đấu thực hiện, cuối năm các thôn, làng, tổ dân phố tự chấm điểm và đề nghị xét công nhận danh hiệu thôn, làng, tổ dân phố văn hóa.

Có thể tổng hợp kết quả phong trào xây dựng làng, tổ dân phố văn hóa những năm qua như sau:

Bảng 2.5. Tổng hợp làng văn hóa, tổ dân phố văn hóa huyện Lang Chánh (giai đoạn 2018 - 2023)

STT	Năm	Tổng số làng	Số làng, tổ dân phố đăng ký	Tỷ lệ %	Số làng, tổ dân phố đạt danh hiệu văn hóa	Tỷ lệ %
1	2018	180	180	100	116	64.50
2	2019	180	180	100	125	69.44
3	2020	180	180	100	130	72.22
4	2021	180	180	100	154	85.55
5	2022	150	150	100	120	80.00
6	2023	150	150	100	Chưa bình xét	

Nguồn: Phòng Văn hóa và Thông tin huyện Lang Chánh

Tại Thị trấn Lang Chánh, việc xác định và công nhận làng, thôn văn hoá hàng năm được tiến hành theo quy trình và thủ tục quy định. Quá trình này dựa trên các tiêu chuẩn hướng dẫn từ Bộ Văn hoá, Thể thao, Du lịch và các quy chế tương ứng của tỉnh và huyện về việc công nhận làng, khu dân cư văn hoá. Năm 2019, ví dụ, tất cả các thôn và khu phố tại thị trấn Lang Chánh đã đạt danh hiệu thôn văn hoá, với 16/16 đơn vị (100%). Một số trong số họ đã liên tục giữ danh hiệu này trong nhiều năm như khu phố Chiềng Trãi 1, Chiềng Trãi 2, và Khu phố Bàn.

Xã Đồng Lương đã thấu hiểu tầm quan trọng của việc xây dựng "Làng văn hóa" và đã nhận được sự ủng hộ và hợp tác tích cực từ các ban ngành và đoàn thể trên địa bàn. Ban Văn hóa - Xã hội và cơ quan thường trực Ban Cán sự Đoàn Khoa học và Công nghệ xã đã thực hiện công việc tuyên truyền và kêu gọi nhân dân tham gia phong trào. Tương tự, như các thị trấn và xã khác

trong huyện, Đồng Lương đã triển khai chương trình và kế hoạch xây dựng làng văn hóa và hướng dẫn cách đăng ký tham gia. Ban Cán sự xã đã hướng dẫn và kiểm tra đều đặn, đánh giá kết quả, nhấn mạnh vào các điểm mạnh và yếu để rút kinh nghiệm và đảm bảo việc công nhận danh hiệu diễn ra đúng quy định và có chất lượng.

Trong nhiều năm qua phong trào xây dựng làng, tổ dân phố văn hóa ở huyện Lang Chánh đã có sự chuyên biến tích cực, phong trào xây dựng làng, tổ dân phố văn hóa luôn được nhân dân các dân tộc hưởng ứng thực hiện. Tuy nhiên, chúng ta có thể nhận thấy rằng kết quả đạt được trong các năm không đều nhau và nhiều làng không giữ được danh hiệu văn hóa liên tục là do các thôn, tổ dân phố có những gia đình không duy trì được danh hiệu gia đình văn hóa, làm ảnh hưởng chung đến kết quả của phong trào.

2.2.4.5. Thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang và lễ hội

Đảng ủy, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân huyện Lang Chánh đã phát động nhân dân tích cực thực hiện tinh thần chỉ thị 27 của Bộ chính trị về thực hiện nếp sống văn hóa văn minh trong việc, việc tang và lễ hội và các phong trào được phát động. Thông tư số 04/2011/TT-BVHTTDL ngày 21/01/2011 của Bộ Văn hóa, thể thao và du lịch, Quyết định 1323 của Chủ tịch UBND tỉnh về Thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang và Lễ hội, Chỉ thị 05-CT/TW ngày 09/02/2018 của Thủ Tướng Chính phủ về đẩy mạnh việc thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang.

Việc cưới: Theo thống kê, hàng năm trên địa bàn huyện Lang Chánh có trên 500 đám cưới. Qua giám sát thực tế, tỷ lệ đám cưới được thực hiện theo nếp sống văn minh tăng dần qua các năm, cơ bản các đám cưới chấp hành việc đăng ký và cấp giấy kết hôn tại UBND phường, xã được thực hiện theo đúng quy định của pháp luật. Tình trạng tảo hôn, ép hôn, thách cưới cơ bản không còn. Các lễ nghi trước khi cưới tổ chức gọn nhẹ, cơ bản bỏ lễ dạm ngõ, đa số đám cưới tổ chức lễ ăn hỏi và lễ cưới cùng 1 ngày, dựng rạp đúng quy

định (ở các tuyến đường), nhiều đám cưới tổ chức tại nhà văn hoá, nhà hàng... Hiện tượng ăn uống linh đình, phô trương hình thức, thách cưới, mời cỗ tràn lan mang tính vụ lợi đã giảm cơ bản; thực phẩm trong làm việc làm cỗ, cơ bản đảm bảo vệ sinh an toàn thực phẩm, không có tình trạng ngộ độc thực phẩm đông người. Trong đám cưới không còn hiện tượng đem thuốc lá mời khách, không có tình trạng uống rượu say, mở nhạc to quá 22 giờ. Khi đón dâu không sử dụng quá nhiều xe ô tô, xe máy và đi đông người. Trang phục cô dâu chú rể phù hợp với truyền thống dân tộc và hội nhập những nét tiên tiến của thế giới.

Cán bộ, công chức, viên chức trên địa bàn huyện Lang Chánh cơ bản chấp hành tốt Quyết định 308/2005/QĐ-TTg của Thủ tướng chính phủ, đa số các cán bộ, công chức tổ chức cưới hoặc có con cưới đều báo cáo Thủ trưởng cơ quan, chi bộ, địa phương nơi cư trú về quy mô, hình thức tổ chức. Cán bộ công chức không lợi dụng việc cưới để nhận quà biếu, không sử dụng công quỹ cơ quan làm quà mừng. Đám cưới của cán bộ, công chức tiến bộ hơn những năm trước, nhiều đám cưới mời khách có chọn lọc, tình trạng mời khách tràn lan giảm nhiều, không có hiện tượng đánh bạc dưới mọi hình thức.

Hội phụ nữ của các xã đã vận động người dân khi tổ chức đám cưới, với những gia đình có điều kiện có thể vẫn đầy đủ các bước như: lễ dạm ngõ, lễ ăn hỏi, lễ cưới, lễ lại mặt. Tuy nhiên, các cán bộ phụ nữ cũng phân tích cho nhân dân thấy nên bảo tồn có chọn lọc, đặc biệt chị em đã thông qua các trưởng họ trong các dòng họ, là những người có uy tín để thuyết phục chính con em mình. Cụ thể, nhiều gia đình ở địa phương hiện nay, không còn giữ tục thách cưới. Trước đây, nhiều gia đình thách cưới rất nặng. Thách cưới phải có thịt lợn, lúa, những sản phẩm nông nghiệp đặc trưng. Nếu không thách cưới tức là cho không con gái. Phải trả công nuôi dưỡng của cha mẹ. Giờ nhiều gia đình không thách cưới nữa, mà để nhà trai tự quyết định, “tuỳ tâm”. Hay như quan niệm, nhà gái khi tổ chức đám cưới là không được mở

nhạc vì gả con gái đi là buồn. Nhưng hiện nay, nhà trai hay nhà gái đều có nhạc, nhiều nhà còn mời người dẫn chương trình để không khí thêm vui.

Việc tang: Cơ bản các đám tang thực hiện khá tốt, khắc phục được những tồn tại của những năm trước và đạt được kết quả bước đầu: Gia đình khi có người qua đời làm đúng các quy định như: thủ tục khai tử, báo cáo với chính quyền cơ sở, Ban tang lễ thôn, tổ dân phố phối hợp với gia đình tang chủ tổ chức nghi thức tang lễ đảm bảo trang nghiêm, vệ sinh, văn minh tiết kiệm. Việc dựng rạp để tổ chức tang lễ cơ bản chấp hành tốt quy định của thành phố; các hủ tục rườm rà, mê tín dị đoan được xoá bỏ như: bắc cầu, đội cầu, đội mũ rơm, chông gậy, đi giạt lùi, lẩn đường, chèo đò, giáo ngựa. Thời gian để thi hài phân đa không quá 3 ngày, các hủ tục lạc hậu và mê tín dị đoan như: gọi hồn, lên đồng, yểm bùa dần bị loại bỏ. Bên cạnh đó vẫn còn một số ít trường hợp để tang lâu ngày do vẫn quan niệm không chọn được ngày phù hợp gây tốn kém và ảnh hưởng đến môi trường xung quanh (tại xã biên giới Yên Khương có một số gia đình vẫn còn tổ chức đám tang kéo dài nhiều ngày theo phong tục dân tộc, thực hiện nhiều nghi thức rườm rà, gây tốn kém...). Tại thị trấn Lang Chánh việc thực hiện nếp sống văn minh trong việc tang được thực hiện tương đối tốt, các gia đình không để thi hài lâu như ngày trước, không sử dụng nhạc tang quá 22h đêm và trước 05h sáng hôm sau, an táng xong thân nhân đã lên Ủy ban nhân dân thị trấn khai tử đúng thời gian quy định.

Lễ hội: Trên địa bàn huyện có 04 lễ hội được tổ chức hàng năm như Lễ hội Chùa Mèo (Thị trấn Lang Chánh) ngày 06 - 08 tháng giêng hàng năm, Lễ hội đền Lê Phúc Hoạch ngày 7 tháng giêng hàng năm (xã Đồng Lương), lễ hội Làng (xã Giao Thiện) tổ chức vào tháng giêng hàng năm và Lễ hội Chá Mùn (xã Yên Thắng) được tổ chức vào mùa xuân. Nhìn chung, những năm gần đây, hoạt động lễ hội ngày càng đi vào nề nếp, có nhiều chuyển biến tích cực so với những năm trước. Qua kiểm tra, các lễ hội đã tổ chức đều đúng

hướng dẫn về quy trình, thủ tục, đảm bảo nghi thức truyền thống, phần lễ có nhiều sáng tạo, phần lễ gắn với việc tôn. Hội xuân truyền thống hàng năm đều được tổ chức trang nghiêm, tiết kiệm.

Nhìn chung nhân dân các dân tộc huyện Lang Chánh đã quan tâm tổ chức thực hiện việc cưới, việc tang, lễ hội với hình thức trang trọng tiết kiệm, không phô trương lãng phí, tình trạng thách cưới giảm dần. Việc tang được thực hiện theo đúng quy định của Nhà nước, phát huy tinh thần tương thân tương ái giúp đỡ nhau trong hoạn nạn khó khăn.

2.2.4.6. Toàn dân rèn luyện thân thể theo gương Bác Hồ vĩ đại

Trên địa bàn huyện trong thời gian gần đây, phong trào rèn luyện thể dục và thể thao đã không ngừng phát triển và được duy trì mạnh mẽ. Công việc tuyên truyền và động viên toàn dân tham gia vào cuộc vận động "Toàn dân rèn luyện thân thể theo tấm gương vĩ đại của Chủ tịch Hồ Chí Minh" diễn ra đều đặn.

Các hoạt động liên quan đến thể dục và thể thao được tổ chức thường xuyên và liên kết với các dịp lễ hội, sự kiện quan trọng của ngành công nghiệp, địa phương và cả quốc gia. Cơ sở vật chất, sân bãi tập luyện thể dục thể thao từng bước được đầu tư đảm bảo đáp ứng yêu cầu, nhiều xã, thị trấn đã quan tâm và dành đất cho hoạt động TDTT với tỉ lệ ngày càng tăng (năm 2018 là 15,5% và đến năm 2022 là 52.8%).

Các giải thể thao do cấp huyện tổ chức luôn được duy trì 03 - 04 giải/năm và thành lập các đoàn vận động viên tham gia các giải thể thao do tỉnh tổ chức, một số môn đạt kết quả cao. Nhiều câu lạc bộ thể thao được thành lập tiêu biểu như CLB cờ tướng, quần vợt, bóng bàn, bóng đá, bóng chuyền hơi, khiêu vũ thể thao... Trong năm xây dựng kế hoạch tổ chức được 02 - 03 giải thi đấu trong CLB; tổ chức nhiều hoạt động thi đấu thể thao thiết thực chào các ngày lễ, các sự kiện chính trị của đất nước và địa phương.

**Bảng 2.6. Tổng hợp câu lạc bộ thể dục, thể thao tại huyện Lang Chánh
(giai đoạn 2018 - 2022)**

STT	Năm	Số câu lạc bộ
1	2018	7
2	2019	7
3	2020	9
4	2021	10
5	2022	10

Nguồn: Phòng Văn hóa và Thông tin huyện Lang Chánh

Các hoạt động hưởng ứng phong trào tập luyện TDTT cũng được tổ chức như: Ngày chạy Olympic vì sức khỏe toàn dân (năm 2018 thu hút hơn 450 người tham gia), UBND huyện tổ chức thành công Đại hội TDTT lần thứ VIII năm 2018 có 300 vận động viên tham gia Ngày chạy Olympic vì sức khỏe toàn dân, qua đó tuyển chọn được các vận động viên tiêu biểu, có thành tích cao tham gia các giải thi đấu lớn của tỉnh, năm 2019 thu hút 1.100 người, năm 2020 thu hút 1.500 người tham gia. Tổ chức lễ phát động toàn dân tập luyện môn bơi phòng, chống đuối nước... qua đó đã phát động mạnh mẽ phong trào tập luyện TDTT trong quần chúng nhân dân. Tại thị trấn Lang Chánh, phong trào thể dục, thể thao phát triển mạnh mẽ thể hiện qua một số nét tiêu biểu sau: năm 2015 thành lập đội tham gia các giải bóng đá, bóng chuyền nam toàn huyện Đoàn đã đạt giải nhất bóng chuyền nam và giải nhì bóng đá nam toàn huyện; Năm 2018 tham gia các hoạt động phong trào văn hóa, thể dục thể thao do cơ quan cấp trên phát động như: giải việt dã năm 2018, phối hợp với Đoàn thanh niên thị trấn tổ chức giải bóng đá nam 7 người thành công tốt đẹp; Năm 2018 triển khai tổ chức thành công Đại hội Thể dục Thể thao thị trấn Lang Chánh lần thứ VIII năm 2018, thành lập Đoàn vận động viên tham dự Đại hội TDTT huyện Lang Chánh lần thứ VIII năm 2018;

Năm 2019 đã xây dựng và tổ chức thành công giải Bóng chuyền hơi thị trấn Lang Chánh lần thứ nhất năm 2019; Năm 2020 triển khai kế hoạch Ngày chạy Olympic vì sức khỏe người dân; Năm 2020 đã ban hành Quyết định thành lập câu lạc bộ khiêu vũ thể thao; Năm 2021 do tình hình dịch bệnh covid-19 diễn ra phức tạp nên các hoạt động văn hóa văn nghệ thể dục thể thao phải tạm dừng để đảm bảo công tác phòng chống dịch bệnh, thành lập đoàn vận động viên tham dự đại hội thể dục thể thao huyện lần thứ IX (các môn tổ chức trước Đại hội).

Các môn thể thao truyền thống của dân tộc như đẩy gậy, kéo co, bắn nỏ, tung còn, lay cỏ... được quan tâm, gìn giữ và được thể hiện qua các lễ hội truyền thống, các ngày lễ lớn của địa phương tạo không khí vui tươi, phấn khởi và rèn luyện sức khỏe, tăng cường tinh thần đoàn kết, phát huy sức mạnh cộng đồng và góp phần phát huy các giá trị văn hóa đặc sắc của dân tộc, 11/11 xã, thị trấn có đội ngũ cộng tác viên TDTT. Hàng năm xã Yên Thắng tổ chức từ 01 - 03 giải thể thao vào những dịp Tết nguyên đán, Ngày thành lập Đoàn TNCSHCM 26/3,... Ngày thể thao Việt Nam 27/3 đã thu hút được hàng trăm lượt người ở nhiều lứa tuổi tham gia, phong trào hoạt động TDTT phát triển ở khu vực gần trung tâm xã và các thôn lân cận, đã có nhiều gia đình cả nhà thường xuyên tập luyện và chơi một số môn thể thao như môn cờ tướng, bóng chuyền... Do đó số người thường xuyên tập thể dục, thể thao ngày càng tăng. Đến năm 2020, tỷ lệ người tập thể dục, thể thao thường xuyên trên địa bàn xã chiếm 15% dân số.

Nói về phong trào TDTT tại xã Yên Thắng, ông Lò Văn Kiên - Cán bộ phụ trách Văn hóa - Xã hội cho biết: *“Phong trào TDTT ngày càng phát triển cả bề rộng lẫn chiều sâu và đã trở thành một phong trào tự nguyện, tự giác của đông đảo các tầng lớp nhân dân tham gia”* (Nguồn: Tác giả phỏng vấn, tháng 5/2023, huyện Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa).

Phong trào TDTT trong lực lượng vũ trang huyện được đẩy mạnh và duy trì nghiêm nề nếp tập luyện thể lực với các hoạt động thi đấu bóng đá, bóng chuyền, bóng bàn, cầu lông, quần vợt... trên 96% cán bộ chiến sĩ lực lượng vũ trang rèn luyện đạt chiến sỹ khỏe. Hoạt động thể dục thể thao trong các đơn vị LLVT vừa giúp các cán bộ, chiến sĩ rèn luyện thể lực, vừa là điều kiện để mỗi cán bộ, chiến sĩ hoàn thiện bản thân, tạo sân chơi lành mạnh, xây dựng tinh đoàn kết gắn bó quân dân và các đơn vị.

Có thể thấy rằng, trên địa bàn huyện Lang Chánh trong những năm qua công tác thể dục thể thao luôn nhận được sự quan tâm, chỉ đạo sát sao của Thường trực Huyện uỷ, HĐND, UBND huyện; sự chỉ đạo, hướng dẫn về chuyên môn của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh. Cơ sở vật chất được cấp uỷ Đảng, chính quyền các cấp quan tâm, tu sửa nâng cấp và xây dựng sân chơi, bãi tập cơ bản đáp ứng nhu cầu tập luyện TDTT cho cán bộ công chức, viên chức, học sinh và đông đảo quần chúng nhân dân trong huyện, sự phối hợp của các phòng, ban, ngành, đoàn thể huyện và UBND các xã, thị trấn cùng với sự tham gia của toàn thể cán bộ, công chức, viên chức, người lao động... do đó sự nghiệp thể dục thể thao của huyện đã có nhiều chuyển biến tích cực, phong trào thể dục thể thao quần chúng ngày càng phát triển rộng rãi trong mọi đối tượng trên địa bàn dân cư.

2.2.5. Kiểm tra, đánh giá và thi đua khen thưởng

2.2.5.1. Công tác kiểm tra, đánh giá

Trong thời gian gần đây, việc đảm bảo chất lượng và hiệu quả của công tác kiểm tra và đánh giá đã trở thành một phần quan trọng trong chính quyền huyện Lang Chánh. Điều này đã được xác định là một phần không thể thiếu để đảm bảo rằng mục tiêu của việc xây dựng Đời sống Văn hóa Cộng đồng (ĐSVHCS) đang được thực hiện theo đúng hướng mục tiêu đã đề ra.

Hàng năm, huyện Lang Chánh thiết lập các đoàn kiểm tra với đầy đủ các thành viên cần thiết để thực hiện công việc thanh tra và kiểm tra các hoạt động xây dựng đời sống văn hóa tại các xã và thị trấn. Sự quan tâm và tập trung vào việc kiểm tra và đánh giá này xuất phát từ ưu tiên hàng đầu của UBND huyện, đặc biệt là trong việc xây dựng các làng văn hóa, gia đình văn hóa, và thúc đẩy cuộc sống văn minh trong các hoạt động như cưới, tang, và lễ hội.

Các kết quả của việc xây dựng nhà văn hóa, thôn làng, và tổ dân phố văn hóa đều được đánh giá và theo dõi chặt chẽ. Nhiệm vụ của UBND huyện không chỉ là phát hiện ra bất kỳ sai lệch nào trong quá trình này, mà còn là đề xuất các giải pháp cụ thể để điều chỉnh và cải thiện mọi khía cạnh của các phong trào này, đảm bảo rằng chúng phù hợp với mục tiêu đã đề ra.

Từ đó nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước về văn hóa thông qua việc kiểm tra các dịch vụ văn hóa, thực hiện kỷ cương pháp luật, các phong trào thi đua văn hóa trên địa bàn huyện. Các công việc sơ kết và tổng kết, đánh giá kết quả thực hiện các hoạt động của phong trào được thực hiện theo từng giai đoạn cụ thể. Điều này bao gồm việc xem xét và đánh giá các kết quả trong các giai đoạn thời gian khác nhau, như 6 tháng đầu năm, 1 năm hoặc thậm chí cả các giai đoạn kéo dài 5 năm hoặc 10 năm.

Việc này dựa trên việc tổng hợp lại toàn bộ các hoạt động đã được triển khai và thực hiện. Đồng thời, UBND tiến hành tổng kết tình hình tổng thể, đánh giá ưu điểm và nhược điểm, rút ra bài học kinh nghiệm từ những kết quả thu được. Cuối cùng, UBND huyện xác định hướng đi và đề xuất các giải pháp cụ thể để hướng đến các giai đoạn tiếp theo của phong trào.

Về việc kiểm tra và đánh giá các hoạt động liên quan đến xây dựng làng văn hóa và gia đình văn hóa, UBND huyện Lang Chánh đã thực hiện chúng theo quy định và hướng dẫn một cách chặt chẽ. Cụ thể, việc đăng ký,

đánh giá, và công nhận danh hiệu làng văn hóa và gia đình văn hóa đã được thực hiện đúng quy trình. Ban chỉ đạo phong trào "Tổ dân khắp đất xây đời sống văn hóa" (TĐĐKXDĐSVH) của huyện đã hướng dẫn các xã và thị trấn thực hiện việc đăng ký danh hiệu gia đình văn hóa và thực hiện quy định mới tại Điều 6 của Nghị định số 122/NĐ-CP ngày 17/9/2018 của Chính phủ về xét tặng danh hiệu "Gia đình văn hóa", "Thôn văn hóa", "Làng văn hóa", "Áp văn hóa", "Bản văn hóa", và "Tổ dân phố văn hóa".

Hàng năm, Ban chỉ đạo phong trào của từng xã đã phát động cuộc thi đua đến từng thôn và từng gia đình để họ đăng ký và cam kết tuân thủ các quy định. Vào cuối năm, dựa trên các tiêu chuẩn đánh giá, từng thôn tự thực hiện việc bình xét gia đình văn hóa và tự xếp loại thôn. Kết quả của các thôn sau đó được tổng hợp và báo cáo lên xã. Tại đây, Ban chỉ đạo phong trào của xã tiến hành cuộc họp và bình xét để công nhận danh hiệu gia đình văn hóa.

Bên cạnh việc này, Ban chỉ đạo còn tiến hành kiểm tra và xem xét để xác định danh hiệu làng văn hóa và thôn. Các gia đình và đơn vị đạt danh hiệu và có thành tích đặc biệt sẽ nhận giấy chứng nhận, giấy khen và phần thưởng vào dịp cuối năm.

Ngoài ra, để tôn vinh và khen ngợi những thành tựu này, các thôn tổ chức hàng năm Ngày Hội "Đại đoàn kết toàn dân tộc" vào ngày 18/11. Tất cả các phong trào thi đua đã được thực hiện một cách xuất sắc và không có vi phạm đáng kể. Nhờ việc tạo động viên và khen thưởng một cách hiệu quả, UBND đã đẩy mạnh tinh thần thi đua trong các thôn và gia đình, giúp họ đạt được những điều kiện mà Ban chỉ đạo phong trào "TĐĐKXDĐSVH" đã đề ra.

Việc kiểm tra các hoạt động liên quan đến văn hóa và kinh doanh dịch vụ văn hóa trên lãnh thổ của huyện được thực hiện dưới sự chỉ đạo của các cơ quan cấp ủy Đảng và chính quyền địa phương. UBND đã áp dụng và thực thi Chỉ thị số 46-CT/TW về "Chống sự xâm nhập của các sản phẩm văn hóa độc

hại gây hủy hoại đạo đức xã hội" một cách toàn diện và đã đẩy mạnh công tác thông tin và tuyên truyền về nó đến tất cả các tầng lớp trong xã hội, bao gồm cán bộ, đảng viên, và nhân dân. Hàng năm, phòng VH&TT huyện Lang Chánh đã tham mưu UBND huyện kiện toàn đội kiểm tra liên ngành trong lĩnh vực văn hóa, thông tin, Internet, phòng chống tệ nạn xã hội huyện Lang Chánh. UBND huyện Lang Chánh đã đưa ra chỉ đạo để thành lập một Đội kiểm tra đa ngành về Văn hóa thông tin và phòng chống tệ nạn xã hội. Quyết định số 1382/QĐ-UBND ngày 15/9/2014 đã được ban hành để đề ra Quy chế hoạt động của Đội kiểm tra đa ngành này. Các cơ quan có thẩm quyền, như Phòng, chống tệ nạn xã hội của huyện Lang Chánh, đã tiến hành kiểm tra và đánh giá một cách kỹ lưỡng các hoạt động liên quan đến dịch vụ văn hóa và chương trình biểu diễn nghệ thuật.

Đoàn kiểm tra đa ngành về Văn hóa - Thông tin của huyện tổ chức kiểm tra hàng năm, tập trung vào việc kiểm tra và sửa chữa các cơ sở kinh doanh dịch vụ văn hóa - thông tin trên toàn lãnh thổ huyện. Đặc biệt, tập trung vào việc kiểm tra các cơ sở karaoke, nơi có nguy cơ sử dụng kinh doanh mại dâm hoặc các hoạt động liên quan đến việc sử dụng các chất kích thích. Các cửa hàng karaoke cũng đã bị nghiêm cấm kinh doanh sau 00h đêm.

Các cửa hàng kinh doanh trên địa bàn huyện đều có giấy buôn bán, chưa xảy ra tình trạng buôn bán trái phép trên địa bàn. Hơn nữa, đội kiểm tra đã thực hiện việc truyền đạt thông tin từ các văn bản hướng dẫn liên quan đến tuân thủ quy định của pháp luật trong lĩnh vực kinh doanh dịch vụ văn hóa và thông tin đến các hộ kinh doanh trên lãnh thổ của huyện. Các văn bản chỉ thị và nội quy về việc tham gia các lễ hội cũng đã được truyền đạt và giới thiệu. Trong 05 năm qua, đoàn kiểm tra liên ngành VH&TT huyện phối hợp với các cơ quan chuyên môn của huyện như Đội quản lý Quản lý hành chính trật tự xã hội, Đội An ninh văn hóa Công an huyện Lang Chánh tiến hành thanh tra,

kiểm tra trên 25 đợt các cơ sở kinh doanh văn hóa phẩm, hoạt động karaoke, quảng cáo trên địa bàn. Qua đó, đã xử phạt đối với 04 trường hợp vi phạm với số tiền 2.500.000 triệu đồng; tạm giữ 550 đĩa CD, DVD không tem mác, không rõ nguồn gốc; Phối hợp với thanh tra sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch, thanh tra sở Thông tin và Truyền thông kiểm tra các cửa hàng kinh doanh dịch vụ công cộng, Internet, điện thoại trên địa bàn huyện, kết quả: thu giữ 158 sim điện thoại trái với quy định về quản lý thuê bao di động trả trước, tạm giữ 18 máy điện thoại không có dấu hợp quy, không rõ nguồn gốc; xử lý 05 trường hợp phát tán thông tin, tài liệu trên mạng. Tất cả các hộ kinh doanh đều đã được UBND huyện hướng dẫn về việc thực hiện các thủ tục cần thiết và quy trình đăng ký gia hạn giấy phép kinh doanh theo các quy định hiện hành. Các hoạt động thanh tra và kiểm tra cũng nhận được sự quan tâm đặc biệt để động viên và hỗ trợ, nhằm đảm bảo rằng các phong trào này sẽ tiếp tục được triển khai một cách liên tục và đạt được chất lượng tốt.

Công tác kiểm tra và đánh giá không chỉ tập trung vào việc phát hiện các vi phạm, mà còn đặc biệt chú trọng vào việc hiểu rõ tâm tư, nguyện vọng và nhu cầu của từng xã và thị trấn. Điều này giúp chúng ta có thể thực hiện các điều chỉnh phù hợp và thích ứng với môi trường cụ thể của từng địa phương.

2.2.5.2. Công tác thi đua, khen thưởng

Thực hiện các quy định của cấp trên về công tác thi đua khen thưởng, các phong trào thi đua tại huyện trong những năm qua đã có nhiều chuyển biến tích cực, công tác khen thưởng đã dần đi vào nề nếp, việc bình xét khen thưởng ngày càng chặt chẽ, đảm bảo chất lượng tạo động lực thúc đẩy các phong trào thi đua, khích lệ các tập thể, cá nhân tích cực, phấn đấu thực hiện hoàn thành các nhiệm vụ, chỉ tiêu kế hoạch đề ra; việc khen thưởng các cá nhân, tập thể nhỏ, người trực tiếp lao động, sản xuất, tập thể, cá nhân ở cơ sở, vùng sâu, vùng xa, vùng biên giới, vùng đặc biệt khó khăn ngày càng được

quan tâm, trú trọng. Hằng năm, UBND huyện Lang Chánh đã thực hiện việc thành lập một hội đồng thi đua khen thưởng huyện và thiết lập một quỹ thi đua khen thưởng. Điều này nhằm mục đích đề tôn vinh và đánh giá những thành tích xuất sắc của các tập thể và cá nhân đã đóng góp tích cực vào phong trào phát triển. Tuy nhiên, chúng ta nhận thấy rằng tỷ lệ khen thưởng hiện tại vẫn còn khá thấp và chủ yếu diễn ra vào dịp cuối năm.

Trong khuôn khổ phong trào xây dựng làng văn hóa và gia đình văn hóa, các thành tựu xuất sắc của tập thể và gia đình cũng nhận được sự biểu dương và khen thưởng. UBND tại các xã và thị trấn đã tổ chức lễ trao giấy chứng nhận cho những gia đình đạt danh hiệu gia đình văn hóa trong suốt 03 năm liên tục.

Từ năm 2018 - 6/2022, Ủy ban nhân dân huyện đã kịp thời động viên, khen thưởng 44 hộ gia đình nhân ngày gia đình Việt Nam (28/6), quyết định công nhận 27.965 danh hiệu gia đình văn hóa... Đây là hình thức thi đua rất đáng khích lệ, tạo điều kiện để phong trào nhân rộng. Tuy nhiên hình thức khen thưởng hiện nay mới chỉ dừng ở động viên tập thể, gia đình thực hiện tốt phong trào, biểu dương và tặng giấy khen.

Phong trào thi đua "Nông dân sản xuất kinh doanh giỏi" tại huyện Lang Chánh đã đạt được những kết quả đáng ghi nhận. Hội nông dân huyện đã thực hiện thành công các chương trình hợp tác để tạo điều kiện thuận lợi cho các hộ nông dân tham gia tích cực vào cuộc thi đua lao động sản xuất kinh doanh trên nhiều lĩnh vực. Người nông dân đã áp dụng kiến thức khoa học và kỹ thuật tiên bộ vào quy trình sản xuất, từ đó thu được hiệu suất thực tế cao, đánh dấu thành tựu ấn tượng trong phong trào thi đua này. Phong trào thi đua đã đạt được nhiều kết quả đáng khích lệ như: Tổ chức hội thi nhà nông đua tài cấp huyện đã thu hút được đông đảo bà con tham gia, Ủy ban nhân dân huyện kịp thời khuyến khích, động viên, khen thưởng cho 19 cá nhân hộ gia đình

sản xuất kinh doanh giỏi; Phong trào thi đua “Phụ nữ tích cực học tập, lao động sáng tạo, xây dựng gia đình hạnh phúc” gắn với các điển hình trong học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trong thực hành tiết kiệm, phụ nữ làm kinh tế giỏi, thực hiện tốt công tác xã hội từ thiện, phụ nữ xuất sắc, cán bộ Hội cơ sở giỏi... Phong trào thi đua “Cựu chiến binh gương mẫu”: Thu hút nhiều hội viên tham gia có hiệu quả vào các nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Đảng, tích cực phát huy bản chất “Bộ đội cụ Hồ” và truyền thống trung thành, đoàn kết, giữ vững bản lĩnh chính trị, nhằm khơi dậy ý chí, tự lực, tự cường tình đồng chí, đồng đội, đoàn kết giúp đỡ nhau vươn lên thoát nghèo, làm giàu chính đáng.

Các phong trào thường thể hiện sự biểu dương và đánh giá thành tích thông qua việc tặng giấy khen cùng phần thưởng tiền mặt. Nguồn kinh phí để thực hiện việc này được lấy từ quỹ thi đua khen thưởng của UBND huyện, với mức thưởng cho tập thể là 200.000đ cho mỗi tập thể và 100.000đ cho mỗi cá nhân.

Trong 05 năm (từ năm 2015 - 2020), Ủy ban nhân dân huyện trình Chủ tịch nước tặng Cờ thi đua hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ cho 02 tập thể Nhân dân và cán bộ huyện Lang Chánh, Nhân dân và cán bộ xã Đồng Lương; trình Ủy ban nhân dân tỉnh tặng Cờ thi đua dẫn đầu phong trào thi đua cho 04 tập thể, cụ thể: Nhân dân và cán bộ huyện Lang Chánh, Nhân dân và cán bộ xã Đồng Lương; xã Yên Thắng; trường THPT Lang Chánh và 16 tập thể, 30 cá nhân.

2.3. Đánh giá chung

Qua việc tìm hiểu thực tế của công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở tại huyện Lang Chánh, có thể thấy rằng Phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa" đã trải qua một quá trình phát triển mạnh mẽ và trở thành một phong trào quần chúng có sự tham gia và đồng tình hưởng ứng mạnh mẽ từ cộng đồng. Đây đã từng bước góp phần thay đổi cơ cấu của nông

thôn, cải thiện cả về mặt vật chất lẫn tinh thần cho người dân. Cụ thể, tỷ lệ hộ nghèo giảm mỗi năm, hệ thống giao thông nông thôn đã được nâng cao, và cơ sở hạ tầng như đường nhựa và bê tông đã được xây dựng liền kề, tạo điều kiện thuận lợi cho việc đi lại của người dân.

Văn hóa nông thôn cũng đã trải qua nhiều tiến bộ, với mối quan hệ trong cộng đồng được thắt chặt hơn qua tình cảm "Tình làng nghĩa xóm." Ý thức tuân thủ pháp luật của cư dân đã được nâng lên, hệ thống chính trị ở nông thôn đã được củng cố và tăng cường, và nguyên tắc dân chủ cơ sở đã được thúc đẩy. An ninh chính trị và trật tự an toàn xã hội được bảo đảm, và tệ nạn xã hội đã từng bước giảm bớt.

Các phong trào thi đua như xóa đói giảm nghèo, các hoạt động nhân đạo từ thiện, xây dựng nhà tình nghĩa và nhà tình thương, xây dựng nông thôn mới đều đã phát triển mạnh mẽ. Việc đầu tư vào cơ sở vật chất cho văn hóa đã được đặc biệt quan tâm, và các hoạt động văn hóa, nghệ thuật, thể dục và thể thao được duy trì đều đặn, đáp ứng tốt nhu cầu vui chơi, giải trí, và sáng tạo của mọi tầng lớp nhân dân trong huyện. Tất cả những điều này đã góp phần tích cực vào nhiều khía cạnh của đời sống xã hội, làm thay đổi cuộc sống dân sinh, nâng cao dân trí, mở rộng dân chủ, tạo sự đoàn kết và gắn bó trong cộng đồng.

Nhìn chung, việc xây dựng đời sống văn hóa cơ sở đã ảnh hưởng tích cực đến nhiều khía cạnh của cuộc sống xã hội, đóng góp vào việc cải thiện đời sống dân sinh, nâng cao dân trí, mở rộng dân chủ, tạo nên sự đoàn kết, gắn bó và sự phát triển bền vững.

Những ưu điểm và hạn chế cơ bản trong việc xây dựng đời sống văn hóa cơ sở tại huyện Lang Chánh như sau:

2.3.1. Ưu điểm

Công tác xây dựng ĐSVHCS luôn nhận được sự quan tâm của các cấp uỷ, chính quyền và sự hưởng ứng tích cực của mọi tầng lớp nhân dân tạo nên

sức mạnh tổng hợp, góp phần hoàn thành các mục tiêu đề ra, nâng cao chất lượng đời sống văn hoá, góp phần quan trọng vào sự phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội, giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội trên địa bàn huyện.

Công tác tuyên truyền trên lãnh thổ của huyện Lang Chánh đã được thực hiện một cách khá ổn. Nhìn vào thực tế của việc xây dựng Đời sống Văn hóa Cộng đồng và Gia đình trên lãnh thổ huyện trong những năm vừa qua, ta có thể nhận thấy rằng việc thực hiện công tác tuyên truyền và vận động đã đạt được sự thành công đáng kể. Đa phần người dân trên toàn huyện đã tự nguyện và nhiệt tình tham gia và ủng hộ các chương trình và hướng dẫn đã được đề ra, chẳng hạn như việc nâng cao nền văn minh trong các nghi lễ cưới hỏi và tang lễ.

Các phong trào về văn nghệ và thể thao cộng đồng cũng đã nhận được sự âm áp và tích cực tham gia từ cộng đồng dân cư. Trên khắp các xã và thị trấn trên địa bàn huyện, nhiều Câu lạc bộ về văn nghệ và thể thao đã được thành lập. Nhìn chung, công tác tuyên truyền đã đóng góp một phần quan trọng trong việc nâng cao chất lượng xây dựng Đời sống Văn hóa Cộng đồng và Gia đình trên lãnh thổ huyện, đồng thời giúp đạt được các chỉ tiêu và nhiệm vụ phát triển kinh tế và xã hội được đề ra trong Nghị quyết của Đảng bộ huyện.

Công tác lập kế hoạch xây dựng đời sống văn hóa được tiến hành một cách chủ động trên cơ sở chức năng nhiệm vụ của phòng VH&TT và đơn vị chức năng. Việc lập kế hoạch là một khâu hết sức quan trọng, nhờ có kế hoạch phân công nhiệm vụ rõ ràng, cụ thể mà các thành viên phối hợp nhịp nhàng trong từng khâu, từng công đoạn, thuận lợi trong quá trình thực hiện các mục tiêu, nhiệm vụ, tiến hành kiểm tra và có biện pháp giải quyết những vướng mắc, hạn chế trong quá trình triển khai thực hiện, góp phần cụ thể hóa các chỉ thị, nghị quyết của cấp ủy, chính quyền địa phương. Các chương trình

và kế hoạch đã được triển khai một cách cụ thể, và điều này đã thật sự tạo ra một môi trường đời sống văn hóa lành mạnh cho cư dân trên lãnh thổ huyện. An ninh và trật tự cũng được bảo vệ, và công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở tại huyện Lang Chánh đã nhận được một động lực mạnh mẽ.

Việc đầu tư các nguồn lực để tổ chức và thực hiện xây dựng đời sống văn hóa cơ sở đã trở thành một mối quan tâm quan trọng. Đội ngũ cán bộ chịu trách nhiệm trong công tác văn hóa cấp cơ sở đã được đào tạo chuyên môn đúng đắn và thường xuyên được bồi dưỡng về nghiệp vụ, nhằm đảm bảo rằng CBCNV có khả năng đáp ứng đầy đủ các nhiệm vụ của công việc. Ngoài nguồn tài chính được Nhà nước cấp hàng năm, nguồn xã hội hóa cũng được huyện huy động vào việc xây dựng các thiết chế văn hóa, phát triển thể dục thể thao quần chúng, tổ chức các lễ hội, phục vụ công tác thông tin - tuyên truyền,...

Việc triển khai các phong trào văn hóa được quan tâm và đầu tư làm cho đời sống văn hoá được thấm sâu vào các lĩnh vực của đời sống xã hội. Hàng năm, UBND huyện thường xuyên tổ chức các hoạt động văn hóa văn nghệ, TDTT phục vụ nhu cầu sinh hoạt văn hóa tinh thần cho nhân dân các xã, thị trấn vào các dịp lễ tết và các ngày lễ lớn của đất nước. Quần chúng nhân dân tích cực trong việc tham gia phong trào xây dựng gia đình văn hóa, xây dựng nếp sống văn hóa... Thông qua các phong trào xây dựng đơn vị văn hoá, khu phố văn hoá đã góp phần giữ gìn trật tự kỷ cương của các khu phố, cơ quan, trường học, an ninh trật tự đảm bảo, các loại tệ nạn xã hội từng bước được đẩy lùi, đạo đức truyền thống được khơi dậy, giữ gìn, tình làng nghĩa xóm ngày càng thắt chặt hơn. Hầu hết nhân dân đều chấp hành tốt các chủ trương, chính sách của Đảng và pháp luật của Nhà nước, công tác dân số kế hoạch hoá gia đình từng bước được chấn chỉnh và đạt hiệu quả, hoàn thành công tác phổ cập Tiểu học và Trung học cơ sở. Chất lượng của cuộc sống về mặt vật chất và tinh thần của cư dân trên lãnh thổ đã được cải thiện và nâng

cao. Tinh thần đoàn kết, lòng tương thân tương ái và sự đồng lòng đã hình thành một khối thống nhất, giúp thực hiện các chủ trương và đường lối của Đảng cũng như thực hiện chính sách và luật pháp của Nhà nước một cách đồng thuận.

Công tác kiểm tra, đánh giá đã được chú trọng quan tâm, có sự phối hợp giữa các cơ quan chức năng trên địa bàn trong quá trình kiểm tra các hoạt động xây dựng đời sống văn hóa tại huyện Lang Chánh. Nhờ sự hiệu quả của công tác thanh tra và kiểm tra, nhiều vi phạm liên quan đến lĩnh vực văn hóa trên địa bàn thành phố đã được phát hiện và sửa chữa kịp thời. Công tác thi đua và khen thưởng đã chơi một vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy sự phát triển của công tác xây dựng Đời sống Văn hóa Cộng đồng và Gia đình. Các phần thưởng và sự khen ngợi đã được trao cho nhiều tập thể và cá nhân tiên tiến trong các phong trào liên quan đến việc xây dựng đời sống văn hóa của huyện trong suốt những năm qua. Điều này đã tạo ra sự lan tỏa và tạo dấu ấn tích cực trong cộng đồng dân cư.

2.3.2. Hạn chế và nguyên nhân

2.3.2.1. Hạn chế

Công tác xây dựng ĐSVHCS trên địa bàn huyện mặc dù đạt được nhiều thành tựu đáng kể, bên cạnh đó vẫn còn bộc lộ một số hạn chế, yếu kém nhất định. Trong đó, có thể nhận thấy một số điểm sau:

Công tác thông tin - tuyên truyền gặp một số khó khăn do đặc thù của từng địa bàn nên khả năng tiếp nhận các hình thức và nội dung tuyên truyền của người dân còn chưa đồng bộ, đặc biệt là vùng sâu, vùng xa, biên giới, vùng đồng bào dân tộc thiểu số ít người. Nội dung, hình thức tuyên truyền còn hạn chế, chưa mang tính sáng tạo, đổi mới.

Công tác lập kế hoạch thiếu tính đổi mới, sáng tạo, chủ yếu được thực hiện dựa trên những cách thức, định hướng có sẵn, chưa thực sự phù hợp và gắn với từng địa bàn cụ thể.

Công tác huy động các nguồn lực còn còn nhiều hạn chế. Đặc biệt, nguồn xã hội hóa đầu tư cho văn hóa đã được quan tâm, song chưa đáp ứng được yêu cầu nhiệm vụ đặt ra, nhất là kinh phí cho các hoạt động, phong trào văn hóa văn nghệ, thể dục thể thao còn hạn hẹp. Cơ sở vật chất, hệ thống thiết chế phục vụ và đáp ứng cho hoạt động văn hóa, thể thao và du lịch từ huyện đến cơ sở còn nhiều bất cập; Nguồn lực cơ sở vật chất đã được quan tâm đầu tư nhưng chỉ tập trung ở một số thiết chế trọng tâm (NVH). Một số thiết chế văn hóa đã có sự xuống cấp, hỏng hóc, cơ sở vật chất trên một số địa bàn còn thiếu. Diện tích các nhà văn hóa còn khá nhỏ so với nhu cầu thực tế của người dân, việc xây dựng, tu sửa nhà văn hoá thôn bản tuy có cố gắng nhưng chậm. Nguồn nhân lực để tổ chức thực hiện phong trào còn thiếu, tại phòng VH&TT và một số xã vẫn còn tình trạng cán bộ văn hoá phải kiêm nhiệm nên việc triển khai không kịp thời, đúng tiến độ, công tác đào tạo đã được quan tâm song chưa đáp ứng đầy đủ so với nhu cầu thực tế.

Về việc tổ chức các phong trào xây dựng đời sống văn hoá: Một số nội dung chưa được triển khai thực hiện đầy đủ, phong trào chưa phát huy hết vai trò, tác dụng trong đời sống xã hội như nhiều làng, khu phố không duy trì được danh hiệu làng văn hóa. BCĐ phong trào một số xã thực hiện chế độ thông tin báo cáo, thống kê chưa nghiêm túc, nhiều khó khăn vướng mắc xảy ra trong quá trình triển khai thực hiện phong trào chưa được giải quyết chưa kịp thời; Việc thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang, lễ hội còn một số bất cập; Sự phối kết hợp giữa các ban ngành, đoàn thể ở một số nơi chưa chặt chẽ, nên chưa phát huy được sức mạnh tổng hợp của các lực lượng xã hội. Sự phối hợp về lĩnh vực văn hóa giữa các cấp, ngành trong việc hướng dẫn, kiểm tra, đôn đốc thực hiện, báo cáo tình hình còn thiếu đồng bộ. Một số ít cán bộ lãnh đạo của các cơ quan, đơn vị, trường học chưa nhận thức đúng về ý nghĩa, vai trò của phong trào. Đời sống văn hóa, tinh thần ở một số vùng khó khăn còn nghèo nàn, lạc hậu.

2.3.2.2. Nguyên nhân

Nguyên nhân khách quan: Huyện Lang Chánh là huyện vùng cao biên giới, địa bàn rộng, chia cắt phức tạp; là huyện có tỷ lệ hộ nghèo cao, có đông đồng bào các dân tộc cùng sinh sống, là nơi tụ hội của nhiều dân tộc, mỗi dân tộc có bản sắc văn hoá và phong tục tập quán riêng biệt, trình độ dân trí, nhận thức của nhân dân không đồng đều... các tác động của mặt trái nền kinh tế thị trường và hội nhập quốc tế cũng làm nảy sinh các vấn đề tiêu cực mới trong cộng đồng dân cư. Cơ chế, chính sách của Đảng, Nhà nước cho văn hóa chưa tương xứng với nhu cầu phát triển kinh tế, việc đầu tư cho văn hóa hàng năm chưa đáp ứng được yêu cầu nhiệm vụ đề ra.

Nguyên nhân chủ quan:

Công tác tuyên truyền vận động có nơi, có lúc còn hạn chế; hoạt động đưa thông tin về cơ sở có lúc chưa được thực hiện kịp thời. Nhận thức về ý nghĩa và hiệu quả của công tác xây dựng ĐSVHCS ở một vài địa phương chưa đầy đủ. Nhận thức về vai trò và vị thế của văn hóa ở một số cấp ủy Đảng vẫn chưa thực sự toàn diện, và công tác quán triệt và thực hiện vẫn còn chưa đạt sự nghiêm túc cần thiết. Tổ chức và đồng bộ hóa trong việc thực hiện công tác văn hóa cũng còn đang đặt ra nhiều thách thức do thiếu sự tập trung.

Công tác xã hội hóa tại một số nơi vẫn còn đang gặp khó khăn, và điều này đã tạo ra khó khăn trong việc xây dựng cơ sở vật chất để hỗ trợ các hoạt động liên quan đến việc xây dựng Đời sống Văn hóa Cộng đồng và Gia đình.

Một số cán bộ chịu trách nhiệm trong lĩnh vực văn hóa tại cơ sở vẫn đang kiêm nhiệm và chưa thể hiện đầy đủ sự nhiệt tình và trách nhiệm cần thiết. Trình độ của cán bộ cũng chưa đáp ứng được yêu cầu và nhiệm vụ được giao. Bản chất chỉ đạo và quản lý tại cơ sở còn tồn tại nhiều hạn chế, và công tác kiểm tra và giám sát các phong trào vẫn chưa được thực hiện thường xuyên và đồng bộ.

Ngoài ra, chúng ta chưa thể hiện đủ tối đa ý thức tự nguyện và tự giác của các tầng lớp nhân dân. Sự nhận thức về mục tiêu và tác dụng của công tác xây dựng Đời sống Văn hóa Cộng đồng và Gia đình vẫn chưa được thống nhất. Hơn nữa, tinh thần chủ động, tích cực, sáng tạo và khả năng quản lý nguồn lực cộng đồng vẫn chưa được phát huy đầy đủ để đảm bảo sự phát triển bền vững của các phong trào.

Tiểu kết chương 2

Chương 2 của luận văn đã dành thời gian tiến hành một cuộc khảo sát toàn diện về tình hình xây dựng đời sống văn hóa cơ sở tại huyện Lang Chánh. Ngoài việc xác định các bên liên quan đến việc xây dựng đời sống văn hóa tại huyện, chương này đã tập trung vào việc nghiên cứu, phân tích và đánh giá chi tiết tình hình thực hiện công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở tại huyện Lang Chánh dựa trên các khía cạnh đã được bàn luận trong phần lý thuyết của chương 1.

Thông qua công tác xây dựng đời sống văn hóa, đời sống tinh thần và vật chất của người dân ở huyện Lang Chánh đã có nhiều thay đổi, nhận thức và hành động của các tầng lớp nhân dân trong việc chấp hành các chủ trương, đường lối của Đảng và Nhà nước, ý thức thực hiện nếp sống văn minh đô thị được nâng cao. Các phong trào do huyện tổ chức đều được hưởng ứng rộng rãi. Các thiết chế văn hóa, cơ sở hạ tầng dần được nâng cấp, từng bước đáp ứng nhu cầu phát triển của huyện.

Tuy nhiên, quá trình triển khai công tác xây dựng đời sống văn hóa tại huyện vẫn còn tồn tại một số hạn chế. Đây chính là khó khăn đặt ra cho Huyện ủy, HĐND, UBND huyện nói chung và ngành văn hóa thông tin huyện nói riêng. Cần phải tiếp tục triển khai nhiều giải pháp, nhiệm vụ để thực hiện phong trào hiệu quả trong thời gian tiếp theo. Dựa trên việc phân tích ở trên, trong Chương 3 của tài liệu này, tác giả sẽ trình bày và thảo luận về một loạt các biện pháp cụ thể nhằm tăng cường hiệu suất của công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở tại huyện Lang Chánh trong giai đoạn mới.

Chương 3

GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA CƠ SỞ Ở HUYỆN LANG CHÁNH, TỈNH THANH HÓA

3.1. Định hướng xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở huyện Lang Chánh

** Phương hướng và mục tiêu của địa phương*

Phương hướng, nhiệm vụ xây dựng đời sống văn hóa ở huyện Lang Chánh được xác định căn cứ theo đường lối, chủ trương chính sách của Đảng, Nhà nước. Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ huyện Lang Chánh lần thứ XX, nhiệm kỳ 2020 - 2025 đưa ra một số phương hướng và nhiệm vụ về phát triển văn hóa, xây dựng ĐSVH ở huyện Lang Chánh trong thời gian tới như sau:

UBND huyện cần đầu tư mạnh mẽ vào hệ thống giáo dục để đảm bảo rằng nguồn nhân lực địa phương có đủ trình độ và kỹ năng để đáp ứng nhu cầu phát triển kinh tế - xã hội. Giáo dục là nền tảng quan trọng để xây dựng tương lai thịnh vượng.

Đảm bảo rằng mọi người trên địa bàn huyện có truy cập dễ dàng và đầy đủ đến các dịch vụ y tế. Sức khỏe của cộng đồng là yếu tố quan trọng để phát triển đời sống văn hóa cơ sở.

Các giá trị văn hóa đặc sắc của các dân tộc cần được bảo tồn và phát huy. Điều này có thể thể hiện qua việc duy trì các lễ hội truyền thống, bảo vệ di sản văn hóa, và khuyến khích sáng tạo nghệ thuật văn hóa.

Công tác xóa đói giảm nghèo cần được thúc đẩy mạnh mẽ để đảm bảo rằng mọi người trong cộng đồng có cuộc sống tốt đẹp hơn. An sinh xã hội cũng cần được đảm bảo để bảo vệ các gia đình khỏi cảnh khó khăn.

Việc cải cách hành chính, tăng cường sự tham gia của người dân trong quản lý địa phương, và thực hiện tốt các quy định về phòng chống tham nhũng và lãng phí là cách để đảm bảo sự minh bạch và hiệu quả trong quản lý.

Để đảm bảo ổn định chính trị và xã hội, chúng ta cần liên tục củng cố quốc phòng - an ninh và tạo môi trường thuận lợi cho phát triển kinh tế - xã hội.

Tiếp tục chỉ đạo, triển khai đồng bộ, hiệu quả các mục tiêu, nhiệm vụ phát triển văn hóa, thể thao, du lịch, thông tin truyền thông tại các Nghị quyết của Đảng, chính phủ, chương trình công tác của tỉnh ủy, UBND tỉnh và của Huyện ủy, UBND huyện. Tăng cường đẩy mạnh các hoạt động văn hóa, thể thao, quảng bá du lịch trên địa bàn huyện. Tổ chức tốt các hoạt động phục vụ nhiệm vụ chính trị của địa phương.

* Mục tiêu chung

Mục tiêu đầu tiên của UBND Huyện Lang Chánh là thúc đẩy việc xây dựng gia đình văn hóa, thôn, tổ dân phố văn hóa, cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp để đạt chuẩn văn hóa. UBND Huyện Lang Chánh đặt ra khả năng tạo ra sự thay đổi tích cực trong việc xây dựng con người với tư tưởng, đạo đức, lối sống và nếp sống văn hóa tốt. UBND Huyện Lang Chánh cũng cam kết thực hiện nếp sống văn minh trong các sự kiện như cưới, tang, mừng thọ và lễ hội.

UBND Huyện Lang Chánh tôn trọng và tự hào về sự đa dạng văn hóa của cộng đồng và cam kết bảo tồn và phát triển các giá trị văn hóa đặc sắc của các dân tộc tại địa phương. UBND Huyện Lang Chánh cũng xem việc này như cách góp phần đẩy lùi các tệ nạn xã hội.

UBND Huyện Lang Chánh hướng đến việc tích cực tham gia vào các phong trào văn hóa và xã hội, đặc biệt là phong trào "TĐĐKXDĐSVH". UBND Huyện Lang Chánh nhận thức rằng việc gắn kết nhiệm vụ chính trị của địa phương, cơ quan và đơn vị với việc xây dựng nông thôn mới, xây dựng nếp sống văn minh, sửa chữa các thiết chế văn hóa và triển khai hoạt động văn hóa và thể thao từ cơ sở sẽ đóng góp vào mục tiêu chung của UBND Huyện Lang Chánh.

* Mục tiêu cụ thể

Tăng thu nhập bình quân đầu người: UBND Huyện Lang Chánh cam kết đạt mức thu nhập bình quân đầu người là 45 triệu đồng/người/năm vào năm 2025.

Đầu tư vào hạ tầng đường xá: UBND Huyện Lang Chánh đặt ra mục tiêu bê tông hóa 75% tuyến đường đến trung tâm thôn để tạo điều kiện thuận lợi cho giao thông và phát triển kinh tế xã hội.

Nâng cao chất lượng giáo dục: UBND Huyện Lang Chánh hướng đến việc duy trì và nâng cao chất lượng các bậc học và trường học, bằng cách thực hiện mỗi năm ít nhất 01 trường học đạt chuẩn quốc gia.

Cải thiện dịch vụ y tế: UBND Huyện Lang Chánh cam kết đảm bảo rằng ít nhất 01 xã đạt tiêu chí quốc gia về y tế mỗi năm, và duy trì các xã đạt tiêu chí này. UBND Huyện Lang Chánh cũng đặt ra mục tiêu đạt tỷ lệ 99% dân số tham gia BHYT.

An toàn thực phẩm: Hộ gia đình và cơ sở sản xuất, kinh doanh thực phẩm cần tuân thủ các quy định về đảm bảo an toàn thực phẩm, và UBND Huyện Lang Chánh đặt ra mục tiêu đạt tỷ lệ 100%.

Nâng cao chuẩn văn hóa cơ sở: UBND Huyện Lang Chánh hướng đến mục tiêu tỷ lệ gia đình, làng, xóm, tổ dân phố, cơ quan, đơn vị đạt tiêu chuẩn văn hóa là 79%, 75%, 90%, 95%, và tỷ lệ xã có nhà văn hóa đạt 100%.

Giảm tỷ lệ hộ nghèo: UBND Huyện Lang Chánh đặt ra mục tiêu giảm tỷ lệ hộ nghèo bình quân 5%/năm.

Tạo việc làm: Tỷ lệ người có việc làm trong độ tuổi lao động có khả năng tham gia lao động cần đạt từ 80% trở lên.

Xây dựng nông thôn mới: Đạt chuẩn nông thôn mới cho ít nhất 03 xã đến năm 2025.

Dịch vụ cơ bản: Đảm bảo rằng ít nhất 95% số hộ dân được sử dụng điện lưới quốc gia và nước hợp vệ sinh.

Quản lý môi trường: Đạt tỷ lệ xử lý rác thải rắn đạt 90% trở lên, và xử lý rác thải tại khu vực thôn xóm để đảm bảo vệ sinh môi trường.

Nếp sống văn minh trong cuộc sống hàng ngày: Số hộ gia đình thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang, lễ hội và nếp sống văn minh đô thị cần đạt ít nhất 90%.

3.2. Giải pháp nâng cao hiệu quả xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở huyện Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa

3.2.1. Tăng cường sự lãnh đạo của cấp ủy Đảng, chính quyền về quản lý và tổ chức xây dựng đời sống văn hoá cơ sở

Thứ nhất: Nâng cao nhận thức và tri thức: Để đảm bảo lãnh đạo cấp ủy Đảng và chính quyền hiểu rõ các quan điểm của Đảng, chính sách của Nhà nước, và định hướng của ngành cấp trên về xây dựng đời sống văn hóa, cần tiến hành tăng cường đào tạo và tuyên truyền. Điều này giúp cán bộ vận dụng sáng tạo các giải pháp phù hợp với tình hình cụ thể tại địa phương.

Thứ hai: Nâng cao trình độ lãnh đạo: Đào tạo và học tập là yếu tố quan trọng để nâng cao trình độ lãnh đạo trong công tác văn hóa. Lãnh đạo các cấp cần cải thiện trình độ nhận thức về khoa học văn hoá, quan điểm, nguyên tắc, chính sách văn hoá của Đảng và Nhà nước, cũng như phương pháp lãnh đạo, quản lý, và chỉ đạo các hoạt động văn hoá.

Thứ ba: Tuyên truyền và quán triệt Nghị quyết số 33-NQ/TW: Việc thường xuyên tuyên truyền và triển khai Nghị quyết này là cách quan trọng để tạo phong trào mạnh mẽ và thúc đẩy các hoạt động văn hóa. Cần thực hiện Nghị quyết một cách sâu rộng, không chỉ vì thành tích mà còn để thúc đẩy hoàn thiện và thực sự phát triển đời sống văn hóa cơ sở.

Thứ tư: Tăng cường công tác kiểm tra và hướng dẫn: Việc kiểm tra, đôn đốc, và hướng dẫn các hoạt động xây dựng đời sống văn hóa cơ sở là yếu tố quan trọng để đảm bảo hiệu quả. Cấp ủy Đảng và chính quyền cần tập

trung vào việc giúp đỡ và đào tạo cán bộ để cán bộ có trình độ, năng lực để thực hiện nhiệm vụ này.

3.2.2. Tăng cường, đẩy mạnh công tác thông tin, tuyên truyền và phát huy vai trò của cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân về xây dựng đời sống văn hóa

Việc đẩy mạnh công tác thông tin và tuyên truyền là cần thiết để đảm bảo mọi người đều hiểu rõ về quan điểm của Đảng, chính sách của Nhà nước, và định hướng của ngành cấp trên về xây dựng đời sống văn hóa. Điều này bao gồm việc sử dụng các phương tiện truyền thông đại chúng, tổ chức hội thảo, buổi tập huấn, và tạo ra các sản phẩm truyền thông phù hợp để truyền đạt thông điệp..

**** Tuyên truyền vận động:***

Tăng cường tuyên truyền giáo dục trong nhân dân, vận động toàn xã hội quan tâm xây dựng đời sống văn hóa, xây dựng gia đình, làng, tổ dân phố, cơ quan, đơn vị lực lượng vũ trang, trường học văn hóa, xây dựng các thiết chế văn hóa, nhà văn hóa thôn, tổ dân phố theo chỉ tiêu kế hoạch đề ra. Thực hiện nghiêm túc, đồng bộ các nội dung của phong trào “TĐĐKXDĐSVH” trên phạm vi toàn huyện. Làm tốt công tác tuyên truyền để giúp cán bộ nhân dân trong huyện Lang Chánh, đặc biệt là cán bộ và nhân dân các xã vùng sâu, vùng xa, vùng biên giới, vùng đặc biệt khó khăn nhận thức, mục đích, ý nghĩa, vai trò của việc xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở, để mọi người dân thấy được vai trò của văn hóa đối với đời sống xã hội nói chung với người dân nói riêng, khẳng định văn hóa là nền tảng tinh thần - là mục tiêu động lực thúc đẩy kinh tế xã hội phát triển.

Huyện Lang Chánh cần tăng cường tuyên truyền xây dựng nếp sống văn minh bằng các chương trình truyền thanh, truyền hình để tuyên truyền nét đẹp của văn hóa, truyền thống gia đình, các di sản văn hóa của địa phương;

văn hóa vui chơi giải trí; văn hóa trong trường học; văn hóa trong cơ quan công sở; văn hóa ứng xử nơi công cộng... nhằm giúp cho người dân tại huyện Lang Chánh có nhận thức tốt hơn. Đẩy mạnh công tác nghiên cứu tìm về di sản thể hiện bản sắc văn hóa của dân tộc, của địa phương, đặc biệt coi trọng công tác giáo dục truyền thống văn hóa cho thế hệ trẻ, tầng lớp thanh thiếu niên.

Việc tuyên truyền và vận động trong cộng đồng là một phần quan trọng. Đầu tiên, chúng ta cần tích cực vận động và tuyên truyền về nội dung và ý nghĩa của công tác xây dựng đời sống văn hóa, đặc biệt là trong bối cảnh của các hướng dẫn và quyết định của Đảng và Nhà nước. Quán triệt Nghị quyết Trung ương 5 (Khóa VIII), Chỉ thị số: 27-CT/TW, Chỉ thị số: 14-CT/TTg, Chỉ thị số: 21/1998/CT-TTg và các tài liệu hướng dẫn liên quan là cần thiết để tạo ra sự thấu hiểu sâu sắc về mục tiêu và tầm quan trọng của việc xây dựng đời sống văn hóa cơ sở.

Phong trào xây dựng văn hóa cơ sở như gương người tốt, việc tốt, gia đình văn hoá, làng văn hoá và nhiều khía cạnh khác cần được tuyên truyền rộng rãi thông qua nhiều hình thức như tuyên truyền miệng, cổ động trực quan, biểu diễn nghệ thuật, và cuộc thi tìm hiểu. Chú trọng đến việc phản ánh các gương người tốt, việc tốt và những điển hình gia đình văn hoá trong cộng đồng để tạo động lực và định hướng cho người dân.

Hơn nữa, công tác quản lý thông tin trên Internet cũng đóng vai trò quan trọng để định hướng tư tưởng và thẩm mỹ của nhân dân, đặc biệt là thanh niên và thiếu niên. Nghiên cứu và đổi mới hình thức tuyên truyền là cần thiết để phù hợp với yêu cầu cụ thể của từng địa bàn. Việc tối ưu hóa các phương tiện truyền thông như truyền hình, truyền thanh và sử dụng ngôn ngữ và văn hóa địa phương là quan trọng để tăng cường hiệu quả của công tác tuyên truyền.

Đối với các xã biên giới, việc duy trì sự hợp tác với lực lượng bộ đội biên phòng là cần thiết để đẩy mạnh công tác tuyên truyền và vận động cộng đồng triển khai thực hiện công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở. Chú trọng đến việc duy trì các hoạt động tuyên truyền trên cụm loa truyền thanh các xã biên giới và xác định các ngôn ngữ phù hợp với cộng đồng địa phương.

* Phát huy vai trò của cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân:

Để xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở huyện Lang Chánh, việc phát huy vai trò của cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân là điều cực kỳ quan trọng. Mục tiêu hàng đầu là từng bước nâng cao trình độ dân trí và cải thiện đời sống vật chất cũng như tinh thần cho mỗi gia đình. Cần thúc đẩy các gia đình tham gia tích cực vào công cuộc lao động sản xuất, khuyến khích nhân dân làm giàu chính đáng, và tạo nên môi trường thúc đẩy nếp sống tuân thủ pháp luật.

Từ đó, phát huy vai trò của các tổ chức đoàn thể như Hội Phụ nữ, Hội Nông dân, Đoàn thanh niên, Hội Cựu chiến binh, Hội Người cao tuổi là điểm mạnh quan trọng trong quá trình thực hiện công tác xây dựng đời sống văn hóa. Các tổ chức này có thể đóng vai trò nòng cốt trong việc tạo ra các chương trình và hoạt động thúc đẩy văn hóa và đạo đức trong cộng đồng.

Bên cạnh đó, việc vận động mọi người dân trên địa bàn huyện Lang Chánh thực hiện nghiêm túc những quy định chung trong quy ước thôn, bản, và kết hợp thực hiện quy chế dân chủ ở cơ sở là cần thiết. Điều này sẽ tạo ra một sự thống nhất trong cộng đồng và giúp mọi người thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang, và các lễ hội. Điều này có ý nghĩa quan trọng trong việc duy trì và phát triển bản sắc văn hóa dân tộc của huyện Lang Chánh.

3.2.3. Tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, xây dựng các thiết chế văn hóa

Các thiết chế văn hóa đóng vai trò quan trọng trong việc tổ chức và thúc đẩy các hoạt động văn hóa cộng đồng, đồng thời chúng còn là cầu nối

giữa các giá trị văn hóa và nhân dân. Để đảm bảo vai trò này, cần thiết phải thiết lập cơ chế và chính sách hợp lý để giành quỹ đất cũng như cung cấp nguồn kinh phí cần thiết để đầu tư vào việc xây dựng và duy trì các thiết chế Văn hóa - Thể thao. Tăng cường đầu tư cơ sở hạ tầng, các thiết chế cho hoạt động văn hóa - thể thao, nhằm đáp ứng nhu cầu và đòi hỏi ngày càng cao trong sinh hoạt, hưởng thụ các giá trị văn hóa của mọi tầng lớp nhân dân. Trong thời gian tiếp theo, UBND huyện Lang Chánh cần tập trung đầu tư vào cơ sở vật chất và kỹ thuật liên quan đến lĩnh vực văn hóa, đồng thời cần cung cấp nguồn lực tài chính bổ sung cho toàn bộ các hoạt động văn hóa. Để thực hiện điều này, việc thiết lập các chính sách ưu đãi và khuyến khích đầu tư trong lĩnh vực văn hóa trên toàn huyện, đặc biệt là tại các xã vùng sâu, xa xôi và biên giới, là điểm cốt lõi.

Đồng thời, huyện cần kích thích sự quy tụ của các dự án kinh tế văn hóa nhằm tạo ra nguồn vốn đáng kể để tổ chức và quản lý các hoạt động văn hóa và sự kiện trên địa bàn. Điều này sẽ giúp nâng cao chất lượng và đa dạng hóa các hoạt động văn hóa, từ đó thúc đẩy phát triển văn hóa trong huyện.

Việc xây dựng và phát triển hệ thống thiết chế văn hóa và thể thao ở cơ sở luôn đứng ở trung tâm của nhiệm vụ xây dựng đời sống văn hóa trong huyện Lang Chánh trong thời gian tới. Nhìn chung, nền văn hóa và thể thao cơ sở không chỉ là một phần quan trọng mà còn là một phần không thể thiếu trong cuộc sống hàng ngày của nhân dân và xã hội nói chung. Vì vậy, NVH có vai trò quan trọng trong việc xây dựng ĐSVHCS tại địa phương. Như kết quả khảo sát ở chương 2, hiện nay hệ thống thiết chế văn hóa trên địa bàn phần lớn còn hạn chế. Đồng thời chất lượng NVH các thôn, tổ dân phố nhìn chung chưa đạt chuẩn theo quy định của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, vật tư và trang thiết bị cấp cho các NVH đã hỏng, xuống cấp nên việc tổ chức các hoạt động tại nhà văn hóa còn nhiều hạn chế.

Tận dụng và quản lý nguồn vốn một cách hiệu quả từ tỉnh đã được phân bổ cho các chương trình, mục tiêu và dự án phát triển văn hóa, kinh tế và xã hội ở địa phương là một trong những yếu tố quan trọng để đảm bảo sự phát triển bền vững. Đặc biệt, việc sử dụng nguồn vốn này cần được thực hiện một cách thông minh và tập trung vào các lĩnh vực quan trọng như bảo tồn di sản văn hóa, phát triển chương trình du lịch và xây dựng cơ sở hạ tầng vật chất. Điều này sẽ giúp thúc đẩy phong trào văn hóa và văn nghệ ở các cụm dân cư khó khăn và các xã có mức tiêu thụ văn hóa thấp.

3.2.4. Đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực thực hiện

Đội ngũ cán bộ, công chức tham gia vào công tác văn hóa tại cơ sở là những người đại diện cụ thể của đường lối, chủ trương và chính sách về văn hóa của Đảng và Nhà nước trong địa phương. Cán bộ đóng vai trò quan trọng trong việc lãnh đạo, quản lý và tổ chức thực hiện công tác xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở. Vì vậy, việc đào tạo và bồi dưỡng đội ngũ này không chỉ có ý nghĩa quan trọng mà còn đảm bảo hiệu quả và bền vững trong công tác văn hóa.

Trong quá trình bố trí cán bộ làm công tác văn hóa, cần phải có sự hợp lý và cân nhắc. Việc phân công phải dựa trên năng lực và khả năng của từng cá nhân, tránh tình trạng dư thừa hoặc thiếu hụt cán bộ trong lĩnh vực văn hóa. Xây dựng đội ngũ cán bộ công chức về văn hóa yêu cầu cán bộ phải có đủ năng lực, trình độ chuyên môn cùng với sự mẫn cán và tận tâm trong việc thực thi nhiệm vụ công vụ. Điều này đồng nghĩa với việc đầu tư vào nguồn nhân lực là một ưu tiên quan trọng trong việc xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở.

Huyện Lang Chánh cần thiết kế và triển khai một chương trình thường xuyên về tập huấn và đào tạo cho cán bộ tham gia vào công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở. Điều này bao gồm việc cử cán bộ đi học tập, tập huấn, và học hỏi các mô hình kinh nghiệm từ các địa phương khác. Các khóa bồi dưỡng ngắn hạn cũng cần được tổ chức để cung cấp kiến thức về việc áp dụng

luật pháp trong quản lý văn hóa cơ sở, giúp cán bộ hiểu rõ cách kết hợp hiệu quả giữa quản lý theo quy định pháp luật và việc thúc đẩy văn hóa cơ sở.

Ngoài ra, việc đào tạo lại các cán bộ đảm nhận công tác văn hóa - xã hội, ngay cả khi cán bộ không thuộc chuyên ngành văn hóa, là một yếu tố quan trọng. Trong huyện Lang Chánh, xã, thôn, tổ dân phố hiện vẫn thiếu cán bộ chuyên trách trong lĩnh vực này. Do đó, cần tạo điều kiện linh hoạt để mỗi thôn, làng và khu phố luôn có ít nhất một người hiểu biết và nhiệt tình đối với công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở. Chỉ có cách này, cán bộ mới có thể tận dụng tri thức và năng lực của mình để thúc đẩy các phong trào xây dựng đời sống văn hoá cơ sở ngày càng mạnh mẽ và bền vững.

3.2.5. Đẩy mạnh sự phối hợp giữa các ban ngành, đoàn thể trong công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở

Để làm tốt được công tác xây dựng ĐSVHCS cần có sự phối hợp nhịp nhàng có hiệu quả giữa các đơn vị và cá nhân có liên quan như tập trung sự quan tâm lãnh đạo, điều hành của cấp ủy Đảng, chính quyền, sự tích cực vào cuộc của Ủy ban MTTQ, các đoàn thể chính trị, xã hội; kêu gọi sự nhiệt tình ủng hộ của các doanh nghiệp trên địa bàn và sự đồng thuận, hưởng ứng tích cực của các tầng lớp nhân dân.

Đặc biệt cần tổ chức xây dựng kế hoạch phối hợp giữa Ủy ban Nhân dân, Ủy ban Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị xã hội, thực hiện xây dựng Thị trấn đạt chuẩn đô thị văn minh chi tiết, cụ thể, phát huy vai trò của các tổ chức chính trị, xã hội, sức mạnh của khối đại đoàn kết thực hiện hiệu quả các nội dung, tiêu chí đô thị văn minh, đặc biệt là nội dung Thông tri số 25/TTr-MTTU-BTT, ngày 24/5/2022 của Ban thường trực UB Trung ương MTTQ Việt Nam, về Hướng dẫn thực hiện cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng Nông thôn mới, Đô thị văn minh”.

Cuộc vận động xây dựng ĐSVH không chỉ là nhiệm vụ của riêng bộ phận Văn hóa thông tin, Mặt trận Tổ quốc, ủy ban nhân dân mà là của các ban, các ngành, đoàn thể và của toàn xã hội. Do đó cần có sự kết hợp chặt chẽ giữa các ban ngành, đoàn thể trong công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở để công tác này tại huyện Lang Chánh đạt hiệu quả cao nhất.

3.2.6. Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, khen thưởng và xử lý vi phạm

Để đảm bảo xây dựng và phát triển một môi trường văn hóa và thông tin lành mạnh, huyện Lang Chánh cần tăng cường công tác quản lý nhà nước trên các lĩnh vực văn hóa thông tin và đặc biệt quan tâm đến trật tự an ninh và an toàn xã hội. Điều này bao gồm việc nâng cao vai trò và trách nhiệm của các thành viên trong Ban Chỉ đạo cấp huyện (BCĐ) theo định hướng và thực hiện nhiệm vụ được giao trên các lĩnh vực văn hóa và thông tin.

Một trong những biện pháp quan trọng là tổ chức kiểm tra định kỳ đối với các cơ sở kinh doanh cung cấp các dịch vụ văn hóa như karaoke, băng đĩa hình, và các hoạt động tương tự. Mục tiêu của việc kiểm tra này không chỉ là để hướng dẫn và yêu cầu các cơ sở tuân thủ các tiêu chí chung mà còn để đảm bảo rằng môi trường đầu tư kinh doanh của cán bộ là lành mạnh và tuân thủ pháp luật. Điều này sẽ giúp ngăn chặn các hoạt động văn hóa có hại và độc hại, góp phần bảo vệ mỹ quan đô thị và duy trì đời sống văn hóa lành mạnh cho nhân dân trên toàn địa bàn các xã và thị trấn.

Trên cơ sở của thực tế đã khảo sát, huyện Lang Chánh cần thiết lập và triển khai các phương án tăng cường hoạt động giám sát và kiểm tra định kỳ, đều đặn, và lâu dài. Điều này bao gồm việc đặc biệt tập trung vào công tác kiểm tra, đôn đốc, hướng dẫn, và hỗ trợ cho các hoạt động xây dựng đời sống văn hóa tại từng thôn, tổ dân phố, và đặc biệt là việc đánh giá và công nhận danh hiệu "Gia đình văn hóa" cũng như danh hiệu "Thôn, tổ dân phố văn hóa."

Một phần quan trọng trong việc thực hiện các nhiệm vụ này là thường xuyên kiện toàn và nâng cao chất lượng của Ban Thanh tra nhân dân tại các xã và thị trấn trong huyện. Điều này đòi hỏi sự bố trí các thành viên trong ban với khả năng và năng lực cần thiết để đáp ứng yêu cầu của nhiệm vụ.

Cần tiến hành sáng tạo và cải thiện hiệu quả của công tác thi đua khen thưởng. Việc này bao gồm việc tổ chức và triển khai các phong trào thi đua thực hiện xây dựng đời sống văn hóa ở mọi ngành, đoàn thể, cũng như tại mỗi thôn, tổ dân phố. Để thực hiện điều này, cần phải tổ chức thường xuyên, mục tiêu, và hiệu quả. Đặc biệt quan trọng là phải tập trung vào việc chỉ đạo và hỗ trợ điềm, xác định những tập thể và cá nhân tiên tiến và xuất sắc, cũng như thực hiện việc tổng kết, sơ kết, và biểu dương khen thưởng một cách kịp thời cho những đóng góp ấn tượng của cán bộ. Điều này sẽ tạo nên một không khí thi đua tích cực và sôi động giữa các thôn, tổ dân phố và từng hộ gia đình.

Cần thực hiện việc biểu dương và khen thưởng đúng thời điềm đối với các địa phương và cơ sở đã xuất sắc trong việc chỉ đạo, quản lý và tổ chức công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở. Điều này có thể được thực hiện thông qua các hình thức khen thưởng không chỉ về mặt vật chất mà còn về mặt tinh thần. Việc này sẽ động viên và khuyến khích các cá nhân, địa phương và cơ sở thúc đẩy tinh thần trách nhiệm trong công việc của cán bộ. Tuy nhiên, cũng cần thực hiện công tác phê bình và xử lý đối với những tập thể và cá nhân chưa thực hiện tốt trách nhiệm của mình để đảm bảo tính công bằng và kỷ luật trong quá trình thực hiện công việc.

Tiểu kết chương 3

Nhận thức đúng về tầm quan trọng của công tác xây dựng đời sống văn hoá cơ sở ở huyện Lang Chánh được hiểu rõ là một nhiệm vụ cấp bách, đóng vai trò quan trọng trong sự phát triển của địa phương này. Nhiệm vụ này không chỉ được xem xét từ góc độ của cấp ủy Đảng và chính quyền địa phương mà còn phải nhấn mạnh sự quan tâm và chỉ đạo từ các tổ chức và ngành ban, đoàn thể khác nhau. Tuy nhiên, điều quan trọng nhất là sự tự giác và đóng góp tích cực của những người dân đang sinh sống và làm việc tại địa bàn huyện Lang Chánh. BCD các cấp luôn phát huy vai trò chỉ đạo, sự phối kết hợp của các ngành, các tổ chức xã hội được thực hiện chặt chẽ, đồng bộ. Công tác xây dựng ĐSVHCS được sự đồng thuận của dân tộc trên địa bàn huyện đã đạt được nhiều thành tựu đáng kể, phát huy được tính tích cực, tự giác, sức mạnh tổng hợp của toàn xã hội được khơi dậy, tạo động lực thúc đẩy phát triển kinh tế, giữ gìn và phát huy các giá trị văn hóa dân tộc, nâng cao đời sống tinh thần cho mọi tầng lớp nhân dân, góp phần xóa đói giảm nghèo, thực hiện thắng lợi, mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội, quốc phòng - an ninh của địa phương.

Tuy nhiên, dựa vào những khảo sát và nghiên cứu thực tế về công tác xây dựng Đời sống Văn hóa Cơ sở (ĐSVHCS) tại huyện Lang Chánh, đã phát hiện ra sự tồn tại của nhiều hạn chế đáng kể. Các hạn chế này biểu hiện trong công tác lãnh đạo và chỉ đạo, trong công tác tuyên truyền và vận động, và còn trong quá trình thực hiện các nội dung phong trào.

Để giải quyết những hạn chế này và tối ưu hóa công tác xây dựng ĐSVHCS tại huyện Lang Chánh, việc nhận thức rõ hơn về xu hướng và xác định chính quyền huyện, thông qua việc xác định rõ chủ trương và định hướng của huyện, là một điều cực kỳ quan trọng. Chỉ với sự hiểu biết sâu sắc về tình hình và mục tiêu của huyện, chúng ta mới có thể đề xuất và thực hiện

các giải pháp cụ thể và hiệu quả. Những giải pháp này, được trình bày trong luận văn, đặt ra mục tiêu cải thiện chất lượng và hiệu suất của công tác xây dựng ĐSVHCS tại huyện, nhằm đóng góp quan trọng vào việc thực hiện thành công các nhiệm vụ phát triển kinh tế, xã hội, và đảm bảo an ninh quốc phòng của huyện trong tương lai.

KẾT LUẬN

Huyện Lang Chánh, nằm ở vùng miền núi phía Tây tỉnh Thanh Hóa, đặc biệt hấp dẫn bởi cấu trúc địa hình tự nhiên với những ngọn núi, con sông mênh mông. Từ cấu trúc tự nhiên này đã tạo nên một bản sắc độc đáo cho địa phương này.

Ngoài cấu trúc tự nhiên, Lang Chánh còn thể hiện bản sắc qua tổ chức xã hội, phong tục tập quán, và thói quen canh tác của người dân. Tất cả những yếu tố này đều ảnh hưởng mạnh mẽ đến đời sống văn hóa và tinh thần tại địa phương. Lang Chánh thực sự là một ví dụ tiêu biểu về sự kết hợp hài hòa giữa tự nhiên và văn hóa dân tộc. Với những tiềm năng và lợi thế của mình đã giúp cho khu vực ngày càng phát triển về kinh tế, đạt được nhiều thành tựu về văn hóa, đặc biệt là phong trào xây dựng ĐSVH cơ sở..

Nhận thức rõ vai trò quan trọng của hoạt động xây dựng Đời sống Văn hóa cơ sở (ĐSVHCS) đối với sự phát triển kinh tế, văn hóa và xã hội tại địa phương, huyện Lang Chánh đã không ngừng chấp hành sự lãnh đạo và chỉ đạo từ Huyện ủy, Hội đồng nhân dân huyện (HĐND), Ủy ban Nhân dân huyện (UBND) cùng với sự hỗ trợ và định hướng từ các cấp ủy và chính quyền trên cả nước. Kết quả của những năm qua đã thể hiện sự coi trọng và cam kết của huyện đối với công tác xây dựng ĐSVHCS, đồng thời ghi nhận những thành tựu đáng kể.

Huyện đã tiến hành triển khai một loạt hoạt động xây dựng ĐSVHCS với khả năng hoàn thành tốt nhiều nhiệm vụ và phong trào. Các thiết chế văn hoá đang được nâng cấp và xây dựng mới, tạo nên môi trường văn hoá tích cực cho cộng đồng. Sự tham gia của người dân đối với các phong trào xây dựng ĐSVHCS cũng ngày càng tăng, thể hiện sự sáng tạo và sự đóng góp tích cực của cộng đồng.

Tuy nhiên, như bất kỳ công việc nào, việc triển khai công tác xây dựng ĐSVHCS cũng không tránh khỏi những thách thức và bất cập. Luận văn đã đặt ra một loạt đánh giá chung về kết quả đã đạt được, và cũng không quên chỉ ra những vấn đề tồn tại và nguyên nhân của chúng trong quá trình xây dựng ĐSVHCS tại huyện Lang Chánh. Điều này sẽ giúp tạo ra sự nhìn nhận tổng quan và định hướng phát triển tốt hơn cho tương lai.

Để thực hiện được các phương hướng, mục tiêu nhằm nâng cao hiệu quả công tác xây dựng ĐSVH trên địa bàn huyện trong giai đoạn tiếp theo cần phát huy sức mạnh tổng hợp trong phát triển kinh tế, xã hội, củng cố quốc phòng an ninh trên địa bàn huyện. Nhằm thúc đẩy sự chuyển biến đáng kể trong việc đưa văn hóa thông tin đến tận cơ sở, cũng như để phát triển cả về quy mô và chất lượng, luận văn đã đề xuất một loạt giải pháp nhằm tăng cường hiệu quả của việc xây dựng Đời sống Văn hóa cơ sở (ĐSVHCS) tại huyện Lang Chánh trong thời gian tới.

Trước hết, cần tập trung vào công tác thông tin và tuyên truyền để nâng cao nhận thức và hiểu biết của cán bộ, đảng viên và tất cả tầng lớp nhân dân về quan trọng của việc xây dựng ĐSVHCS. Điều này đòi hỏi sự tập trung vào việc truyền đạt thông tin một cách hiệu quả và sáng tạo, để tạo nên sự tương tác tích cực và tạo động lực cho sự tham gia của mọi người.

Một phần quan trọng khác là tăng cường đầu tư vào cơ sở vật chất và xây dựng các thiết chế văn hóa. Điều này bao gồm việc nâng cấp và xây dựng mới các cơ sở văn hóa như thư viện, bảo tàng, trung tâm văn hóa cộng đồng và sân khấu nghệ thuật. Đây sẽ là nền tảng vật chất để thúc đẩy các hoạt động văn hóa và tạo nên không gian thúc đẩy năng lực sáng tạo và tham gia của cộng đồng.

Tăng cường hoạt động đào tạo và bồi dưỡng đội ngũ cán bộ làm công tác văn hóa cơ sở cũng là một yếu tố quan trọng. Việc đảm bảo rằng cán bộ có

đủ năng lực, kiến thức và mẫn cán trong việc thực hiện công việc của cán bộ là điểm khởi đầu quan trọng.

Ngoài ra, tăng cường phong trào "Tự do - Đoàn kết - Đoàn kết - Xây dựng ĐSVH" và công tác thanh tra, kiểm tra cũng đóng một vai trò quan trọng trong việc đảm bảo việc thực hiện và tuân thủ các hoạt động xây dựng ĐSVHCS. Bằng cách này, việc tạo ra một môi trường tích cực và chân hưng sẽ được thúc đẩy, và những vi phạm sẽ được kiểm soát và xử lý một cách nhanh chóng và khách quan. Đây là việc làm có ý nghĩa thực tiễn đối với công tác xây dựng ĐSVHCS huyện Lang Chánh nói riêng cũng như góp phần thực hiện thắng lợi mục tiêu xây dựng nền văn hoá Việt Nam nói chung.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Đào Duy Anh (2002), *Việt Nam văn hóa sử cương*, NXB Văn hóa Thông tin, Hà Nội.
- [2]. Ban Chấp hành Trung ương Đảng (1998), *Nghị quyết số 03-NQ/TW ngày 16/7/1998 Về xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc*.
- [3]. Ban Chấp hành Trung ương Đảng (2014), *Nghị quyết số 31-NQ/TW ngày 14/5/2014 Về xây dựng và phát triển văn hoá con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước*.
- [4]. Ban chỉ đạo phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” Trung ương (2000), *Hỏi và đáp về phong trào toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [5]. Ban chỉ đạo phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” Trung ương (2000), *Quyết định số 01/2000/QĐ-BCĐ ngày 12/4/2000 Về việc ban hành kế hoạch triển khai phong trào toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá*.
- [6]. Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (2010), *Thông tư số 11/2010/TT-BVHTTDL ngày 22/12/2010 Về quy định tiêu chí của Trung tâm Văn hóa - Thể thao quận, huyện, thị xã, thành phố trực thuộc tỉnh*.
- [7]. Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (2010), *Thông tư số 12/2010/TT-BVHTTDL ngày 22/12/2010 quy định mẫu về tổ chức, hoạt động và tiêu chí của Trung tâm Văn hóa - Thể thao xã*.
- [8]. Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (2011), *Thông tư số 06/2011/TT-BVHTTDL ngày 08/3/2011 Về quy định mẫu tổ chức, hoạt động và tiêu chí của Nhà văn hóa - Khu văn hóa thôn*.
- [9]. Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (2011), *Thông tư số 12/2011/TT-BVHTTDL ngày 10/10/2011 Về quy định chi tiết về tiêu chuẩn, trình tự, thủ tục, hồ sơ công nhận Danh hiệu “Gia đình văn hóa”; “Thôn văn hóa”, “Làng văn hóa”, “Áp văn hóa”, “Bản văn hóa”, “Tổ dân phố văn hóa” và tương đương*.

- [10]. Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (2011), *Thông tư 17/2011/TT-BVHTTDL ngày 2/12/2011 Về hướng dẫn về tiêu chuẩn, trình tự, thủ tục xét và công nhận “Xã đạt chuẩn văn hóa nông thôn mới”*.
- [11]. Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (2014), *Thông tư số 05/2014/TT-BVHTTDL ngày 30/5/2014 Về sửa đổi, bổ sung điều 6 của Thông tư số 12/2010/TT-BVHTTDL ngày 22 /12/2010 Về quy định mẫu về tổ chức, hoạt động và tiêu chí của trung tâm văn hóa-thể thao xã và thông tư số 06/2011/TT-BVHTTDL ngày 08 tháng 3 năm 2011 quy định mẫu về tổ chức, hoạt động và tiêu chí của nhà văn hóa-khu thể thao thôn*.
- [12]. Đinh Thị Vân Chi (Chủ biên) (2015), *Những vấn đề lý luận và thực tiễn về đời sống văn hóa, môi trường văn hóa*, NXB Kinh tế xã hội, Hà Nội.
- [13]. Chính phủ (1995), *Nghị định số 87-CP ngày 12/12/1995 Về tăng cường quản lý các hoạt động văn hoá và dịch vụ văn hoá, đẩy mạnh bài trừ một số tệ nạn xã hội nghiêm trọng*.
- [14]. Chính phủ (2009), *Quyết định số 491/QĐ-TTg ngày 16/4/2009 Về việc ban hành Bộ tiêu chí quốc gia về nông thôn mới*.
- [15]. Chính phủ (2010), *Nghị định số 98/2010/NĐ-CP ngày 21/09/2010 Về quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật Di sản văn hóa và Luật Sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Di sản văn hóa*.
- [16]. Chính phủ (2010), *Chỉ thị số 1869/CT-TTg ngày 10/10/2010 Về việc tăng cường phối hợp với Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam đẩy mạnh cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư” trong giai đoạn mới*.
- [17]. Nguyễn Trọng Chuẩn (2001), *Tìm hiểu giá trị văn hóa truyền thống trong quá trình Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa*, NXB Văn hóa Thông tin, Hà Nội.
- [18]. Ngô Thị Ngọc Dao (2009), *Xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư trên địa bàn thành phố Thái Nguyên*, Luận văn thạc sỹ Văn hóa học, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội.

- [19]. Đảng bộ tỉnh Thanh Hóa (2010), *Văn kiện Đại hội Đại biểu Đảng bộ tỉnh Thanh Hóa lần thứ XVII nhiệm kỳ 2010-2015*.
- [20]. Đảng bộ tỉnh Thanh Hóa (2015), *Văn kiện Đại hội Đại biểu Đảng bộ tỉnh Thanh Hóa lần thứ XVIII nhiệm kỳ 2015-2020*.
- [21]. Đảng Cộng sản Việt Nam (1998), *Văn kiện Hội nghị lần thứ năm Ban chấp hành Trung ương khóa VIII*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [22]. Đảng Cộng sản Việt Nam (2001), *Văn kiện Đại hội lần thứ IX*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [23]. Đảng Cộng sản Việt Nam (2011), *Văn kiện Đại hội lần thứ XI*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [24]. Nguyễn Khoa Điềm (2001), *Xây dựng và phát triển nền văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [25]. Trần Độ (1984), *Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở*, NXB Văn hóa, Hà Nội. [26]. Lê Như Hải (2006), *Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở của quận Ngô Quyền, thành phố Hải Phòng trong thời kỳ CNH-HĐH*, Luận văn thạc sỹ Văn hóa học, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội.
- [27]. Lê Thị Ngân (2021), *Xây dựng đời sống văn hóa gắn với xây dựng nông thôn mới ở huyện Như Xuân, tỉnh Thanh Hóa*, Luận văn thạc sỹ Quản lý Văn hóa, Trường Đại học Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa.
- [28]. Trần Quốc Vượng (2000), *Văn hóa Việt Nam tìm tòi và suy nghĩ*, Nxb Văn hóa dân tộc, Hà Nội.
- [29]. Trần Quốc Vượng (chủ biên) (1999), *Cơ sở văn hóa Việt Nam*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
- [30]. *Tư tưởng Hồ Chí Minh về văn hóa* (2003), Nxb Hà Nội.
- [31]. Hà Xuân Trường (1994), *Văn hóa - Khái niệm và thực tiễn*, Nxb Văn hóa Thông tin, Hà Nội.
- [32]. Trần Ngọc Thêm (1997), *Cơ sở Văn hóa Việt Nam*, Nxb Giáo dục, Hà Nội
- [33]. Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh (2011), *Lý luận văn hóa và Đường lối văn hóa của Đảng*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

- [34]. Hoàng Văn Phong (2020), *Quản lý nhà nước về gia đình ở huyện Bảo Lạc, tỉnh Cao Bằng*, Luận văn Thạc sĩ Quản lý văn hóa, Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương.
- [35]. Hoàng Văn Tâm (2011), *Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở huyện Chi Lăng, tỉnh Lạng Sơn*, Luận văn Thạc sĩ chuyên ngành Quản lý văn hóa, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội.
- [36]. Đinh Xuân Dũng (2015), *Mấy vấn đề về Văn hóa Việt Nam hiện nay - thực tiễn và lý luận*, Nxb Lao động, Hà Nội.
- [37]. *Từ điển Tiếng Việt* (2010), Nxb Từ điển Bách khoa Hà Nội.
- [38]. Lê Như Hoa (2000), *Quản lý đô thị trong điều kiện Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa*, Nxb Văn hóa Thông tin, Hà Nội.
- [39]. Nguyễn Hồng Hà (2005), *Môi trường văn hóa với việc xây dựng lối sống con người Việt Nam*, Nxb Văn hóa Thông tin, Hà Nội.
- [40]. *Giáo trình lý luận văn hóa và đường lối văn hóa của Đảng* (2005), Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [41]. Trung Đông (2002), *Để có một phong trào Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa*, Nxb Văn hóa Thông tin, Hà Nội.
- [42]. *Điển hình xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở* (2004), Bộ Văn hóa Thông tin, Hà Nội.
- [43]. Thành Duy (2004), *Văn hóa đạo đức - Một số vấn đề lý luận và thực tiễn ở Việt Nam*, Nxb Văn hóa Thông tin, Hà Nội.
- [44]. Đinh Xuân Dũng (2004), *Mấy cảm nhận về văn hóa*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [45]. Nguyễn Văn Hy, Phan Văn Tú, Hoàng Sơn Cường, Lê Thị Hiền, Trần Thị Diên (1998), *Quản lý hoạt động văn hóa*, Nxb Văn hóa Thông tin, Hà Nội.
- [46]. Viện Văn hóa và Phát triển, Học viện Chính trị - Hành chính Quốc gia Hồ Chí Minh (2010), *Báo cáo xây dựng đời sống văn hóa cơ sở* Viện Văn hóa và Phát triển, Hà Nội.

UBND TỈNH THANH HÓA   BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH
THANH HÓA

Lương Văn Duyên

XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA TRÊN ĐỊA BÀN
HUYỆN LANG CHÁNH, TỈNH THANH HÓA

PHỤ LỤC
LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ VĂN HÓA

Thanh Hóa, 2023

MỤC LỤC PHỤ LỤC

PHỤ LỤC 1. Bản đồ hành chính huyện Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa.....	117
PHỤ LỤC 2. Các quyết định thành lập ban chỉ đạo xây dựng đời sống Văn Hóa	118
PHỤ LỤC 3. Phiếu phỏng vấn đối với cộng đồng dân cư và cán bộ huyện Lang Chánh	124
PHỤ LỤC 04. Một số hình ảnh phản ánh hoạt động xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở huyện Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa.....	125

PHỤ LỤC 1

BẢN ĐỒ HÀNH CHÍNH HUYỆN LANG CHÁNH, TỈNH THANH HÓA

(Nguồn: UBND huyện Lang Chánh)

PHỤ LỤC 2
CÁC QUYẾT ĐỊNH THÀNH LẬP BAN CHỈ ĐẠO XÂY DỰNG ĐỜI
SỐNG VĂN HÓA

ỦY BAN NHÂN DÂN
HUYỆN LANG CHÁNH

CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Số: /QĐ-UBND

Lang Chánh, ngày tháng năm 2022

QUYẾT ĐỊNH

Về việc kiện toàn Ban Chỉ đạo Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng
đời sống văn hoá” huyện Lang Chánh

CHỦ TỊCH ỦY BAN NHÂN DÂN HUYỆN LANG CHÁNH

Căn cứ Luật Tổ chức chính quyền địa phương ngày 19/6/2015; Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Tổ chức Chính phủ và Luật Tổ chức chính quyền địa phương ngày 22/11/2019;

Căn cứ Nghị định số 122/2018/NĐ-CP, ngày 17/9/2018 của Chính phủ quy định về xét tặng danh hiệu “Gia đình văn hóa”; “Thôn văn hóa”, “Làng văn hóa”, “Áp văn hóa”, “Bản văn hóa”, “Tổ dân phố văn hóa”;

Căn cứ Quyết định số 2214/QĐ-TTg ngày 28/12/2021 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chương trình thực hiện Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” giai đoạn 2021-2026;

Căn cứ Hướng dẫn số 58/HD-TLĐ ngày 10 tháng 5 năm 2022 của Tổng liên đoàn lao động Việt Nam về việc Hướng dẫn triển khai thực hiện Quyết định số 2214/QĐ-TTg ngày 28/12/2021 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chương trình thực hiện Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” giai đoạn 2021-2026;

Căn cứ Quyết định số 665/QĐ-UBND ngày 25/02/2021 của Chủ tịch UBND tỉnh Thanh Hóa về việc kiện toàn Ban Chỉ đạo Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” tỉnh Thanh Hóa;

Căn cứ Hướng dẫn số 813/HD-SVHTTDL ngày 09 tháng 5 năm 2013 của Sở Văn hoá, Thể thao và Du lịch tỉnh Thanh Hoá, về việc Hướng dẫn thành lập Ban chỉ đạo phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá”;

Theo đề nghị của Trưởng phòng Văn hóa và Thông tin, Trưởng phòng Nội vụ.

QUYẾT ĐỊNH

Điều 1. Kiện toàn thành viên Ban Chỉ đạo Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá” huyện Lang Chánh gồm các ông (bà) có tên sau đây:

1. Trưởng Ban chỉ đạo

Ông Phạm Văn Tuấn, Phó Chủ tịch UBND huyện.

2. Phó Trưởng ban Thường trực

Ông Lê Văn Phục, Trưởng Phòng Văn hóa và Thông tin.

3. Các Phó Trưởngban

- Bà Nguyễn Thị Liên, Phó Chủ tịch Ủy ban Mặt trận Tổ quốc huyện;
- Ông Lê Xuân Sinh, Chủ tịch Liên đoàn lao động huyện.

4. Tổ thư ký

- Ông Hoàng Văn Hà, Phó Trưởng phòng Văn hóa và Thông tin Tổ trưởng;
- Ông Trần Tiến Thắng, Chuyên viên phòng VH & TT;
- Bà Lê Thị Linh, Cán bộ Liên đoàn lao động huyện.

5. Các Ủy viên

- Ông Trịnh Duy An, Phó Trưởng ban Tuyên giáo huyện ủy;
- Bà Lê Thị Tâm, Phó Trưởng Ban Dân vận Huyện ủy;
- Ông Lê Xuân Cơ, Phó Trưởng Công an huyện;
- Ông Hoàng Văn Linh, Phó Chỉ huy Trưởng Ban Chỉ huy Quân sự huyện;

- Ông Hà Văn Việt, Trưởng Phòng Kinh tế - Hạ tầng;
- Ông Lê Quang Tùng, Trưởng Phòng Nông nghiệp & Phát triển Nông thôn;
- Ông Nguyễn Việt Thắng, Trưởng Phòng Tài nguyên - Môi trường;
- Bà Nguyễn Thị Thoa, Phó Chánh Văn phòng HĐND và UBND huyện;
- Ông Trần Quốc Khánh, Phó Trưởng Phòng Tài chính - Kế hoạch;
- Ông Phạm Văn Thành, Phó Trưởng Phòng Nội vụ;
- Bà Trịnh Thị Thủy, Phó Trưởng Phòng Lao động Thương binh & Xã hội;
- Ông Lê Văn Hùng, Phó Trưởng Phòng Giáo dục và Đào tạo;
- Ông Lê Thanh Nghị, Phó Trưởng Phòng Dân tộc;
- Bà Hoàng Thị Minh, Phó Trưởng phòng Tư pháp;
- Ông Hà Chí Hào, Giám đốc Trung tâm VH TT, TT& và Du lịch;
- Ông Lò Văn Luân, Chủ tịch Hội Nông Dân huyện;
- Ông Nguyễn Hữu Hưng, Chủ tịch Hội Cựu Chiến Binh;
- Bà Lê Thị Kiều, Chủ tịch Hội Liên hiệp Phụ nữ huyện;
- Ông Lê Minh Châu, Bí Thư Huyện đoàn;
- Ông Đỗ Thanh Thủy, Giám đốc Trung tâm Y tế huyện;
- Bà Phạm Thị Thiết, Chủ tịch Hội Khuyến học huyện;
- Ông Hà Văn Cho, Chủ tịch Hội người cao tuổi.

Điều 2. Tổ chức và hoạt động của Ban Chỉ đạo huyện.

1. Trưởng Ban Chỉ đạo phân công nhiệm vụ cho Phó Trưởng ban và các thành viên của Ban Chỉ đạo.

2. Các thành viên của Ban Chỉ đạo làm việc theo chế độ kiêm nhiệm, tuân thủ sự phân công của Trưởng Ban Chỉ đạo.

3. Trưởng Ban Chỉ đạo sử dụng con dấu của UBND huyện, các Phó Trưởng ban sử dụng con dấu của đơn vị mình để chỉ đạo, hướng dẫn, triển khai thực hiện phong trào.

4. Phòng Văn hóa và Thông tin là cơ quan Thường trực của Ban Chỉ đạo, có trách nhiệm chủ trì, tham mưu về nội dung và đảm bảo các điều kiện hoạt động của Ban Chỉ đạo, thực hiện các nhiệm vụ do Trưởng ban và Phó Trưởng ban Chỉ đạo phân công.

Kinh phí hoạt động của Ban Chỉ đạo do ngân sách nhà nước đảm bảo, thực hiện theo quy định của pháp luật.

Điều 3. Nhiệm vụ của Ban Chỉ đạo.

1. Tham mưu, giúp UBND huyện chỉ đạo, tổ chức thực hiện tốt Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” trên địa bàn huyện.

2. Xây dựng kế hoạch, chương trình hoạt động của phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” trên địa bàn huyện trình UBND, Chủ tịch UBND huyện phê duyệt và tổ chức triển khai thực hiện sau khi được phê duyệt.

3. Kiểm tra, sơ kết, tổng kết, đánh giá việc thực hiện Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” trên địa bàn huyện và đề ra giải pháp chỉ đạo cụ thể hiệu quả, thực hiện báo cáo định kỳ cho UBND huyện và Ban Chỉ đạo tỉnh.

4. Thực hiện các nhiệm vụ khác khi được cấp có thẩm quyền giao.

Điều 4. Quyết định này có hiệu lực kể từ ngày ký và thay thế (Quyết định số 233/QĐ-UBND ngày 08/3/2021) của Chủ tịch UBND huyện Lang Chánh về việc kiện toàn Ban Chỉ đạo phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá”;

Chánh Văn phòng HĐND và UBND huyện; Trưởng các phòng, ban, cơ quan, đơn vị, đoàn thể cấp huyện; Chủ tịch UBND các xã, Thị trấn và các ông (bà) có tên tại Điều 1 chịu trách nhiệm thi hành Quyết định này./.

Nơi nhận:

- Như điều 1,3 QĐ (để t/h);
- Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch (để b/c);
- Thường trực Huyện ủy, HĐND, UBND huyện (để b/c);
- Các ngành, đơn vị có liên quan (để t/h);
- UBND các xã, thị trấn (để t/h);
- Lưu: VT, VHTT.

CHỦ TỊCH

Hoàng Văn Thanh

DANH SÁCH

Phân công trách nhiệm các thành viên Ban Chỉ đạo Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá” huyện Lang Chánh, năm 2022

(Kèm theo QĐ số: /QĐ-UBND ngày / /2022)

TT	Họ và tên	Chức vụ	Phân công phụ trách
01	Ông: Phạm Văn Tuấn	Phó Chủ tịch UBND huyện	Phụ trách chung
02	Ông: Lê Văn Phục	Trưởng phòng VH TT	Các cơ quan, đơn vị, trường học và doanh nghiệp
03	Ông: Lê Xuân Sinh	Chủ tịch LĐLĐ huyện	
04	Ông: Lê Xuân Cơ	Phó Trưởng Công an huyện	Xã Yên Thắng
05	Bà: Trịnh Duy An	Trưởng BTG Huyện uỷ	
06	Ông: Hà Văn Cho	Chủ tịch Hội NCT huyện	
07	Ông: Nguyễn Hữu Hưng	Chủ tịch Hội CCB	Thị trấn
08	Ông: Lê Thị Tâm	PTB Dân vận Huyện uỷ	
09	Bà: Phạm Thị Thiết	Chủ tịch Hội Khuyến học	
10	Ông: Lê Minh Châu	Bí thư Huyện Đoàn	Xã Yên Khương
11	Ông: Hoàng Văn Linh	Phó Chỉ huy trưởng BCHQS	
12	Ông: Hà Chí Hào	Giám đốc TT VHTTTT-DL	Xã Giao An
13	Ông: Đỗ Thanh Thủy	Giám đốc Trung tâm Y tế	
14	Ông: Lê Quang Tùng	Trưởng phòng NN&PTNT	Xã Giao

15	Bà: Lê Thị Kiều	Chủ tịch HLHPN huyện	Thiện
16	Bà: Lê Văn Hùng	PTP Giáo dục và Đào tạo	Xã Tân Phúc
17	Ông: Lê Thanh Nghị	Trưởng phòng Dân tộc	
18	Bà: Nguyễn Thị Liên	Phó Chủ tịch UB MTTQ huyện	
19	Ông: Phạm Văn Thành	Phó Trưởng phòng Nội vụ	Xã Tam Văn
20	Ông: Nguyễn Viết Thắng	Trưởng phòng TN&MT	
21	Bà: Trịnh Thị Thủy	Phó Trưởng Phòng LĐTB&XH	Xã Lâm Phú
22	Ông: Trần Quốc Khánh	Phó Trưởng phòng TC&KH	
23	Ông: Hà Văn Việt	Trưởng phòng Kinh tế - Hạ tầng	
24	Ông: Lò Văn Luân	Chủ tịch Hội Nông dân	Xã Đồng Lương
25	Bà: Nguyễn Thị Thoa	Phó CVP HĐND và UBND	
26	Bà: Hoàng Thị Minh	Phó Trưởng phòng Tư pháp	
27	Ông: Hoàng Văn Hà	Phó Trưởng phòng VH TT	Tổ trưởng tổ thư ký
28	Ông: Trần Tiến Thắng	Chuyên viên phòng VH TT	Thư ký
29	Bà: Lê Thị Linh	Cán bộ Liên đoàn lao động huyện	Thư ký

PHỤ LỤC 3
PHIẾU PHÒNG VẤN ĐỐI VỚI CỘNG ĐỒNG DÂN CƯ VÀ CÁN BỘ
HUYỆN LANG CHÁNH

Câu 1: Xin ông cho biết công tác tuyên truyền, giáo dục về đời sống văn hóa tại huyện Lang Chánh trong thời gian gần đây?

Câu 2: Xin ông cho biết công tác lập kế hoạch xây dựng đời sống văn hóa tại huyện Lang Chánh ?

Câu 3: Xin ông cho biết kinh phí dành cho công tác xây dựng đời sống văn hóa ở huyện Lang Chánh như thế nào?

Câu 4: Theo ông, ông có nhận xét gì về tình hình xây dựng đời sống văn hóa trên địa bàn xã Đồng Lương trong những năm gần đây?

Câu 5: Ông đánh giá thế nào về những thuận lợi và khó khăn trong công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở xã Đồng Lương trong những năm gần đây?

Câu 6: Trong thời gian công tác, ông có được tạo điều kiện tham gia các lớp tập huấn, bồi dưỡng nâng cao kiến thức chuyên môn không?

Câu 7: Ông/bà có nhận được sự chỉ đạo và hướng dẫn sát sao trong quá trình thực hiện xây dựng đời sống văn hóa trên địa bàn thôn bản không? Trong quá trình vận động các hộ gia đình đăng ký danh hiệu “gia đình văn hóa” ông có gặp phải khó khăn gì không?

Câu 8: Trong thời gian công tác, ông có được tạo điều kiện tham gia các lớp tập huấn, bồi dưỡng nâng cao kiến thức chuyên môn không?

Câu 9: Xin chào ông, tôi được biết hiện nay ông là cán bộ phụ trách xây dựng đời sống văn hoá xã Yên Thắng. Ông hãy chia sẻ đôi nét về công tác xây dựng ĐSVHCS tại xã Yên Thắng trong thời gian gần đây?

PHỤ LỤC 04
MỘT SỐ HÌNH ẢNH PHẢN ẢNH HOẠT ĐỘNG XÂY DỰNG
ĐỜI SỐNG VĂN HÓA CƠ SỞ Ở HUYỆN LANG CHÁNH,
TỈNH THANH HÓA

Ảnh 1. Lễ ra mắt CLB Liên Thế Hệ thôn Tân Thủy, xã Tân Phúc, huyện Lang Chánh

(Nguồn: UBND xã Tân Phúc, tháng 10/2020)

Ảnh 2. Sân vận động huyện Lang Chánh được nâng cấp năm 2020

(Nguồn: UBND huyện Lang Chánh)

Ảnh 3. Ngày hội Đại đoàn kết toàn dân tại bản Hắc, xã Trí Nang

(Nguồn: UBND xã Trí Nang, tháng 11/2022)

Ảnh 4.4. Đại hội Thể dục thể thao huyện Lang Chánh lần thứ IX năm 2022

(Nguồn: UBND huyện Lang Chánh, năm 2022)

Ảnh 4. Cán bộ, chiến sĩ Đoàn Biên phòng Yên Khương phối hợp với nhân dân tuần tra, bảo vệ biên giới

(Nguồn: Tác giả sưu tầm, tháng 5/2023)

Ảnh 5. Lễ phục dựng Lễ hội Chá Mùn xã Yên Thắng, huyện Lang Chánh

(Nguồn: Trung tâm Văn hóa và Truyền thông huyện Lang Chánh, tháng 6/2017)

Ảnh 6. Ngày chạy Olympic vì sức khỏe toàn dân huyện Lang Chánh năm 2023

(Nguồn: Tác giả sưu tầm, tháng 7/2023)

Ảnh 7. Xây mới nhà văn hóa đa năng xã Yên Thắng năm 2019

(Nguồn: Tác giả sưu tầm, tháng 7/2023)